NO HATE POLICE

D2.2. The NoHate Police Curriculum

Εκπαιδευτικό Υλικό

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

D 2.3 The NoHate Police Curriculum

Επικεφαλής Εταίρος: European University Cyprus
Επίπεδο δημοσίευσης: Δημόσιο
Ημερομηνία: 28/02/2025
Αριθμός Σύμβασης: 102243124

Πληροφορίες έργου

Αριθμός Σύμβασης	102243124
Συντομογραφία Έργου	NoHate Police
Όνομα Έργου	NoHate Police: Enhancing the Police Response to Hate through Training in Greece and Cyprus
Θεματική	CERV-2023-CHAR-LTI
Ημερομηνία Έργου	01 Μαΐου 2024
Διάρκεια	24 μήνες
Συντονιστής	ATHENS LIFELONG LEARNING INSTITUTE (EL)

Πληροφορίες εγγράφου

Πακέτο Εργασίας	WP2: THE DEVELOPMENT OF THE NOHATE POLICE CURRICULUM
Παραδοτέο	D 2.3 The NoHate Police Curriculum
Ημερομηνία	28/02/2025
Τύπος Εγγράφου	[REPORT][ETHICS]
Επίπεδο Δημοσίευσης	[PUBLIC] [CONFIDENTIAL] [RESTREINT UE]
Επικεφαλής εταίρος	European University Cyprus
Συγγραφέας (-είς)	Χάρις Ξιναρή (EUC), Philippe Jougleux (EUC), Χριστίνα Τρακοσιή (EUC)
Συνεισφορά	Βάγια Πουτουρούδη (KEMEA), Δημήτριος Σούλτης (KEMEA), Ελένη Τάκου (CEJI), Melissa Sonnino (CEJI), Γεράσιμος Κουζέλης (Athens Lifelong Learning Institute), Μαργαρίτα Δεφίγγου (Athens Lifelong Learning Institute)
Document Reviewers	Δημήτριος Καρύδας (External Evaluator)

Ιστορικό Αλλαγών

Εκδοχή	Ημερομηνία	Επιμελητές	Σχόλια
1.0	30/01/2025	Χάρις Ξιναρή (EUC), Philippe Jougleux (EUC), Χριστίνα Τρακοσιή (EUC)	
1.1	28/02/2025	Χάρις Ξιναρή (EUC), Philippe Jougleux (EUC), Χριστίνα Τρακοσιή (EUC)	
1.2	10/4/2025	Γεράσιμος Κουζέλης (Athens Lifelong Learning Institute), Μαργαρίτα Δεφίγγου (Athens Lifelong Learning Institute)	

Disclaimer

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Copyright

Το παρόν παραδοτέο περιέχει πρωτότυπο, αδημοσίευτο υλικό, εκτός εάν αναφέρεται ρητά το αντίθετο. Η αναφορά σε υλικό που έχει δημοσιευθεί στο παρελθόν και σε έργα άλλων συγγραφέων γίνεται μέσω κατάλληλων παραπομπών, παραθέσεων ή και των δύο. Η αναπαραγωγή επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι αναφέρεται η πηγή.

Συντομογραφίες

Συντομογραφία	Σημασία / Επεξήγηση
ΕΕ / Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
FRA	Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης
CERD	Επιτροπή για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων (του ΟΗΕ)
ECRI	Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας
OSCE (ΟΑΣΕ)	Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη
ODIHR	Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (του ΟΑΣΕ)
ECHR (ΕΔΔΑ)	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
DSA	Πράξη για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (Digital Services Act)
GDPR (ΓΚΠΔ)	Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων
NAPARs	Εθνικά Σχέδια Δράσης κατά του Ρατσισμού (National Action Plans Against Racism)
ΛΟΑΤΚΙ+	Λεσβίες, Ομοφυλόφιλοι, Αμφιφυλόφιλοι, Τρανσέξουαλ, Κουίρ, Ίντερσεξ κ.λπ.
CSOs (ΟΚΠ)	Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (Civil Society Organizations)
VLOP	Πολύ Μεγάλες Διαδικτυακές Πλατφόρμες (Very Large Online Platforms)
DSC	Συντονιστής Ψηφιακών Υπηρεσιών (Digital Services Coordinator)
AMSD (ή AVMSD)	Οδηγία για τις Υπηρεσίες Οπτικοακουστικών Μέσων
AI	Τεχνητή Νοημοσύνη (Artificial Intelligence)
RVRN	Δίκτυο Καταγραφής Ρατσιστικής Βίας (στην Ελλάδα)
EMFA	Ευρωπαϊκός Κανονισμός για την Ελευθερία των Μέσων Ενημέρωσης
LGL	Εθνική Ένωση για τα Δικαιώματα των Λεσβιών, Ομοφυλόφιλων, Αμφιφυλόφιλων και Τρανσέξουαλ (στη Λιθουανία)

Περιεχόμενα

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ 9
ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΓΙΑΤΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΔΩ;
1.1 Σύνοψη 11
1.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα 11
Περιεχόμενο Ενότητας
1.3. Δραστηριότητα 1.1.: Εισαγωγή - Καλωσόρισμα και Βασικοί Κανόνες 12
1.4 Δραστηριότητα 1.2: Στόχοι της εκπαίδευσης 14
1.5 Δραστηριότητα 1.3: Κατανόηση των Εγκλημάτων Μίσους και των Προκαταλήψεων 17
ΕΝΟΤΗΤΑ 2: «ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΜΙΣΟΥΣ»
2.1 Σύνοψη 20
2.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα 20
Περιεχόμενο Ενότητας
2.3 Δραστηριότητα 1: «Δημιουργία του χρονοδιαγράμματος των εξελίξεων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο» 21
2.4. Δραστηριότητα 2: «Θεωρητική παρουσίαση: Διεθνές και Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για την Αντιμετώπιση των Εγκλημάτων Μίσους» 23
2.5 Δραστηριότητα 3: Μελέτη περίπτωσης - Sakir κατά Ελλάδας (2016) 24
2.6 Δραστηριότητα 4: «Ανακεφαλαίωση: Αναστοχασμός της Εθνικής Πρακτικής - Αξιολόγηση της Συμμόρφωσης με τα Διεθνή Πρότυπα» 26
2.7 ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ - ΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΚΕΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ – «Προσομοίωση Συγγραφής Εθνικού Σχεδίου κατά του Ρατσισμού» 27
ΕΝΟΤΗΤΑ 3: «ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ, ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ»
3.1. Σύνοψη 29
3.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα 29
Περιεχόμενο Ενότητας
3.3 Δραστηριότητα 1: «Εισαγωγή» 30
3.4 Δραστηριότητα 2: «Θεωρητικές Ιδέες» 31
3.5 Δραστηριότητα 3: «Τα Στρώματα της Ταυτότητας» 32
3.6 Δραστηριότητα 4: «Πρόκληση Στερεοτύπων» 34
3.7 Δραστηριότητα 5: «Ενίσχυση της Ανταπόκρισης της Αστυνομίας σε Περιστατικά Μίσους, μέσω της Πολιτισμικής Ευαισθητοποίησης και του Μετριασμού των Προκαταλήψεων» 37
ΕΝΟΤΗΤΑ 4: « ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΜΙΣΟΥΣ»
4.1. Σύνοψη 42
4.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα 42
Περιεχόμενο Ενότητας
4.4 Δραστηριότητα 2: «Διερεύνηση εγκλημάτων μίσους - Στερεότυπα, Ασυνείδητες Προκαταλήψεις και Μεροληψία» 46
4.5 Δραστηριότητα 3: «Η διαδρομή ενός εγκλήματος μίσους – Ανακεφαλαίωση» 49

ΕΝΟΤΗΤΑ 5: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗ ΡΗΤΟΡΙΚΗ ΜΙΣΟΥΣ
5.1 Σύνοψη 50
5.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα 50
Περιεχόμενο Ενότητας
5.3 Δραστηριότητα 1: «Επισκόπηση του νομικού πλαισίου της Ε.Ε.» 51
5.4 Δραστηριότητα 2: «Επισκόπηση της Εθνικής Νομοθεσίας» 54
5.5 Δραστηριότητα 3Α: «Ομαδική Άσκηση: Εφαρμογή Ελληνικής νομοθεσίας για τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους» 56
5.6 Δραστηριότητα 3Β: «Ομαδική άσκηση: Εφαρμογή της Κυπριακής νομοθεσίας για τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους» 59
5.7 Δραστηριότητα 4: «Σενάριο: Ρητορική Μίσους στο Διαδίκτυο και Σωματική Επίθεση σε Δημόσιο Χώρο» 61
ΕΝΟΤΗΤΑ 6: «ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΜΙΣΟΥΣ ΚΑΤΑ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ - ΜΙΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΒΑΣΙΣΜΕΝΗ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ»
6.1 Σύνοψη 63
6.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα 63
Περιεχόμενο Ενότητας
6.3 Δραστηριότητα 1: «Εισαγωγή στην Αστυνόμευση Εγκλημάτων Μίσους & Βασικοί Ορισμοί» 64
6.4 Δραστηριότητα 2: «Αστυνόμευση με βάση τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» 65
6.5 Δραστηριότητα 3: «Αποτυχίες στον Τομέα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Αντιμετώπιση των Εγκλημάτων Μίσους» 68
6.6 Δραστηριότητα 4: «Σενάριο: Περιστατικό Εγκλήματος Μίσους στη Θεσσαλονίκη» 69
6.7 Δραστηριότητα 5: «Κουίζ: Ενσωμάτωση των Προτύπων Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Αστυνόμευση των Εγκλημάτων Μίσους» 71
ΕΝΟΤΗΤΑ 7: «ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΜΙΣΟΥΣ
7.1 Σύνοψη 73
7.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα 74
Περιεχόμενο Ενότητας
7.3 Δραστηριότητα 1: «Προσδιορισμός των εγκλημάτων μίσους – Εισαγωγή» 75
7.4 Δραστηριότητα 2: «Αποτελεσματικός Εντοπισμός Δεικτών Προκατάληψης και Περιστατικών Υποκινούμενων από Προκατάληψη» 77
7.5 Δραστηριότητα 3: «Αποτελεσματική απεικόνιση και επίλυση των προκλήσεων που σχετίζονται με τα εγκλήματα μίσους» 79
7.6 Δραστηριότητα 4 «Πρακτική Άσκηση: Ανάλυση Εγκλημάτων Μίσους έναντι Άλλων Αδικημάτων» 81
7.7 Δραστηριότητα 5: «Κουίζ πολλαπλών επιλογών» 83
ΕΝΟΤΗΤΑ 8: «ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΕΓΚΛΗΜΑΤΩΝ ΜΙΣΟΥΣ»
8.1 Σύνοψη 86
8.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα 86
Περιεχόμενο Ενότητας
8.3 Δραστηριότητα 1: «Κατανόηση δεικτών προκατάληψης: Χρήση προσβλητικών εκφράσεων, συμβόλων ή ρατσιστικής γλώσσας» 87

8.4 Δραστηριότητα 2: «Αρχική Ανταπόκριση και Διαχείριση του Τόπου του Εγκλήματος» 89
8.5 Δραστηριότητα 3: «Συνεντεύξεις και Συλλογή Στοιχείων» 91
8.6 Δραστηριότητα 4: «Ανάλυση μελέτης περίπτωσης και σχέδιο άσκησης βήμα προς βήμα» 94
8.7 Δραστηριότητα 5: «Δραστηριότητα Ρόλων: Οι συμμετέχοντες/ουσες εξασκούνται στη λήψη κατάθεσης από ένα θύμα εγκλήματος μίσους με ανατροφοδότηση για την προσέγγισή τους» 96
ΕΝΟΤΗΤΑ 9: «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΩΝ (CSOS) ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ»
9.1 Επισκόπηση Ενότητας 98
9.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα 98
Περιεχόμενο Ενότητας
9.3 Δραστηριότητα 1: «Εισαγωγή και διαμόρφωση του σκηνικού» 99
9.4 Δραστηριότητα 2: «Παρουσίαση βέλτιστων πρακτικών: Το Ελληνικό Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας» 101
9.5 Δραστηριότητα 3: «Χάρτης διαδρομής ενός θύματος εγκλήματος μίσους» 102
9.6 Δραστηριότητα 4: «Συζήτηση Ανακεφαλαίωσης και Αναστοχασμός» 105
ΕΝΟΤΗΤΑ 10: «ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ ΜΙΣΟΥΣ - ΜΙΣΟΣ ΣΤΟΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΚΟΣΜΟ»
10.1 Επισκόπηση Ενότητας 106
10.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα 106
Περιεχόμενο Ενότητας
10.3 Δραστηριότητα 1: «Εισαγωγή» 107
10.4 Δραστηριότητα 2: «Θεωρητικό Πλαίσιο» 108
10.5 Δραστηριότητα 3: «Μελέτη περίπτωσης Beizaras και Levickas κατά Λιθουανίας - Η ανάγκη αστυνομικής δράσης» 115
10.6 Δραστηριότητα 4: «Μελέτη περίπτωσης Yevstifeyev et autres c. Russie (2025) - Το ζήτημα της παρωδίας» 116
10.7 Δραστηριότητα 5: «Η νομική πρόκληση της κωδικοποιημένης ρητορικής μίσους» 118
10.8 Δραστηριότητα 6: Ο προσδιορισμός των χαρακτηριστικών του αδικήματος, η μελέτη περίπτωσης του Marco Polo (Ελλάδα) 119
10.9 Δραστηριότητα 7: Μελέτη περίπτωσης «Αστυνομία εναντίον μη κατονομαζόμενου δράστη» (Κύπρος) 120
10.10 Δραστηριότητα 8: μελέτη περίπτωσης «Αμβρόσιος» (Ελλάδα) 122
10.11 Δραστηριότητα 9: «Δραστηριότητα σχετικά με τη ρητορική μίσους που παράγεται από τεχνητή νοημοσύνη» 123
10.12. Αξιολόγηση και Εκτίμηση 125

Συνοπτική Παρουσίαση

Το έργο NoHate Police στοχεύει στην ανάπτυξη εξειδικευμένων εκπαιδευτικών σεμιναρίων για τα μέλη της Αστυνομίας, με αντικείμενο τη ρητορική μίσους και τα εγκλήματα μίσους. Το παρόν υλικό εντάσσεται στο Πακέτο Εργασίας 2 και αποτελεί βασικό πυλώνα για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού πακέτου, το οποίο θα παρέχει το απαραίτητο θεωρητικό και πρακτικό υλικό για την υλοποίηση των σεμιναρίων.

Το υλικό εισάγει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, παρουσιάζοντας τους σκοπούς και τους στόχους του, καθώς και τις βασικές έννοιες της προκατάληψης, των εγκλημάτων μίσους και της ρητορικής μίσους. Παράλληλα, περιλαμβάνει αναλυτική περιγραφή δέκα θεματικών ενοτήτων που καλύπτουν το διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό πλαίσιο, τη νομοθεσία, την αστυνόμευση των εγκλημάτων μίσους, τη διερεύνησή τους, καθώς και τη συνεργασία με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον αντίκτυπο των εγκλημάτων μίσους στα θύματα και στις επηρεαζόμενες κοινότητες, στην προσέγγιση με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα και την καταπολέμηση των διακρίσεων, καθώς και στις νέες μορφές ρητορικής μίσους, με έμφαση στο διαδικτυακό περιβάλλον. Συνολικά, το εκπαιδευτικό πακέτο φιλοδοξεί να ενισχύσει τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την επιχειρησιακή ετοιμότητα των αστυνομικών, συμβάλλοντας στην αποτελεσματικότερη πρόληψη και αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους.

Εισαγωγή

Το παρόν έγγραφο, Παραδοτέο 2.3 του έργου NoHate Police, παρουσιάζει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα NoHate Police. Το έργο NoHate Police αποσκοπεί στην ανάπτυξη της ικανότητας της Αστυνομίας να καταπολεμά αποτελεσματικά τη ρητορική μίσους και τα εγκλήματα μίσους, κυρίως μέσω της ανάπτυξης και εφαρμογής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τα μέλη της Αστυνομίας.

Το πακέτο εργασίας 2 του έργου είναι ειδικά αφιερωμένο στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού προγράμματος NoHate Police. Το παρόν έγγραφο αποτελεί το βασικό παραδοτέο του εν λόγω πακέτου εργασίας. Παρέχει ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό πλαίσιο, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εκπαίδευση των μελών της Αστυνομίας σε θέματα που σχετίζονται με τη ρητορική μίσους και τα εγκλήματα μίσους.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ακολουθεί μια δομημένη προσέγγιση, που περιλαμβάνει βασικές έννοιες, νομικά πλαίσια και αποτελεσματικές στρατηγικές αντιμετώπισης.

Αποτελείται από δέκα ενότητες, ως ακολούθως:

- Ενότητα 1: «Γιατί είμαστε εδώ»
- Ενότητα 2: «Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους»
- Ενότητα 3: «Ταυτότητες, Προκαταλήψεις και Στερεότυπα»
- Ενότητα 4: «Εγκλήματα Μίσους: Βασικές Έννοιες και Ορισμοί»
- Ενότητα 5: «Ευρωπαϊκή και Εθνική Νομοθεσία για τα Εγκλήματα Μίσους και τη Ρητορική Μίσους»
- Ενότητα 6: «Αστυνόμευση των Εγκλημάτων Μίσους κατά των Επηρεαζόμενων Κοινοτήτων - Μια προσέγγιση για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την καταπολέμηση των διακρίσεων»
- Ενότητα 7: «Αναγνώριση και Αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους»
- Ενότητα 8: «Διερεύνηση Εγκλημάτων Μίσους»
- Ενότητα 9: «Συνεργασία με Οργανώσεις των Πολιτών»
- Ενότητα 10: «Νέες Μορφές Ρητορικής Μίσους - Το Μίσος στον Διαδικτυακό Κόσμο»

Έχει σχεδιαστεί για να παρέχει στα μέλη της Αστυνομίας τις γνώσεις, τις δεξιότητες και την ευαισθητοποίηση, που απαιτούνται για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους και την προώθηση μιας προσέγγισης της αστυνόμευσης, η οποία βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ενότητα 1: Γιατί είμαστε εδώ;

1.1 Σύνοψη

Η ενότητα αυτή αποσκοπεί να διασφαλίσει κίνητρα για συμμετοχή και να κινητοποιήσει το (γνωστικό) ενδιαφέρον των μελών της Αστυνομίας, για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους και της ρητορικής μίσους. Ως ενήλικες και εργαζόμενοι/ες υπό ιδιαίτερα απαιτητικές συνθήκες, είναι ζωτικής σημασίας η ανάγκη αναγνώρισης της αξίας αυτής της εκπαίδευσης, ιδιαίτερα, δεδομένης της αόρατης φύσης της συμβολής του περιεχομένου της στην εκτέλεση των καθηκόντων τους. Πρέπει, επομένως, να έχουν επίγνωση του τι πρόκειται να μάθουν και, πάνω απ› όλα, της ανάγκης για την εν λόγω εκπαίδευση: γιατί τη χρειάζονται, για τι τους προετοιμάζει, σε ποια τρέχοντα και μελλοντικά προβλήματα απαντά, πώς μπορούν να αξιοποιήσουν όσα θα μάθουν. Ο κύριος στόχος της εισαγωγικής ενότητας είναι να ευαισθητοποιήσει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες, σχετικά με τη φύση και τον αντίκτυπο των εγκλημάτων μίσους και της ρητορικής μίσους.

1.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα

- Αναγνώριση των λόγων για τους οποίους η εκπαίδευση αυτή είναι σημαντική.
- Προσδιορισμός της μαθησιακής αξίας της συμμετοχής στην εκπαίδευση.
- Περιγραφή και συνειδητοποίηση της οπτικής γωνίας του θύματος μέσω μιας συγκεκριμένης ιστορίας εγκλήματος μίσους.
- Κατανόηση των επιπτώσεων των εγκλημάτων μίσους και επεξήγηση των αναγκών των θυμάτων.

Συνολική Διάρκεια: 2 ώρες

Περιεχόμενο Ενότητας

1.3. Δραστηριότητα 1.1.: Εισαγωγή - Καλωσόρισμα και Βασικοί Κανόνες

Διάρκεια: 30 Λεπτά

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Γνωριμία ανάμεσα στους/στις εκπαιδευτές/ριες και τους/τις συμμετέχοντες/ουσες
- Προώθηση ενός ανοικτού και ασφαλούς μαθησιακού χώρου για επαγγελματική ανταλλαγή
- Καθορισμός βασικών κανόνων για το εργαστήριο και
- Επεξήγηση των στόχων του εργαστηρίου.

Πηγές και Εξοπλισμός:

- Ετικέτες με ονόματα και μαρκαδόρους, πίνακας και αυτοκόλλητες σημειώσεις

Περιγραφή:

1. Καλωσόρισμα

Κάθε εκπαιδευτής/ρια θα πρέπει να συμπληρώσει ένα καρτελάκι με το όνομά του/της, πριν από την άφιξη των συμμετεχόντων/ουσών. Κατά την άφιξη των συμμετεχόντων/ουσών, οι εκπαιδευτές/ριες θα πρέπει να τους ζητήσουν να πάρουν ένα κενό καρτελάκι και έναν μαρκαδόρο και να γράψουν το μικρό τους όνομα με μεγάλα γράμματα.

Οι εκπαιδευτές/ριες θα πρέπει να συστηθούν αναφέροντας το όνομά τους και περιγράφοντας εν συντομία το υπόβαθρο και τις εμπειρίες τους.

2. Παρουσίαση των συμμετεχόντων/ουσών

Ζητήστε από κάθε συμμετέχοντα/ουσα να συστηθεί και να μοιραστεί:

- Το όνομα και το επώνυμό του/της

- Ένα σύντομο παράδειγμα οποιασδήποτε προσωπικής εμπειρίας προτιμησιακής ή διακριτικής μεταχείρισης που έχουν λάβει λόγω ενός χαρακτηριστικού που έχουν (π.χ., αφού μοιράστηκαν την ηλικία τους, κάποιος/α μπορεί να υπέθεσε ότι δεν ήταν πρόθυμοι/ες να μάθουν περισσότερα ή ότι ήταν πολύ νέοι/ες για να έχουν άποψη ή ότι τους επιτράπηκε να προσπεράσουν μια ουρά στην τράπεζα κ.λπ.). Αν δεν αισθάνονται άνετα να μοιραστούν μια προσωπική εμπειρία, μπορούν να μοιραστούν κάτι που είδαν. Δώστε λίγα λεπτά στους/στις συμμετέχοντες/ουσες να προετοιμαστούν.

Εξηγήστε στους/στις συμμετέχοντες/ουσες ότι, με βάση τα χαρακτηριστικά της ταυτότητας ενός ατόμου, όπως το φύλο, η οικογενειακή κατάσταση, η εθνικότητα ή η εθνοτική καταγωγή ή η καταγωγή από μια συγκεκριμένη περιοχή μιας χώρας, οι άνθρωποι μπορεί να αντιμετωπίζουν κάποιες δυσκολίες ή να είναι περισσότερο ευπρόσδεκτοι/ες όταν έχουν πρόσβαση σε διάφορες υπηρεσίες. Η επισήμανση αυτού του γεγονότος μπορεί να προετοιμάσει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες για περαιτέρω συζήτηση σχετικά με την μεροληπτική συμπεριφορά, τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις.

3. Βασικοί κανόνες

Είναι σημαντικό να συμφωνήσετε σε ορισμένους κανόνες. Ο/Η εκπαιδευτής/ρια θα τους γράψει στο πινακάκι και θα τους αναρτήσει στην αίθουσα για το υπόλοιπο του εργαστηρίου. Είναι σημαντικό όλα τα μέλη της ομάδας, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτών/ριών, να αισθάνονται άνετα με τους κανόνες και να δεσμεύονται να τους τηρούν. Παραδείγματα χρήσιμων βασικών κανόνων:

- Ακούστε και «αφουγκραστείτε» τι λέγεται,
- Αποφύγετε τις προσβολές ή την ασέβεια,
- Να σέβεστε τις άλλες απόψεις,
- Να αποφεύγετε να μιλάτε πολύ συχνά ή για πολλή ώρα (να δίνεται σε όλους/ες την ευκαιρία να μιλήσουν),
- Μην χρησιμοποιείτε κινητά τηλέφωνα κατά τη διάρκεια των συναντήσεων, εκτός αν πρόκειται για επείγουσα ανάγκη,
- Μην διακόπτετε όταν μιλάει κάποιος/α άλλος/η και
- Δείξτε την πρόθεσή σας να μιλήσετε σηκώνοντας το χέρι σας.

1.4 Δραστηριότητα 1.2: Στόχοι της εκπαίδευσης

Διάρκεια: 30 λεπτά

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Η επεξήγηση του σκοπού και των στόχων της εκπαίδευσης

Πηγές και Εξοπλισμός:

- Η Παρουσίαση των Έργων
- FRA: εγκλήματα μίσους - δίνοντας στα θύματα πρόσωπο και φωνή

  https://www.youtube.com/watch?v=ZHyZjHobxzU&ab_channel=EuropeanUnionAgencyforFundamentalRights%28FRA%29

Περιγραφή:

1. Εξηγήστε ότι, ο σκοπός της εκπαίδευσης είναι να εξοπλίσει τα μέλη της Αστυνομίας με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση και υποστήριξη των θυμάτων εγκλημάτων μίσους με ευαισθησία και σεβασμό. Τονίστε ότι, η εκπαίδευση αποσκοπεί στην αύξηση της ευαισθητοποίησης, σχετικά με τις προκαταλήψεις των ίδιων των μελών της Αστυνομίας και στην προώθηση της κατανόησης του τρόπου με τον οποίο οι προκαταλήψεις αυτές, μπορούν να επηρεάσουν την άσκηση των καθηκόντων τους και την υποστήριξη που παρέχουν στα θύματα εγκλημάτων μίσους.

2. Παρουσιάστε τις ενότητες του εκπαιδευτικού υλικού

i. Ενότητα 1: Γιατί είμαστε εδώ;

Στόχος: Να δοθεί μια επισκόπηση της εκπαίδευσης, να εξηγηθεί γιατί η εκπαίδευση είναι σημαντική και τι θα μάθουν οι συμμετέχοντες/ουσες από τη συμμετοχή τους σε αυτήν.

ii. Ενότητα 2: Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους:

Στόχος: Να εισαγάγει τις γενικές έννοιες και τα χαρακτηριστικά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διερευνώντας τις ηθικές και ιστορικές ρίζες τους και τη σύγχρονη μορφή και εφαρμογή τους.

iii. Ενότητα 3: Ταυτότητα, Προκαταλήψεις και Στερεότυπα

Στόχος: Να παρουσιάσει πληροφορίες για την ιστορία, τη δημογραφία και τον πολιτισμό διάφορων ομάδων-θυμάτων εγκληματών μίσους, όπως Ρομά, Εβραίοι, Μουσουλμάνοι, μετανάστες, άτομα με

αναπηρία και ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, και να ενισχύσει τη γνώση και κατανόηση του αντίκτυπου των εγκλημάτων μίσους στις επηρεαζόμενες ομάδες, ώστε να υποστηρίξει την καλύτερη αναγνώριση των εγκλημάτων μίσους.

iv. Ενότητα 4: Εγκλήματα μίσους: Βασικές Έννοιες και Ορισμοί

Στόχος: Να ξεκινήσετε με τις πολύ βασικές γνώσεις, σχετικά με το τι είναι «ρητορική μίσους» και τι είναι «έγκλημα μίσους», ώστε να διασφαλιστεί μια κοινή βάση και να γίνουν κατανοητές βασικές έννοιες όπως «μειονότητα», «άλλος», «στερεότυπα» και «διακρίσεις».

v. Ενότητα 5: Ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους:

Στόχος: Να γνωρίσουν οι συμμετέχοντες/ουσες τις διεθνείς υποχρεώσεις, που έχουν αναπτυχθεί για να βοηθήσουν τα κράτη να αντιμετωπίσουν τα εγκλήματα μίσους, το πλαίσιο πολιτικής της Ε.Ε. και την εργαλειοθήκη πολιτικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την υποστήριξη των εθνικών αρχών κατά της ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους, καθώς και το νομοθετικό πλαίσιο των χωρών εταίρων που ποινικοποιεί τη ρητορική μίσους και τα εγκλήματα μίσους και τους τρόπους με τους οποίους οι αποφάσεις-πλαίσια της Ε.Ε. έχουν μεταφερθεί στο εθνικό δίκαιο.

vi. Ενότητα 6: Αστυνόμευση των Εγκλημάτων Μίσους κατά Επηρεαζομένων Κοινωνικών Ομάδων – Μια Προσέγγιση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Καταπολέμηση των Διακρίσεων:

Στόχος: Να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των μελών της Αστυνομίας στα πρότυπα και τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στο πλαίσιο των προσπαθειών τους για την αποτελεσματική διερεύνηση των εγκλημάτων μίσους και να τονιστεί η ανάγκη δημιουργίας και διατήρησης σχέσεων με ομάδες, που ενδέχεται να αποτελέσουν θύματα εγκλημάτων μίσους.

vii. Ενότητα 7: Εντοπισμός και Αντιμετώπιση Εγκλημάτων Μίσους

Στόχος: Να εστιάσει στους διάφορους δείκτες, που χαρακτηρίζουν τα περιστατικά μίσους και να εξοπλίσει τα μέλη της Αστυνομίας και τους/τις ανακριτές/ριες με τις απαραίτητες γνώσεις, σχετικά με τον ρόλο τους στην αντιμετώπιση των περιστατικών και των εγκλημάτων μίσους.

viii. Ενότητα 8: Διερεύνηση εγκλημάτων μίσους

Στόχος: Να προσφέρει στα μέλη της Αστυνομίας τις γνώσεις και τις δεξιότητες, που απαιτούνται για την επαγγελματική διερεύνηση των εγκλημάτων μίσους, συμπεριλαμβανομένης της κατανόησης των μέτρων, που πρέπει να λαμβάνονται κατά την αρχική ανταπόκριση σε ένα περιστατικό εγκλήματος μίσους, της εστίασης στην οπτική γωνία του θύματος και των δεικτών προκατάληψης.

ix. Ενότητα 9: Συνεργασία με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών

Στόχος: Να βοηθήσει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να κατανοήσουν το έργο των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και πώς η Αστυνομία μπορεί να συνεργαστεί καλύτερα μαζί τους, για να βελτιώσει την αντιμετώπιση προς τα θύματα, αναγνωρίζοντας τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ως υπηρεσία υποστήριξης των θυμάτων, ως εκπαιδευτικό εταίρο για την Αστυνομία και ως κρίσιμη πηγή δεδομένων και πληροφοριών, σχετικά με την εξάπλωση και τον αντίκτυπο των εγκλημάτων μίσους.

x. Ενότητα 10: Νέες μορφές ρητορικής μίσους - Το μίσος στον διαδικτυακό κόσμο

Στόχος: Να διερευνήσει τα «οικοσυστήματα» του μίσους στις διάφορες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, στα διάφορα εθνικά και γλωσσικά πλαίσια, αντιμετωπίζοντας την αύξηση της χρήσης του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, που έχει ενισχύσει τη ρητορική μίσους.

3. Ο/Η εκπαιδευτής/ρια **θα επεξηγήσει τα κύρια ζητήματα** και θα παρουσιάσει το ρόλο του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης στην εμπλοκή και την παροχή βοήθειας στα θύματα εγκλημάτων μίσους, χρησιμοποιώντας τα βίντεο από τις πηγές. Με την επισήμανση των ακόλουθων:

i. Τονίστε ότι η αντιμετώπιση των θυμάτων με σεβασμό και ευαισθησία αποτρέπει τη δευτερογενή θυματοποίηση και συμβάλλει στη μείωση της δυσπιστίας προς το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης.

ii. Επισημάνετε ότι, όταν το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης δεν ανταποκρίνεται στα θύματα εγκλημάτων μίσους με ευαισθησία και σεβασμό, αυτό συμβάλλει στην έλλειψη εμπιστοσύνης στο σύστημα.

iii. Εξηγήστε ότι, για να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις ανάγκες των θυμάτων εγκλημάτων μίσους (προσωπική ασφάλεια και προστασία, πρακτική βοήθεια, συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη, πληροφόρηση και συμβουλές) οι επαγγελματίες πρέπει να κατανοήσουν τις επιπτώσεις των εγκλημάτων μίσους στα άτομα και τις κοινότητες.

1.5 Δραστηριότητα 1.3: Κατανόηση των Εγκλημάτων Μίσους και των Προκαταλήψεων

Διάρκεια: 60 λεπτά

Μαθησιακά αποτελέσματα:

Οι εκπαιδευόμενοι/ες να είναι σε θέση:

- Να είναι σε θέση να κατανοήσουν τον αντίκτυπο των εγκλημάτων μίσους και τις επιπτώσεις στα θύματα.
- Να κατανοήσουν το θέμα μέσα από την οπτική του θύματος, μελετώντας συγκεκριμένα παραδείγματα.

Πηγές και Εξοπλισμός:

- Ιστορίες και βίντεο εγκλημάτων μίσους.
- Πληκτρολογήστε και εκτυπώστε αφηγήσεις θυμάτων εγκλημάτων μίσους και την εμπειρία τους με το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης ή προβάλετε ένα βίντεο.

Παράδειγμα 1: Η ιστορία της Νόρα[1]

Η Νόρα περπατούσε σε μια αγορά της πόλης της με τον σύντροφό της, ο οποίος είναι Ρομά. Σε μια αντιπαράθεση με δύο άλλους επισκέπτες της αγοράς, ο σύντροφός της δέχτηκε ρατσιστικές προσβολές από τους δύο άνδρες και δέχτηκε σωματική επίθεση και καταδίωξη. Εναντίον του έγιναν ρατσιστικά σχόλια όπως «Θα έπρεπε να εξολοθρευτείτε όλοι σας, εγώ ****** τη μάνα σου [προσβολή κατά των Ρομά]». Η Νόρα προσπάθησε να βοηθήσει τον σύντροφό της και επίσης ξυλοκοπήθηκε σοβαρά. Ο ένας από τους δύο άνδρες την άρπαξε από το μπλουζάκι και της είπε: «Τι θα κάνεις τώρα εσύ [μισογυνικό υβριστικό σχόλιο]; Θα σε χτυπήσω τώρα». Η Αστυνομία διεξήγαγε επιτόπια έρευνα και περαιτέρω αξιολόγηση των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων. Πήραν κατάθεση από τη Νόρα και τον σύντροφό της, καθώς και από τους δύο επιτιθέμενους. Η Αστυνομία διερεύνησε ποινική υπόθεση εναντίον των δύο επιτιθέμενων για πιθανή διάπραξη εγκλήματος μίσους, που διαπράχθηκε με την απόπειρα πρόκλησης βαριάς σωματικής βλάβης στον σύντροφο της Νόρα και με κίνητρο την καταγωγή του τελευταίου από τους Ρομά. Η Νόρα, κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης, αναφερόταν ως μάρτυρας. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, η Εισαγγελία ανέκρινε τους δύο υπόπτους και, αργότερα, έδωσε εντολή στην Αστυνομία να προβεί σε διαδικασία αναγνώρισης και επίσημης ανάκρισης της Νόρα και του συντρόφου της ως μάρτυρες. Κατά την ανάκριση ως μάρτυρες, η Νόρα και ο σύντροφός της επανέλαβαν την κατάθεση που έδωσαν κατά την πρώτη κατάθεση. Μετά την ολοκλήρωση της έρευνας, η Εισαγγελία απήγγειλε στους δράστες κατηγορίες για σοβαρές απειλές κατά του συντρόφου της Νόρα και πρόκληση σωματικών βλαβών, που συνδέονται με το στοιχείο του εγκλήματος μίσους. Στο κατηγορητήριο γινόταν επίσης αναφορά στην επίθεση κατά της Νόρα. Κατά την ακροαματική διαδικασία, ο σύντροφός της επανέλαβε τις καταθέσεις που είχε δώσει στην Αστυνομία. Επιπλέον, είπε ότι οι δράστες της επίθεσης είχαν πει στη Νόρα ότι ήταν επίσης Ρομά, αν ήταν με έναν άνδρα Ρομά. Η αρχική κατάθεση της Νόρα στην Αστυνομία

έγινε δεκτή ως αποδεικτικό στοιχείο και δεν κλήθηκε να καταθέσει στη δίκη. Σε απόφαση που εκδόθηκε αργότερα το ίδιο έτος, το ποινικό δικαστήριο έκρινε τους δύο επιτιθέμενους ένοχους σύμφωνα με την κατηγορία και τους καταδίκασε σε φυλάκιση ενός έτους και έξι μηνών. Αλλά σε αυτή τη διαδικασία, η Νόρα θεωρήθηκε μόνο ως μάρτυρας και όχι ως θύμα. Η Νόρα υπέβαλε καταγγελία, υποστηρίζοντας ότι ήταν επίσης θύμα εγκλήματος μίσους. Σε αυτή τη διαδικασία, ισχυρίστηκε ότι, οι δράστες της επίθεσης την αποκάλεσαν «[μισογυνική προσβολή] που είχε σχέση με έναν άνδρα Ρομά» και της είπαν ότι θα την ξυλοκοπούσαν». Όμως η ποινική της καταγγελία απορρίφθηκε από την Εισαγγελία, αναφέροντας ότι «δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι οι επιτιθέμενοι προκάλεσαν τραυματισμούς στη Νόρα, λόγω μίσους προς τους Ρομά, καθώς δεν έχει καταγωγή Ρομά».

Παράδειγμα 2: Ιστορία της Γκρέις[1]

Η Γκρέις και ο σύντροφός της είχαν ζητήσει άσυλο σε μια νέα χώρα και τους δόθηκε προσωρινή στέγαση σε μια απομακρυσμένη περιοχή. Λίγες ημέρες μετά την άφιξή τους, τους κυνήγησε μια ομάδα εφήβων που τους εκτόξευσε ρατσιστικές ύβρεις και τους είπε να «επιστρέψουν στη χώρα τους». Φοβήθηκαν ότι, η επίθεση θα μπορούσε να εξελιχθεί σε βίαιη. Ωστόσο, λόγω του φόβου των αντιποίνων και της έλλειψης εμπιστοσύνης στις αρχές, αποφάσισαν να μην καταγγείλουν το περιστατικό. Αντ᾽ αυτού, επέλεξαν να παραμείνουν μέσα στο σπίτι τους και έβγαιναν μόνο όταν ήταν απολύτως απαραίτητο, όπως για να αγοράσουν τρόφιμα ή να επισκεφθούν τον γιατρό τους. Αφού έζησαν υπό συνεχή φόβο για μερικές εβδομάδες, το ζευγάρι απευθύνθηκε σε μια φιλανθρωπική οργάνωση για πρόσφυγες για βοήθεια, ώστε να υποβάλει επίσημο αίτημα μετεγκατάστασης. Ο Λειτουργός υποστήριξης της φιλανθρωπικής οργάνωσης επικοινώνησε εκ μέρους τους με έναν ιδιώτη κατασκευαστή κατοικιών και υποβλήθηκε αίτημα για τη μετεγκατάστασή τους σε διαφορετική περιοχή. Το αίτημά τους απορρίφθηκε αμέσως, καθώς ο ιδιώτης εργολάβος εξήγησε ότι, ο φόβος μιας πιθανής σωματικής επίθεσης δεν αποτελεί επαρκή «απόδειξη» ότι έχει διαπραχθεί ένα έγκλημα ή ότι είναι πιθανό να διαπραχθεί στο μέλλον. Ο εργολάβος τους ζήτησε να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία, υπό μορφή αριθμού αναφοράς εγκλήματος, τον οποίο δεν είχαν (αφού δεν είχαν καταγγείλει το έγκλημα), μαζί με μια λεπτομερή επιστολή που περιέγραφε την επίθεση. Κατέστη σαφές ότι, για να εξεταστεί η δυνατότητα μετεγκατάστασης για λόγους προσωπικής ασφάλειας και προστασίας, έπρεπε να αποδείξουν ότι ήταν «γνήσια» θύματα και ότι είχαν «πραγματικά» στοχοποιηθεί. Ευτυχώς, λόγω της επιμονής του υπεύθυνου της φιλανθρωπικής οργάνωσης, το ζευγάρι τελικά μετεγκαταστάθηκε σε άλλη περιοχή.

1. Αυτή η ιστορία έχει προσαρμοστεί από το «Η ευαίσθητη και με σεβασμό μεταχείριση των θυμάτων εγκλημάτων μίσους. Εκπαιδευτικό πρόγραμμα για επαγγελματίες του τομέα της ποινικής δικαιοσύνης» (“The Sensitive and Respectful Treatment of Hate Crime Victims. Training Course for Criminal Justice Professionals”) που δημοσιεύθηκε από τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (Organization for Security and Co-operation in Europe), στις 17 Φεβρουαρίου 2022, με ημερομηνία πρόσβασης 28/02/2025, https://www.osce.org/odihr/512437

Περιγραφή:

Ο/Η εκπαιδευτής/ρια:

1. Επιλέγει μια ιστορία από τα παραδείγματα των πηγών και χρησιμοποιεί τις αφηγήσεις των θυμάτων εγκλημάτων μίσους και την εμπειρία τους με το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Μπορεί επίσης να προσαρμόσει την ιστορία στο εθνικό πλαίσιο ή να χρησιμοποιήσει μια δικής του/της επιλογής, που ταιριάζει στο εθνικό πλαίσιο. Εάν το επιλεγμένο υλικό περιλαμβάνει προσβλητική ή υβριστική γλώσσα, δίνει στους/στις συμμετέχοντες/ουσες μια προειδοποίηση περιεχομένου, διευκρινίζοντας ότι η συμπερίληψή του εξυπηρετεί εκπαιδευτικό σκοπό.

2. Επισημαίνει τα κύρια ζητήματα μέσα στην ιστορία (βλ. οδηγίες 4 και 5). Τα θέματα αυτά εισάγουν τον ρόλο της Αστυνομίας στην επαφή με τα θύματα εγκλημάτων μίσους και στην παροχή βοήθειας σε αυτά.

3. Εξηγεί ότι, ο τρόπος με τον οποίο τα μέλη της Αστυνομίας ανταποκρίνονται και αντιμετωπίζουν τα θύματα εγκλημάτων μίσους αποτελεί έκφραση της δέσμευσης μιας κοινωνίας για την προάσπιση και προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων και εκδήλωση της αντίδρασης της κοινωνίας στη μεροληπτική εγκληματική συμπεριφορά του δράστη.

4. Τονίζει ότι, η με σεβασμό και ευαισθησία αντιμετώπιση των θυμάτων από τα μέλη της Αστυνομίας μπορεί να συμβάλει στην πρόληψη της δευτερογενούς θυματοποίησης και ενδεχομένως να αυξήσει την εμπιστοσύνη του κοινού προς την Αστυνομία. Μπορεί επίσης να έχει ως αποτέλεσμα την πρόληψη μελλοντικών εγκλημάτων και θυματοποίησης, ενθαρρύνοντας την υποβολή καταγγελιών, διευκολύνοντας έτσι τη διερεύνηση και τη δίωξη των δραστών εγκλημάτων μίσους. Η αποτελεσματική ανταπόκριση της Αστυνομίας ενδυναμώνει επίσης τα θύματα και τις κοινότητές τους.

5. Επισημαίνει ότι, όταν τα μέλη της Αστυνομίας δεν ανταποκρίνονται στα θύματα εγκλημάτων μίσους με ευαισθησία και σεβασμό, αυτό μπορεί να συμβάλει στην έλλειψη εμπιστοσύνης στην Αστυνομία και να αποθαρρύνει την καταγγελία εγκλημάτων μίσους. Η έλλειψη ευαίσθητης και με σεβασμό αντιμετώπισης από την Αστυνομία μπορεί να συμβάλει σε δευτερογενή θυματοποίηση, οδηγώντας ενδεχομένως σε μεγαλύτερη αγωνία και απομόνωση των θυμάτων, με επιπτώσεις στη συναισθηματική και ψυχολογική τους ευημερία.

6. Εξηγεί ότι, για να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις ανάγκες των θυμάτων εγκλημάτων μίσους (όπως, για παράδειγμα, προσωπική ασφάλεια και προστασία, πρακτική βοήθεια, συναισθηματική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, πληροφόρηση και συμβουλές), τα μέλη της Αστυνομίας πρέπει να κατανοήσουν τον αντίκτυπο των εγκλημάτων μίσους στα άτομα και τις κοινότητες.

Παράδειγμα Βίντεο:

- FRA: εγκλήματα μίσους - δίνοντας στα θύματα πρόσωπο και φωνή

  https://www.youtube.com/watch?v=ZHyZjHobxzU&ab_channel=EuropeanUnionAgencyforFundamentalRights%28FRA%29

Ενότητα 2: «Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους»

2.1 Σύνοψη

Στόχος αυτής της ενότητας είναι να παρέχει στα μέλη της Αστυνομίας τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για την αποτελεσματική αναγνώριση, ανάλυση και εφαρμογή του διεθνούς και ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου, για την παρακολούθηση, την καταγραφή και την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους. Μέσα από μια δομημένη εξερεύνηση βασικών οργανισμών, νομικών μέσων και βέλτιστων πρακτικών, οι συμμετέχοντες/ουσες θα αναπτύξουν μια ισχυρή κατανόηση των υποχρεώσεων και των μηχανισμών, που διέπουν τη συλλογή δεδομένων για τα εγκλήματα μίσους, τη διερεύνηση και την υποστήριξη των θυμάτων σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

2.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα

- Προσδιορισμός των βασικών διεθνών, ευρωπαϊκών και περιφερειακών οργανισμών, που παρακολουθούν και παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με τη συλλογή δεδομένων για τα εγκλήματα μίσους και την αντιμετώπισή τους, συμπεριλαμβανομένων των CERD, ECRI, FRA, OSCE/ODIHR και της σχετικής νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την Ελλάδα και την Κύπρο.
- Χαρτογράφηση και σύγκριση του διεθνούς και ευρωπαϊκού πλαισίου για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους, με ανάλυση των διαφορών τους, συμπεριλαμβανομένων των δεσμευτικών έναντι των μη δεσμευτικών συστάσεων και των μηχανισμών εφαρμογής.
- Εφαρμογή της γνώσης των διεθνών νομικών μέσων, προτύπων και βέλτιστων πρακτικών, για την υποστήριξη της αναφοράς και την ακριβή καταγραφή των εγκλημάτων μίσους, σύμφωνα με τις διεθνείς και ενωσιακές απαιτήσεις.
- Ανάδειξη του τρόπου με τον οποίο τα διεθνή νομικά μέσα και πρότυπα σχετίζονται με τα καθημερινά επαγγελματικά καθήκοντα των μελών της Αστυνομίας , παρέχοντας πρακτικά παραδείγματα εφαρμογής τους στην αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους.
- Αξιολόγηση των εθνικών πρακτικών αστυνόμευσης, σε σχέση με τις διεθνείς υποχρεώσεις και τις οδηγίες της Ε.Ε.

Συνολική Διάρκεια: 2 ώρες

Περιεχόμενο Ενότητας

2.3 Δραστηριότητα 1: «Δημιουργία του χρονοδιαγράμματος των εξελίξεων σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο»

Διάρκεια: 30 λεπτά

Περιγραφή: Αυτή η ενότητα εισάγει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε βασικές έννοιες και γεγονότα, μέσω της ενεργοποίησης των προηγούμενων γνώσεων σχετικά με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πλαίσια για τα εγκλήματα μίσους. Βοηθά τους/τις εκπαιδευτές/ριες να εντοπίσουν τα κενά γνώσεων πριν από τη συζήτηση του θεωρητικού πλαισίου.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Περιγραφή των βασικών διεθνών και ευρωπαϊκών νομικών πλαισίων για τα εγκλήματα μίσους, προσδιορίζοντας τη σημασία τους στη διαμόρφωση των σύγχρονων πρακτικών αστυνόμευσης.
- Οργάνωση των σημαντικότερων νομικών και πολιτικών εξελίξεων με τη σωστή χρονολογική σειρά, αποδεικνύοντας την ικανότητά των συμμετεχόντων/ουσων να τοποθετούν τη νομοθεσία για τα εγκλήματα μίσους σε ένα ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο.

Πηγές & Εξοπλισμός:

- Εκτυπωμένο πρότυπο χρονοδιαγράμματος/χρονολογίου (με κενά πεδία για σημαντικά γεγονότα)
- Κάρτες γεγονότων (ένα σετ καρτών με τον τίτλο και ένα σετ καρτών με σύντομη περιγραφή μιας σημαντικής διεθνούς ή ευρωπαϊκής εξέλιξης στην αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους)
- Μαρκαδόροι και αυτοκόλλητες σημειώσεις

Βήμα 1: Καθορισμός του Σκηνικού

- Ξεκινήστε με μια σύντομη παρουσίαση της σημασίας του διεθνούς και ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου στην αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους.
- Ενημερώστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες ότι θα ελέγξουν τις γνώσεις τους τοποθετώντας τις βασικές νομικές και πολιτικές εξελίξεις σε ένα χρονοδιάγραμμα.
- Τονίστε ότι δεν πρόκειται για τεστ, αλλά για έναν τρόπο ενασχόλησης με το θέμα και εντοπισμού κενών γνώσεων.

Βήμα 2: Ομαδική Εργασία

- Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε μικρές ομάδες (4-5 άτομα ανά ομάδα).
- Δώστε σε κάθε ομάδα δύο σετ καρτών γεγονότων–μία που αναφέρεται σε μια σημαντική εξέλιξη (π.χ. Απόφαση-πλαίσιο της Ε.Ε. για τον ρατσισμό και την ξενοφοβία του 2008, Υπουργική απόφαση του ΟΑΣΕ του 2012, Οδηγία της Ε.Ε. για τα δικαιώματα των θυμάτων του 2013) και μία με το περιεχόμενο/περιγραφή του γεγονότος.
- Δώστε σε κάθε ομάδα ένα πρότυπο χρονοδιαγράμματος / χρονολογίου που περιλαμβάνει τα βασικά έτη, αλλά έχει κενά πεδία για τα γεγονότα.
- Εργασία: Οι ομάδες καλούνται να αντιστοιχίσουν τον τίτλο και το περιεχόμενο/περιγραφή του γεγονότος. Στη συνέχεια, πρέπει να τοποθετήσουν τις αντιστοιχισμένες κάρτες στη σωστή χρονολογική σειρά στο χρονοδιάγραμμα.

Βήμα 3: Επισκόπηση και Συζήτηση

- Μόλις όλες οι ομάδες ολοκληρώσουν τη δραστηριότητα, προβάλλετε το σωστό χρονοδιάγραμμα/χρονολόγιο (από τον ιστότοπο Facing Facts: https://www.facingfacts.eu/timeline-of-international-developments/).
- **Συζητήστε:** τι γνώριζαν ήδη, τι δεν είχαν ακούσει ποτέ για το θέμα, τι θα μπορούσε να είναι σχετικό με τα καθημερινά τους καθήκοντα στην αστυνόμευση;

2.4. Δραστηριότητα 2: «Θεωρητική παρουσίαση: Διεθνές και Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για την Αντιμετώπιση των Εγκλημάτων Μίσους»

Διάρκεια: 20 λεπτά

Περιγραφή:

Το μέρος αυτό παρέχει στα μέλη της Αστυνομίας θεμελιώδεις γνώσεις, σχετικά με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πλαίσια για τα εγκλήματα μίσους, δίνοντας έμφαση σε μια αποτελεσματική προσέγγιση με επίκεντρο τα θύματα, με σκοπό τη βελτίωση της αναφοράς, της διερεύνησης και της υποστήριξης των θυμάτων.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Διάκριση μεταξύ των διαφόρων διεθνών και ευρωπαϊκών νομικών πλαισίων για τα εγκλήματα μίσους, προσδιορίζοντας τις ειδικές διατάξεις τους και τους τομείς αλληλοεπικάλυψης.
- Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των διεθνών και ενωσιακών νομικών μέσων για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους, λαμβάνοντας υπόψη την εφαρμογή και τους περιορισμούς τους κατά την άσκηση των αστυνομικών καθηκόντων.

Πηγές & Εξοπλισμός:

- Παρουσίαση μέσω Powerpoint.

Κύρια κεφάλαια:

I. Η Σημασία ενός Πλαισίου με Επίκεντρο το Θύμα και την Αποτελεσματικότητα

II. Βασικοί Διεθνείς και Ευρωπαϊκοί Φορείς και οι ρόλοι τους

III. Χρονολογική Διερεύνηση των Νομικών Εξελίξεων σχετικά με τα Εγκλήματα Μίσους

IV. Διεθνές και Ευρωπαϊκό Πλαίσιο: Μια Συγκριτική Προσέγγιση

V. Ο Ρόλος της Αστυνομίας στη Διασφάλιση μιας Θυματοκεντρικής Προσέγγισης

2.5 Δραστηριότητα 3: Μελέτη περίπτωσης - Sakir κατά Ελλάδας (2016)

Διάρκεια: 35 λεπτά

Περιγραφή:

Στην ενότητα αυτή, αναλύεται η υπόθεση Sakir κατά Ελλάδας (2016) στο πλαίσιο της νομολογίας του ΕΔΔΑ, βοηθώντας τα μέλη της Αστυνομίας να κατανοήσουν τις νομικές τους υποχρεώσεις κατά τη διερεύνηση των εγκλημάτων μίσους και το γεγονός ότι, η κατανόηση του νομικού πλαισίου δεν αφορά μόνο τη συμμόρφωση, αλλά και την εξασφάλιση της πρόσβασης στην ασφάλεια, στη δικαιοσύνη και στην υποστήριξη των θυμάτων.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Ανάλυση των αστοχιών των Ελληνικών αρχών στην υπόθεση Sakir κατά Ελλάδας (2016), εντοπίζοντας βασικές ελλείψεις στην έρευνά τους και αξιολογώντας πώς οι παραβιάσεις αυτές συγκρούονται με το διεθνές και το ενωσιακό νομικό πλαίσιο για τα εγκλήματα μίσους.
- Υποβολή προτάσεων για κατάλληλη ανταπόκριση των μελών της Αστυνομίας, με βάση τις διεθνείς και ενωσιακές υποχρεώσεις για τα εγκλήματα μίσους, διαμορφώνοντας βελτιωμένες στρατηγικές διερεύνησης και προστασίας των θυμάτων για την ενίσχυση της συμμόρφωσης με τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πηγές & Εξοπλισμός:

- Φυλλάδια της μελέτης περίπτωσης - handout
- Στυλό και χαρτί.

Περίληψη Περίπτωσης:

Στην υπόθεση Sakir κατά Ελλάδας (2016), το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ECHR) έκρινε ότι οι Ελληνικές αρχές απέτυχαν να διερευνήσουν επαρκώς μια επίθεση εγκλήματος μίσους κατά μετανάστη θύματος. Η υπόθεση αφορούσε μια βίαιη επίθεση εναντίον ενός Αφγανού υπηκόου στην Αθήνα το 2009, κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αυξημένης ρατσιστικής βίας. Το θύμα υπέστη σοβαρά τραύματα και μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο. Ωστόσο, σύμφωνα με την απόφαση του ΕΔΔΑ, η Ελληνική Αστυνομία:

1. Απέτυχε να διερευνήσει επαρκώς αν η επίθεση είχε ρατσιστικό κίνητρο.
2. Δεν έλαβε επαρκή μέτρα για τον εντοπισμό ή τη δίωξη των δραστών.
3. Δεν παρείχε επαρκή προστασία ή υποστήριξη στα θύματα.

Το ΕΔΔΑ έκρινε ότι οι Ελληνικές αρχές παραβίασαν το άρθρο 3 (απαγόρευση απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης) και το άρθρο 14 (απαγόρευση των διακρίσεων) της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, τονίζοντας την υποχρέωση του κράτους να διερευνά τα κίνητρα των εγκλημάτων μίσους και να προστατεύει αποτελεσματικά τα θύματα.

Οδηγίες Δραστηριότητας:

1. Χωρίστε τα μέλη της Αστυνομίας σε μικρές ομάδες (3-4 συμμετέχοντες/ουσες ανά ομάδα).

2. Κάθε ομάδα λαμβάνει μια σύντομη περίληψη της υπόθεσης και, αν υπάρχει χρόνος, παρακολουθεί το συνοδευτικό βίντεο (1’45’’ - 4’10’’ https://www.youtube.com/watch?v=oxucWL1LCec&t=98s).

Έπειτα δίνονται οι ακόλουθες ερωτήσεις προς ανάλυση:

Βήμα 1: Εντοπισμός Αστοχιών στην Απόκριση

- Ποιες ήταν οι βασικές αδυναμίες των Ελληνικών αρχών κατά τον χειρισμό της υπόθεσης αυτής;
- Πώς αυτές οι παραλείψεις παραβίασαν τα διεθνή και ενωσιακά νομικά πρότυπα για τα εγκλήματα μίσους;

Βήμα 2: Εφαρμογή του Νομικού Πλαισίου για τα Εγκλήματα Μίσους

- Με βάση τις διεθνείς και ευρωπαϊκές νομικές υποχρεώσεις, τι θα έπρεπε να είχε κάνει διαφορετικά η Αστυνομία;

Βήμα 3: Βελτίωση των Πρακτικών της Αστυνομίας

- Αν έπρεπε να χειριστείτε αυτή την υπόθεση με τον/τη συνάδελφό σας/στην τρέχουσα θέση σας, πώς θα τη χειριζόσασταν; Τι μέτρα θα λαμβάνατε;
- Ποιες αλλαγές πρέπει να γίνουν σε πολιτικό και επιχειρησιακό επίπεδο για να βελτιωθεί η διερεύνηση των εγκλημάτων μίσους;

3. Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα συμπεράσματά της σε μια 5λεπτη συζήτηση.

4. Ενημέρωση: Ο/Η εκπαιδευτής/τρια συνοψίζει τα βασικά συμπεράσματα, όπως:

- Τη σημασία της αναγνώρισης των δεικτών προκατάληψης στη διερεύνηση.
- Το νομικό καθήκον των μελών της Αστυνομίας να διερευνούν τα κίνητρα των εγκλημάτων μίσους.
- Τον αντίκτυπο, που έχει η αποτυχία προστασίας των θυμάτων εγκλημάτων μίσους στην εμπιστοσύνη του κοινού και στη συμμόρφωση με τις οδηγίες της Ε.Ε.

2.6 Δραστηριότητα 4: «Ανακεφαλαίωση: Αναστοχασμός της Εθνικής Πρακτικής - Αξιολόγηση της Συμμόρφωσης με τα Διεθνή Πρότυπα»

Διάρκεια: 10 λεπτά

Περιγραφή:

Αυτή η ενότητα συνοψίζει τα κύρια διδάγματα, που αποκομίστηκαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος και αξιολογεί κριτικά τις εθνικές πρακτικές αστυνόμευσης, σε σχέση με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές υποχρεώσεις.

Μέθοδος:

Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να προβληματιστούν, σχετικά με τις δικές τους εθνικές διαδικασίες για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους, μέσω των ακόλουθων ερωτήσεων:

- Ποια είναι τα μεγαλύτερα εμπόδια στην πλήρη ευθυγράμμιση των καθημερινών αστυνομικών καθηκόντων με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα για τα εγκλήματα μίσους;
- Ποια είναι μια συγκεκριμένη ενέργεια, που μπορείτε να αναλάβετε άμεσα για να βελτιώσετε τον τρόπο με τον οποίο ανταποκρίνεστε στα εγκλήματα μίσους;
- Εάν αύριο υποβαλλόταν σε εσάς μια καταγγελία για έγκλημα μίσους, πώς θα άλλαζε η παρούσα εκπαίδευση τον τρόπο με τον οποίο θα τη χειριζόσασταν;

2.7 ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ - ΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΚΕΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ –

«Προσομοίωση Συγγραφής Εθνικού Σχεδίου κατά του Ρατσισμού»

Διάρκεια: 30 λεπτά

Περιγραφή:

Στην περίπτωση αυτή, οι συμμετέχοντες/ουσες αναλαμβάνουν τον ρόλο συμβούλων σε έναν εθνικό φορέα και πρέπει να εφαρμόσουν τα διεθνή και ευρωπαϊκά πλαίσια για τη βελτίωση των εθνικών πολιτικών αντιμετώπισης των εγκλημάτων μίσους. Με τον τρόπο αυτό, εμβαθύνουν τις γνώσεις τους, σχετικά με τα διεθνή νομικά πρότυπα για την αστυνόμευση των εγκλημάτων μίσους και κατανοούν πώς οι ευρωπαϊκές και διεθνείς υποχρεώσεις διαμορφώνουν τις εθνικές πολιτικές.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

ο Κριτική αξιολόγηση των εθνικών πολιτικών αντιμετώπισης των εγκλημάτων μίσους, σε σχέση με το διεθνές και ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο, ώστε να εντοπίζονται οι τομείς μη συμμόρφωσης και να προτείνονται οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις.

ο Εφαρμογή των σχετικών διεθνών και ευρωπαϊκών νομικών μέσων για την ανάπτυξη αξιοποιήσιμων συστάσεων για τη βελτίωση των εθνικών στρατηγικών αστυνόμευσης όσον αφορά τη διερεύνηση εγκλημάτων μίσους, την προστασία των θυμάτων και τη συλλογή δεδομένων.

Πηγές & Εξοπλισμός:

ο Κείμενα αναφοράς για κάθε ομάδα (κείμενα της Ε.Ε., προηγούμενα NAPARs κ.λπ.)

ο Στυλό και χαρτί.

ο Πίνακας και μαρκαδόροι για την ολομέλεια.

Οδηγίες:

1. <u>Εισαγωγή Σεναρίου</u>

- Οι συμμετέχοντες/ουσες ενημερώνονται ότι η κυβέρνησή τους βρίσκεται στη διαδικασία κατάρτισης ενός νέου σχεδίου δράσης κατά του ρατσισμού. Ο/Η Υπουργός, έχει ζητήσει τη συμβολή των αρμόδιων υπηρεσιών τους, προκειμένου να προτείνουν νέα νομοθεσία, πολιτική και έργα, ευθυγραμμιζόμενα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.
- Καθήκον τους είναι να παρέχουν ανατροφοδότηση.

2. *Ομαδική Εργασία*

- Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε 4 ομάδες.
- Ζητήστε από τις ομάδες να δώσουν ανατροφοδότηση για συγκεκριμένες προκλήσεις πολιτικής, που σχετίζονται με τα εγκλήματα μίσους.
- Σε κάθε γωνιά της αίθουσας υπάρχει ένας πίνακας με έναν τομέα άσκησης πολιτικής στον κάθε ένα.
- Διαβάστε τους τομείς πολιτικής και δώστε μια σύντομη εξήγηση για τον καθένα.

  - Συλλογή Δεδομένων: εναρμόνιση και βελτίωση των συστημάτων συλλογής δεδομένων.

  - Διαδικασίες Διερεύνησης: βελτίωση των αναφορών, κατάλληλη διερεύνηση των κινήτρων προκατάληψης.

  - Προστασία των Θυμάτων: εφαρμογή προσέγγισης με επίκεντρο το θύμα.

  - Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Ικανοτήτων: συνεχής κατάρτιση του προσωπικού της Αστυνομίας και άλλες ανάγκες.

- Ρωτήστε αν υπάρχει κάτι που δεν είναι σαφές, σε σχέση με τους τομείς πολιτικής και δώστε διευκρινίσεις.
- Στη συνέχεια, κάθε ομάδα πηγαίνει σε ένα πίνακα και έχει 3 λεπτά για να δώσει πληροφορίες. Μόλις τελειώσουν τα 3 λεπτά, λέτε «επόμενο» και οι ομάδες μετακινούνται στον επόμενο πίνακα, όπου μπορούν να προσθέσουν & να σχολιάσουν. Συνεχίστε μέχρι να περάσουν όλες οι ομάδες από όλα τα πινακάκια.
- Όταν όλες οι ομάδες έχουν παράσχει πληροφόρηση / σχόλια σε όλα τα πινακάκια, μπορείτε να αφήσετε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να περιπλανηθούν 2-3 λεπτά για να δουν την συνεισφορά των υπολοίπων.
- Τέλος, συζητείστε όλοι/ες μαζί για πέντε λεπτά.

Ενότητα 3 «Ταυτότητες, Προκαταλήψεις και Στερεότυπα»

3.1. Σύνοψη

Αυτή η ενότητα διερευνά την ταυτότητα, τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα, δίνοντας έμφαση στον αντίκτυπό τους στην αστυνόμευση και τις σχέσεις με την κοινότητα. Εξετάζει πώς οι πολλαπλές πτυχές της ταυτότητας -όπως η καταγωγή, το φύλο, η θρησκεία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η εθνικότητα, η αναπηρία και η κοινωνικοοικονομική κατάσταση- αλληλοεπιδρούν για να διαμορφώσουν εμπειρίες διακρίσεων και ευαλωτότητα σε εγκλήματα μίσους. Μέσα από διαδραστικές συζητήσεις και μελέτες περιπτώσεων, οι συμμετέχοντες/ουσες, θα εντοπίσουν ασυνείδητες προκαταλήψεις, θα αναλύσουν τις συνέπειες των στερεοτύπων και θα αναπτύξουν στρατηγικές, για την προώθηση της δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς αστυνόμευσης. Η ενότητα εξοπλίζει τα μέλη της Αστυνομίας με κριτική γνώση για να αμφισβητήσουν τις προκαταλήψεις και να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη εντός ποικιλόμορφων κοινοτήτων.

3.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα

- Αναγνώριση των επιπτώσεων των προκαταλήψεων και των στερεοτύπων και εντοπισμός του τρόπου με τον οποίο οι ασυνείδητες προκαταλήψεις και τα στερεότυπα επηρεάζουν τις αντιλήψεις, τη λήψη αποφάσεων και τις πρακτικές αστυνόμευσης.
- Ορισμός και επεξήγηση της ταυτότητας και κατανόηση του τρόπου με τον οποίο διαφορετικές πτυχές της ταυτότητας (π.χ. φυλή, φύλο, αναπηρία) αλληλοεπιδρούν για να διαμορφώσουν ατομικές εμπειρίες.
- Ανάλυση των συνεπειών των στερεοτύπων και των διακρίσεων και εξέταση του τρόπου με τον οποίο τα στερεότυπα συμβάλλουν στην προκατάληψη, τις διακρίσεις και τα εγκλήματα μίσους, επηρεάζοντας άτομα και κοινότητες.
- Ανάπτυξη στρατηγικών για τον μετριασμό των προκαταλήψεων στην αστυνόμευση και εφαρμογή τεχνικών για την αμφισβήτηση των στερεοτύπων, τη μείωση των προκαταλήψεων και την προώθηση δίκαιων και χωρίς αποκλεισμούς πρακτικών αστυνόμευσης.

Πηγές και Εξοπλισμός: Παρουσιάσεις PowerPoint, φυλλάδια

Συνολική Διάρκεια: 2 ώρες

Περιεχόμενο Ενότητας

3.3 Δραστηριότητα 1: «Εισαγωγή»

Διάρκεια: 10 λεπτά

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Παρουσίαση των κύριων θεμάτων της ενότητας.
- Αξιολόγηση της προϋπάρχουσας γνώσης των εκπαιδευομένων

Πηγές και Εξοπλισμός:

- Παρουσίαση μέσω PowerPoint

Περιγραφή:

Δώστε μια ενδιαφέρουσα αρχή στην ενότητα. Συμπεριλάβετε μια σύντομη επισκόπηση του θέματος και των δραστηριοτήτων της ενότητας. Χρησιμοποιήστε μια δραστηριότητα, που θα σας βοηθήσει να μετρήσετε την εξοικείωση των συμμετεχόντων/ουσων με το θέμα.

3.4 Δραστηριότητα 2: «Θεωρητικές Ιδέες»

Διάρκεια: 20 λεπτά

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Παρουσίαση βασικών θεωρητικών εννοιών και ορισμών, που σχετίζονται με την ενότητα.
- Χρήση παραδειγμάτων ή μελετών περίπτωσης, για την επεξήγηση των βασικών ιδεών.

Πηγές και Εξοπλισμός:

- Παρουσίαση μέσω PowerPoint

Περιγραφή:

Αυτό το τμήμα καλύπτει θεμελιώδεις έννοιες, που σχετίζονται με την ενότητα: ταυτότητα και διαθεματικότητα και πώς συνδέονται με τις προκαταλήψεις και τα στερεότυπα.

Τα **στερεότυπα** είναι γενικεύσεις για μια ομάδα, που διαμορφώνουν τις αντιλήψεις και τις αλληλεπιδράσεις. Εκτείνονται πέρα από τη φυλή, την εθνικότητα και τη θρησκεία και περιλαμβάνουν την περιφερειακή ταυτότητα (π.χ. «Οι Αθηναίοι/ες είναι υπερόπτες»), το οικονομικό υπόβαθρο («Οι άνθρωποι από αγροτικές περιοχές είναι αμόρφωτοι»), τη σωματική εμφάνιση («Οι άνθρωποι με τατουάζ είναι εγκληματίες»), το επάγγελμα («Όλοι/ες οι πολιτικοί είναι διεφθαρμένοι/ες») και την αναπηρία («Τα άτομα με αναπηρία είναι αβοήθητα»). Αυτά τα στερεότυπα μπορούν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στην αστυνόμευση και τις δημόσιες αλληλεπιδράσεις στην Κύπρο και την Ελλάδα, επηρεάζοντας τις αντιλήψεις και τις αποφάσεις των μελών της Αστυνομίας. Όταν δεν αμφισβητούνται, τα στερεότυπα μπορούν να κλιμακωθούν σε διακρίσεις, εγκλήματα μίσους, ακόμη και σε κοινωνική αναταραχή, ενισχύοντας κύκλους προκατάληψης και αποκλεισμού. Τα εγκλήματα μίσους συχνά προέρχονται από στερεότυπα, που εξελίσσονται σε προκαταλήψεις, διακρίσεις και βία. Είναι ζωτικής σημασίας για τα μέλη της Αστυνομίας να αναγνωρίζουν τις δικές τους προκαταλήψεις, να αμφισβητούν τα στερεότυπα και να διασφαλίζουν τη δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση όλων των ατόμων. Με την ενεργή αμφισβήτηση των προκαταλήψεων και την προώθηση της συμπερίληψης, τα μέλη της Αστυνομίας, μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στην πρόληψη της κλιμάκωσης του μίσους και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης εντός των κοινοτήτων.

Σημείωση για τον/την εκπαιδευτή/ρια: Αυτό το μέρος της ενότητας μπορεί επίσης να μεταφερθεί στο τέλος της ενότητας, ώστε να επιτρέψει στους/στις συμμετέχοντες/ουσες να έχουν καλύτερη εμπλοκή με όλες τις άλλες δραστηριότητες. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τρόπος για να ολοκληρωθεί η συζήτηση και να εξαχθούν συμπεράσματα, αντί να καθοδηγήσει και να πλαισιώσει τη συζήτηση, επιτρέποντας έτσι στους/στις συμμετέχοντες/ουσες να κατανοήσουν τις σχετικές έννοιες και ιδέες, μέσω των παρακάτω δραστηριοτήτων.

3.5 Δραστηριότητα 3: «Τα Στρώματα της Ταυτότητας»

Διάρκεια: 30 λεπτά

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Κατανόηση της πολύπλευρης φύσης της ταυτότητας.
- Ανάλυση του τρόπου με τον οποίο η ταυτότητα επηρεάζει τις εμπειρίες.
- Ανάπτυξη ευαισθητοποίησης, σχετικά με την προκατάληψη και τον αντίκτυπό της στην αστυνόμευση.
- Ενίσχυση της ενσυναίσθησης και των αποτελεσματικών αντιδράσεων των μελών της Αστυνομίας.

Πηγές και Εξοπλισμός:

- Μεγάλα φύλλα χαρτιού ή πίνακες
- Χρωματιστοί μαρκαδόροι
- Εκτυπωμένα φύλλα ταυτότητας για χαρτογράφηση (προαιρετικά)

Περιγραφή:

1. Εισαγωγή (5 λεπτά)

- Ξεκινήστε με μια σύντομη συζήτηση: «Τί συνθέτει την ταυτότητα ενός ατόμου;»
- Γράψτε τις απαντήσεις στον πίνακα (π.χ. φυλή, θρησκεία, φύλο, σεξουαλικός προσανατολισμός, εθνικότητα, επάγγελμα κ.λπ.).

2. Χαρτογράφηση Προσωπικής Ταυτότητας (5 λεπτά)

- Κάθε συμμετέχων/ουσα σχεδιάζει ένα διάγραμμα, που μοιάζει με στόχο, με το όνομά του στο κέντρο.
- Γράφουν διάφορες πτυχές της ταυτότητάς τους σε δακτυλίους, γύρω από το όνομά τους, τοποθετώντας τις πιο σημαντικές πτυχές πιο κοντά στο κέντρο.
- Ενθαρρύνετε τον προβληματισμό, σχετικά με το ποιες πτυχές είναι ορατές και ποιες κρυφές.

3. Συζήτηση σε ζευγάρια (5 λεπτά)

- Οι συμμετέχοντες/ουσες σε ζευγάρια, μοιράζονται τους χάρτες ταυτότητάς τους και συζητούν:

  - Ποιες πτυχές της ταυτότητάς σας αισθάνεστε πιο σημαντικές σε διαφορετικά περιβάλλοντα;

  - Έχετε βιώσει ποτέ προκατάληψη ή διακρίσεις με βάση μια πτυχή της ταυτότητας σας;

  - Πώς μπορεί η ταυτότητα κάποιου/ας να τον/την κάνει πιο ευάλωτο/η σε εγκλήματα μίσους;

4. Ομαδικός Αναστοχασμός (10 λεπτά)

- Ζητήστε εθελοντές/ριες για να μοιραστούν τις απόψεις τους.

- Διευκολύνετε μια συζήτηση, σχετικά με το πώς η κατανόηση της ταυτότητας μπορεί να βελτιώσει την ανταπόκριση της Αστυνομίας στα εγκλήματα μίσους.

- Επισημάνετε τη διατομεακότητα: «Πώς συνδυάζονται πολλαπλές πτυχές της ταυτότητας για να επηρεάσουν την εμπειρία κάποιου ατόμου;»

5. Απολογισμός (10 λεπτά)

- Συζητήστε πώς οι ταυτότητες των μελών της αστυνομίας μπορεί να διαμορφώνουν την οπτική τους.

Τονίστε τη σημασία της αναγνώρισης της προκατάληψης και της προώθησης της ενσυναίσθησης στην αστυνόμευση.

3.6 Δραστηριότητα 4: «Πρόκληση Στερεοτύπων»

Διάρκεια: 40 λεπτά

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Αναγνώριση του αντίκτυπου των στερεοτύπων
- Κριτική Ανάλυση των στερεοτύπων και των συνεπειών τους
- Ανάπτυξη επίγνωσης των έμμεσων προκαταλήψεων
- Προώθηση της συμπεριληπτικής σκέψης και αντιμετώπιση των στερεοτύπων

Πηγές και Εξοπλισμός:

- Εκτυπωμένες ή γραπτές εκδόσεις 10 στερεοτυπικών δηλώσεων (κάθε μία σε ξεχωριστή κάρτα ή φύλλο)
- Μαρκαδόροι και flipcharts (ή πίνακες)
- Μικρά αυτοκόλλητα για σημειώσεις

Περιγραφή:

1. Συζήτηση για Εισαγωγή/ Εξοικείωση (5 λεπτά)

- Ρωτήστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες:
  - Τι είναι το στερεότυπο;
  - Μπορείτε να μοιραστείτε μερικά κοινά στερεότυπα;
- Γράψτε τα βασικά σημεία σε πίνακα.

2. Ανάλυση Στερεοτύπων (15 λεπτά)

Βήμα 1: Ομαδική Εργασία (10 λεπτά)

- Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε μικρές ομάδες (3-5 άτομα).
- Δώστε σε κάθε ομάδα μια λίστα στερεοτύπων.
- Ζητήστε τους να αξιολογήσουν πόσο αληθινό πιστεύουν ότι είναι το καθένα σε μια κλίμακα από 1-5

- Ζητήστε τους να συζητήσουν:
  - Γιατί μπορεί οι άνθρωποι να πιστεύουν αυτό το στερεότυπο;
  - Πώς αυτό το στερεότυπο βλάπτει τα άτομα ή τις κοινότητες;
  - Μπορούν να σκεφτούν παραδείγματα από την πραγματική ζωή, όπου αυτό το στερεότυπο οδήγησε σε διακρίσεις ή εγκλήματα μίσους;
- Κάθε ομάδα γράφει τις σκέψεις της σε αυτοκόλλητες σημειώσεις ή σε έναν πίνακα.

Βήμα 2: Παρουσίαση εργασίας ομάδων (5 λεπτά)

- Κάθε ομάδα παρουσιάζει μια περίληψη της συζήτησής της.
- Ενθαρρύνετε τους προβληματισμούς και τις απαντήσεις των άλλων.

Αφού εξετάσετε τις δηλώσεις, **συγκεντρώστε** ξανά την ομάδα για αναστοχασμό. Συζητήστε τις προκαταλήψεις, που υπάρχουν στις κοινωνίες μας απέναντι σε διαφορετικές ομάδες, πώς ένιωσαν οι συμμετέχοντες/ουσες όταν πήραν τη θέση τους στη γραμμή και αν ένιωσαν πίεση να μετακινηθούν αφού άκουσαν κάποια επιχειρήματα.

Οι εκπαιδευτές/ριες θα πρέπει να συνδέσουν τις δηλώσεις με τον ορισμό των στερεοτύπων: Τα στερεότυπα είναι συσχετισμοί και πεποιθήσεις, σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες μιας ομάδας και των μελών της, που διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι σκέφτονται και ανταποκρίνονται στην ομάδα.

Εξηγήστε ότι, οι άνθρωποι δημιουργούν στερεότυπα για τους άλλους για πολλούς λόγους, εκτός από την ηλικία, την τάξη, τη φυλή, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, την εθνικότητα, την εθνοτική καταγωγή, το φύλο, το κοινωνικό φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την αναπηρία.

Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να απαριθμήσουν μερικούς από αυτούς τους λόγους, που οι άνθρωποι δημιουργούν στερεότυπα και να τους γράψουν στον πίνακα. Η λίστα αυτή μπορεί να περιλαμβάνει τον τόπο διαμονής των ανθρώπων, τη φυσική τους εμφάνιση (όπως το χρώμα των μαλλιών, τα τατουάζ, το μέγεθος και το βάρος), τη γλώσσα ή την προφορά τους, το είδος της εργασίας που κάνουν, τις ασχολίες, τα αθλήματα ή τα χόμπι τους και πολλούς άλλους λόγους.

Εξηγήστε ότι, όλοι/ες μας πιστεύουμε σε κάποια στερεότυπα για άτομα ή ομάδες. Μπορείτε να **επιλέξετε** ένα χαρακτηριστικό ή γνώρισμα, που έχετε και να ρωτήσετε ποια στερεότυπα μπορεί να έχουν οι άνθρωποι για εσάς, με βάση αυτό το χαρακτηριστικό ή γνώρισμα. Μην διαλέξετε ένα χαρακτηριστικό, που έχει στερεότυπα που πιστεύετε ότι, μπορεί να είναι επιζήμια για τα άλλα άτομα που μοιράζονται αυτό το χαρακτηριστικό.

Επισημάνετε ότι, αυτά τα στερεότυπα είναι συχνά κακοί χαρακτηρισμοί ομάδων, αλλά, ακόμη περισσότερο, είναι πάντα πολύ κακοί τρόποι για να περιγράψουν οποιοδήποτε μεμονωμένο άτομο.

Ρωτήστε για τις πιθανές συνέπειες των στερεοτύπων για τις κοινότητες.

Εξηγήστε ότι, τα στερεότυπα αποτελούν τα δομικά στοιχεία των εγκλημάτων μίσους. Οι δηλώσεις της

κοινότητας, που διαβάστηκαν νωρίτερα και τα εγκλήματα μίσους, που θα συζητηθούν κατά τη διάρκεια της ημέρας βασίζονται σε στερεότυπα. Τα περισσότερα από αυτά τα στερεότυπα είναι ανακριβείς υποθέσεις για μια ομάδα. Όλα τα στερεότυπα είναι πολύ κακοί προγνωστικοί δείκτες για τη συμπεριφορά οποιουδήποτε ατόμου.

Μια χρήσιμη πηγή εδώ θα ήταν το μοντέλο της ADL για την πυραμίδα του μίσους, το οποίο βοηθά στην επεξήγηση του ρόλου του στερεότυπου ως δομικού στοιχείου, που οδηγεί σε εγκλήματα μίσους

https://www.adl.org/sites/default/files/documents/pyramid-of-hate.pdf

3. Επαναδιατυπώνοντας την αφήγηση (10 λεπτά)

Δώστε σε κάθε ομάδα μια νέα εργασία:

- Αναθέστε στην κάθε ομάδα 2-3 δηλώσεις από τη λίστα
- Ζητήστε τους να ξαναγράψουν το στερεότυπο, που τους ανατέθηκε σε ένα θετικό ή ουδέτερο γεγονός, που να αντισταθμίζει την προκατάληψη.

Παράδειγμα:

- Στερεότυπο: «Οι πρόσφυγες έρχονται εδώ μόνο για να πάρουν επιδόματα».

- Επαναδιατυπωμένο: «Οι πρόσφυγες συχνά φεύγουν από συγκρούσεις και κακουχίες και πολλοί συμβάλλουν θετικά στην κοινωνία, δουλεύοντας και εμπλουτίζοντας τον πολιτισμό.»

- Οι ομάδες γράφουν τις αναθεωρημένες δηλώσεις τους σε ένα νέο φύλλο.
- Κάθε ομάδα μοιράζεται τη νέα της εκδοχή με τους υπόλοιπους.

3.7 Δραστηριότητα 5: «Ενίσχυση της Ανταπόκρισης της Αστυνομίας σε Περιστατικά Μίσους, μέσω της Πολιτισμικής Ευαισθητοποίησης και του Μετριασμού των Προκαταλήψεων»

Διάρκεια: 30 λεπτά

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

ο Προσδιορισμός και ανάλυση των πολιτισμικών, θρησκευτικών, ιστορικών και κοινωνικοπολιτικών παραγόντων, που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι περιθωριοποιημένες κοινότητες βιώνουν και αναφέρουν περιστατικά μίσους.

ο Ανάπτυξη μεγαλύτερης ενσυναίσθησης μέσω του αναστοχασμού βάσει σεναρίων, επιτρέποντάς τους να αναγνωρίζουν τις δικές τους έμμεσες προκαταλήψεις και να προσαρμόζουν την ανταπόκρισή τους, ώστε να είναι πιο περιεκτική αποτελεσματική και με σεβασμό.

ο Επίδειξη της ικανότητας να εφαρμόζουν πολιτισμικά ενημερωμένες στρατηγικές αντιμετώπισης προκαταλήψεων για την ενθάρρυνση της αναφοράς, την αποτελεσματική υποστήριξη των θυμάτων και την ενίσχυση της μακροπρόθεσμης εμπιστοσύνης της κοινότητας.

Πηγές και Εξοπλισμός:

ο Στυλό και χαρτιά, εκτυπωμένα σενάρια για να εξετάσουν οι ομάδες.

Περιγραφή:

Εισαγωγή (5 λεπτά)

- Εξηγήστε εν συντομία τον σκοπό της συνάντησης: βελτίωση της αντίδρασης της Αστυνομίας στα εγκλήματα μίσους και ενίσχυση της εμπιστοσύνης με τις επηρεαζόμενες κοινότητες. Τονίστε τη σημασία της ενσυναίσθησης, της πολιτισμικής επάρκειας και του προβληματισμού κατά την άσκηση των καθηκόντων των μελών της Αστυνομίας.
- Συζητήσεις σε Μικρές Ομάδες με Βάση τα Σενάρια (15 λεπτά)
- Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε μικρές ομάδες. Αναθέστε ένα σενάριο (από την παρακάτω λίστα) σε κάθε ομάδα.
- Δώστε την πλήρη περιγραφή του σεναρίου, την αρχική ερώτηση προβληματισμού των συμμετεχόντων/ουσών, τις πληροφορίες του/της συντονιστή/ριας και τις ερωτήσεις εμβάθυνσης προβληματισμού για την περίπτωσή τους. Δώστε οδηγίες στις ομάδες να συζητήσουν το σενάριο, που τους ανατέθηκε και να προετοιμάσουν μια σύντομη περίληψη των προβληματισμών τους και των προτεινόμενων στρατηγικών αστυνόμευσης.
- Ομαδικές Παρουσιάσεις και Διασταυρούμενη Μάθηση (20 λεπτά)
- Κάθε ομάδα παρουσιάζει τη συζήτηση για την περίπτωσή της (5 λεπτά ανά ομάδα). Μετά από κάθε παρουσίαση, δώστε 1-2 λεπτά στους/στις άλλους/ες συμμετέχοντες/ουσες για να υποβάλουν ερωτήσεις ή να μοιραστούν εμπειρίες.

Σενάριο 1: Αντιμουσουλμανικός Ρατσισμός

Περιγραφή Σεναρίου: Μια μουσουλμάνα έρχεται στο Αστυνομικό Τμήμα το πρωί της Δευτέρας για να καταγγείλει ένα περιστατικό μίσους. Δηλώνει ότι, καθώς πήγαινε στο τζαμί για την προσευχή της Παρασκευής, διάφορα άτομα της έκλεισαν το δρόμο και της επιτέθηκαν λεκτικά με σχόλια όπως: «Πήγαινε πίσω από εκεί που ήρθες!» και «Εσείς οι τρομοκράτες δεν ανήκετε εδώ!». Αναφέρει το περιστατικό αρκετές ημέρες μετά την εκδήλωσή του.

Αρχική Ερώτηση Προβληματισμού: Ερώτηση προς τους/τις συμμετέχοντες/ουσες: Γιατί μπορεί η γυναίκα να περίμενε μέχρι τη Δευτέρα για να καταγγείλει το περιστατικό που συνέβη την Παρασκευή;

Πολιτισμική Ευαισθητοποίηση υπό την Καθοδήγηση του/της Συντονιστή/ριας: Βασικές πληροφορίες για να μοιραστείτε: Εξηγήστε ότι, η Παρασκευή είναι μια σημαντική ημέρα λατρείας για τους/τις Μουσουλμάνους/ες, παρόμοια με την Κυριακή για τους/τις Χριστιανούς/ες. Το Σαββατοκύριακο, σε συνδυασμό με τον συναισθηματικό αντίκτυπο του περιστατικού, μπορεί να καθυστέρησε την απόφασή της να απευθυνθεί στην Αστυνομία. Επιπλέον, ο φόβος των αντιποίνων ή η δυσπιστία απέναντι στις αρχές επιβολής του νόμου μπορεί να συμβάλλει στην καθυστέρηση της αναφοράς μεταξύ των μειονοτικών κοινοτήτων.

Εμβάθυνση Κατανόησης: Ερωτήσεις προβληματισμού για τους/τις συμμετέχοντες/ουσες:

1. Πώς η κατανόηση της σημασίας της Παρασκευής για τους Μουσουλμάνους αλλάζει την αντίληψή σας, για την καθυστέρηση στην αναφορά του περιστατικού;

2. Μπορείτε να ανακαλέσετε στη μνήμη σας περιπτώσεις από την εμπειρία σας στην Αστυνομία, όπου η κατανόηση των πολιτιστικών ή θρησκευτικών πρακτικών θα μπορούσε να επηρεάσει την αντίδρασή σας σε μια αναφορά;

Σενάριο 2: Ρατσισμός Κατά των Μαύρων

Περιγραφή Σεναρίου: Ένας μαύρος άνδρας αναφέρει ότι, δέχτηκε ρατσιστικούς χαρακτηρισμούς και απειλήθηκε σωματικά σε ένα τοπικό μπαρ το βράδυ του Σαββάτου. Καταγγέλλει το περιστατικό την Τετάρτη, δηλώνοντας ότι, χρειαζόταν χρόνο για να σκεφτεί αν θα καταγγείλει το περιστατικό, λόγω προηγούμενων αρνητικών εμπειριών.

Αρχική Ερώτηση Προβληματισμού: Ερώτηση για τους/τις συμμετέχοντες/ουσες: Ποιοι παράγοντες μπορεί να επηρέασαν την απόφαση του άνδρα να καθυστερήσει να καταγγείλει το έγκλημα μίσους;

Πολιτισμική Ευαισθητοποίηση υπό την Καθοδήγηση του/της Συντονιστή/ριας: Βασικές πληροφορίες για να μοιραστείτε: Συζητήστε τα ιστορικά και σύγχρονα ζητήματα του συστημικού ρατσισμού και της δυσπιστίας μεταξύ των μαύρων κοινοτήτων και της Αστυνομίας. Επισημάνετε ότι, οι εμπειρίες διακρίσεων του παρελθόντος μπορεί να επηρεάσουν την προθυμία των μαύρων ατόμων να καταγγείλουν άμεσα εγκλήματα.

Εμβάθυνση Κατανόησης: Ερωτήσεις Προβληματισμού για τους/τις Συμμετέχοντες/ουσες:

1. Πώς οι πληροφορίες για τον αντίκτυπο του συστημικού ρατσισμού επηρεάζουν την προσέγγισή σας στο χειρισμό αναφορών από τη μαύρη κοινότητα;

2. Μοιραστείτε τυχόν σχετικές εμπειρίες, όπου η ευαισθητοποίηση σε φυλετικά ζητήματα επηρέασε την αστυνόμευση.

Σενάριο 3: Συναίσθημα κατά των Ρομά

Περιγραφή Σεναρίου: Μια ομάδα ατόμων Ρομά έχει τραυματιστεί σοβαρά σε βίαιη επίθεση με κίνητρο την προκατάληψη. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, μετά από συνομιλίες με άλλα μέλη της κοινότητας, προκύπτει ότι τα θύματα είχαν υποστεί προηγούμενα περιστατικά παρενόχλησης και βίας, που δεν είχαν καταγγελθεί. Τα μέλη της κοινότητας αποκαλύπτουν ότι, οι προηγούμενες εμπειρίες με την αστυνομική βία έχουν δημιουργήσει μια βαθιά ριζωμένη δυσπιστία και φόβο να απευθυνθούν στην Αστυνομία.

Αρχική Ερώτηση Προβληματισμού: Ερώτηση για τους/τις συμμετέχοντες/ουσες: Γιατί μπορεί προηγούμενες αρνητικές αλληλεπιδράσεις με την Αστυνομία να συμβάλλουν στην απροθυμία των μελών της κοινότητας των Ρομά να καταγγείλουν εγκλήματα, ακόμη και όταν πρόκειται για σοβαρά περιστατικά όπως αυτή η επίθεση;

Πολιτισμική Ευαισθητοποίηση υπό την Καθοδήγηση του/της Συντονιστή/ριας: Βασικές πληροφορίες για να μοιραστείτε: Συζητήστε τις ιστορικές και τρέχουσες προκλήσεις, που αντιμετωπίζουν οι κοινότητες των Ρομά σε όλη την Ευρώπη, ιδίως όσον αφορά τις συστημικές διακρίσεις και τα περιστατικά αστυνομικής βίας. Επισημάνετε πώς τέτοιες εμπειρίες μπορούν να διαβρώσουν σημαντικά την εμπιστοσύνη μεταξύ αυτών των κοινοτήτων και της Αστυνομίας, καθιστώντας δύσκολο για τα θύματα να αναζητήσουν βοήθεια ή να καταγγείλουν εγκλήματα, λόγω του φόβου περαιτέρω βίας ή αντιποίνων από τις αρχές.

Εμβάθυνση Κατανόησης: Ερωτήσεις Προβληματισμού για τους/τις Συμμετέχοντες/ουσες:

1. Λαμβάνοντας υπόψη αυτό το υπόβαθρο, πώς θα μπορούσε να αλλάξει η προσέγγισή σας, για την οικοδόμηση σχέσεων με την κοινότητα των Ρομά, ώστε να διασφαλιστεί ότι αισθάνονται ασφαλείς και υποστηρίζονται στην καταγγελία εγκλημάτων;

2. Αναλογιστείτε τις πρακτικές του δικού σας τμήματος. Υπάρχουν υφιστάμενες προκαταλήψεις ή πρακτικές, που μπορεί να αποθαρρύνουν ακούσια τις περιθωριοποιημένες κοινότητες από το να καταγγέλλουν εγκλήματα;

Εφαρμογή σε Ευρύτερα Πλαίσια: Προτροπή για Συζήτηση: Ποια μέτρα μπορούν να εφαρμοστούν στην Αστυνομία για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη με την κοινότητα των Ρομά και για να διασφαλιστεί ότι, όλα τα άτομα αισθάνονται σίγουρα και ασφαλή στην αναφορά περιστατικών; Συζητήστε πιθανή εκπαίδευση, στρατηγικές εμπλοκής της κοινότητας και μεταρρυθμίσεις πολιτικής.

Σενάριο 4: Ρατσισμός Κατά των Μεταναστών

Περιγραφή Σεναρίου: Ένας ντόπιος καταστηματάρχης, ο οποίος έγινε μάρτυρας ενός περιστατικού, αναφέρει ότι μια ομάδα μεταναστών παρενοχλήθηκε και απειλήθηκε σωματικά σε μια κοντινή αγορά την Τετάρτη. Τα πραγματικά θύματα δεν εμφανίστηκαν τα ίδια. Ο καταστηματάρχης αναφέρει ότι, αισθάνθηκε υποχρεωμένος να καταγγείλει το περιστατικό, αφού παρατήρησε ότι τα θύματα, παρά το γεγονός ότι ήταν εμφανώς ταλαιπωρημένα, δίστασαν να απευθυνθούν στην Αστυνομία.

Αρχική Ερώτηση Προβληματισμού: Ερώτηση για τους/τις συμμετέχοντες/ουσες: Γιατί πιστεύετε ότι τα θύματα μετανάστες δεν προσήλθαν να καταγγείλουν οι ίδιοι την παρενόχληση;

Πολιτισμική Ευαισθητοποίηση υπό την Καθοδήγηση του/της Συντονιστή/ριας: Βασικές πληροφορίες για να μοιραστείτε: Εξηγήστε ότι, οι μετανάστες συχνά αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια όταν αλληλοεπιδρούν με την Αστυνομία, όπως ο φόβος της απέλασης, οι ανησυχίες σχετικά με το νομικό τους καθεστώς ή οι προηγούμενες αρνητικές εμπειρίες με τις αρχές. Οι πολιτισμικές διαφορές και τα γλωσσικά εμπόδια μπορεί επίσης να εμποδίζουν την προθυμία τους να καταγγείλουν εγκλήματα, που επιδεινώνονται από το φόβο ότι, δεν θα γίνουν κατανοητοί ή δεν θα τους πάρουν στα σοβαρά.

Εμβάθυνση Κατανόησης: Ερωτήσεις Προβληματισμού για τους/τις Συμμετέχοντες/ουσες:

1. Πώς αυτό το σενάριο αλλάζει την οπτική σας, για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες/τριες όταν αποφασίζουν αν θα καταγγείλουν εγκλήματα;

2. Έχετε αντιμετωπίσει παρόμοιες καταστάσεις στην επαγγελματική σας εμπειρία, όπου πολιτισμικοί ή νομικοί φόβοι εμπόδιζαν τα θύματα να καταγγείλουν εγκλήματα; Πώς το χειριστήκατε;

Εφαρμογή σε Ευρύτερα Πλαίσια: Προτροπή για συζήτηση: Εξετάστε πώς η Αστυνομία θα μπορούσε να βελτιώσει την προσέγγισή της, ώστε να ενθαρρύνει περισσότερα θύματα μετανάστες να καταγγείλουν εγκλήματα, χωρίς το φόβο των επιπτώσεων. Ποιες στρατηγικές θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και τη διασφάλιση της υποστήριξής τους;

Σενάριο 5: Έγκλημα Μίσους κατά της Αναπηρίας

Περιγραφή Σεναρίου: Ένας χρήστης αναπηρικού αμαξιδίου αντιμετωπίζει ρητορική μίσους και φυσική παρεμπόδιση, ενώ προσπαθεί να εισέλθει σε ένα δημόσιο κτίριο από την προσβάσιμη είσοδο. Μια ομάδα ατόμων έκλεισε σκόπιμα το δρόμο, έσπρωξε το αναπηρικό αμαξίδιο, κάνοντας υποτιμητικά σχόλια για την αναπηρία του ατόμου. Το περιστατικό καταγγέλλεται λίγες ημέρες αργότερα από συγγενή του θύματος. Η καθυστέρηση στην καταγγελία οφείλεται εν μέρει στην έλλειψη γνώσης του θύματος ότι, η παρενόχληση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως έγκλημα μίσους και σε παρόμοια έλλειψη γνώσης από τα επί καθήκοντι μέλη της Αστυνομίας, που ανταποκρίθηκαν στο περιστατικό.

Αρχική Ερώτηση Προβληματισμού: Ερώτηση για τους/τις Συμμετέχοντες/ουσες: Γιατί μπορεί τόσο το θύμα όσο και η Αστυνομία να μην γνωρίζουν ότι, τέτοια περιστατικά χαρακτηρίζονται ως εγκλήματα μίσους; Εξετάστε τις προκλήσεις στην αναγνώριση των εγκλημάτων μίσους κατά των ατόμων με αναπηρία και τη γενική ευαισθητοποίηση, σχετικά με τα δικαιώματα αυτών των ατόμων.

Πολιτισμική Ευαισθητοποίηση υπό την Καθοδήγηση του/της Συντονιστή/ριας: Βασικές πληροφορίες για να μοιραστείτε: Επισημάνετε τη σημασία της εκπαίδευσης των μελών της Αστυνομίας σχετικά με τα ειδικά χαρακτηριστικά των εγκλημάτων μίσους κατά των ατόμων με αναπηρία και τις νομικές προστασίες για τα άτομα αυτά. Συζητήστε πώς οι κοινωνικές προκαταλήψεις και η έλλειψη ειδικής εκπαίδευσης σε θέματα αναπηρίας μπορεί να συμβάλλουν στην υποαναφορά και την ελλιπή αναγνώριση των εγκλημάτων μίσους κατά ατόμων με αναπηρία.

Εμβάθυνση της Κατανόησης: Ερωτήσεις Προβληματισμού για τους/τις Συμμετέχοντες/ουσες:

1. Πώς η ανάλυση της περίπτωσης επηρεάζει την προσέγγισή σας στο χειρισμό παρόμοιων μελλοντικών περιστατικών;

2. Ποια μέτρα μπορούν να εφαρμοστούν για την ενίσχυση της εκπαίδευσης των μελών της Αστυνομίας, ώστε να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικότερα τα εγκλήματα μίσους, ιδίως εκείνα που έχουν ως στόχο περιθωριοποιημένες ή λιγότερο αναγνωρισμένες ομάδες;

Εφαρμογή σε Ευρύτερα Πλαίσια: Προτροπή για Συζήτηση: Λαμβάνοντας υπόψη αυτό το σενάριο, ποια προληπτικά μέτρα μπορούν να ληφθούν από την Αστυνομία, για τη βελτίωση της γνώσης και της ευαισθησίας απέναντι στα εγκλήματα μίσους που αφορούν άτομα με αναπηρία; Συζητήστε τις δυνατότητες για αλλαγές πολιτικής, τακτικές εκπαιδεύσεις και προγράμματα ενημέρωσης της κοινότητας.

Βιβλιογραφικές Αναφορές:

Anti-Defamation League. (n.d.). The Identity Iceberg and Me. Retrieved April 9, 2025, from https://www.adl.org/sites/default/files/identity-iceberg-and-me_0.pdf

Anti-Defamation League. (n.d.). Identity Molecule. Retrieved April 9, 2025, from https://72d4bad51dcb82947a95-32da3de03e6f3aacad482c56a4531747.ssl.cf2.rackcdn.com/uploaded/i/0e8442334_1551117482_identity-molecule-adl.pdf

Anti-Defamation League. (n.d.). Pyramid of Hate. Retrieved April 9, 2025, from https://www.adl.org/sites/default/files/documents/pyramid-of-hate.pdf

Facing Facts. (n.d.). Resources. Retrieved April 9, 2025, from https://www.facingfacts.eu/category/resources/

Ενότητα 4 « Έννοιες και ορισμοί των εγκλημάτων μίσους»

4.1. Σύνοψη

Αυτή η ενότητα παρέχει στους/στις εκπαιδευόμενους/ες τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες για την αποτελεσματική αναγνώριση, αναφορά και ανταπόκριση στα εγκλήματα μίσους. Οι συμμετέχοντες/ουσες θα διερευνήσουν τις βασικές έννοιες της προκατάληψης, του εγκλήματος και της ρητορικής μίσους και θα εξετάσουν τις νομικές και πρακτικές επιπτώσεις τους στην αστυνόμευση. Μέσα από μελέτες περιπτώσεων και ασκήσεις με βάση σενάρια, τα μέλη της Αστυνομίας θα αναλύσουν τον αντίκτυπο της υποαναφοράς, των μεροληπτικών πρακτικών και της ασυνείδητης προκατάληψης στην εμπιστοσύνη του κοινού και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη.

4.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα

- **Ορισμός** βασικών εννοιών, όπως: προκατάληψη, έγκλημα μίσους και ρητορική μίσους και εξήγηση της νομικής και πρακτικής σημασίας τους στο περιβάλλον της Αστυνομίας και της ποινικής δικαιοσύνης, επιδιώκοντας την κατανόησή τους, μέσω συζητήσεων και μελετών περίπτωσης.

- **Περιγραφή** του ζητήματος της υποαναφοράς και ανάλυση του τρόπου με τον οποίο οι πρακτικές αστυνόμευσης, που εισάγουν διακρίσεις επηρεάζουν την εμπιστοσύνη του κοινού στην Αστυνομία και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, χρησιμοποιώντας πραγματικά παραδείγματα, που καταδεικνύουν αυτές τις επιπτώσεις.

- **Κατανόηση** της ανάγκης για μια θυματοκεντρική προσέγγιση στην αναφορά των εγκλημάτων μίσους, αναγνωρίζοντας τη δυνατότητά της να βελτιώσει τα ποσοστά αναφοράς και να ενισχύσει τους μηχανισμούς υποστήριξης των θυμάτων.

- **Αξιολόγηση** των ψυχολογικών, κοινωνικών και νομικών συνεπειών των εγκλημάτων μίσους στα θύματα και τις κοινότητες, αναλύοντας μελέτες περιπτώσεων για να καταδείξετε τις βασικές επιπτώσεις.

- **Αναγνώριση** του ρόλου της ασυνείδητης μεροληψίας και της προκατάληψης στην ανταπόκριση της Αστυνομίας σε εγκλήματα μίσους, αναλύοντας συγκεκριμένες υποθέσεις από την Ελλάδα και την Κύπρο, όπου η προκατάληψη επηρέασε τα αποτελέσματα της έρευνας.

- **Εφαρμογή** διεθνών και εθνικών προτύπων για την ταξινόμηση, την καταγραφή και τη διερεύνηση εγκλημάτων μίσους, με τη χρήση πρακτικών εργαλείων και βέλτιστων πρακτικών, επιδεικνύοντας επάρκεια σε ασκήσεις με βάση σενάρια.

Συνολική Διάρκεια: 2 ώρες

Περιεχόμενο Ενότητας

4.3 Δραστηριότητα 1: «Ορισμός του εγκλήματος μίσους και συναφείς έννοιες»

Διάρκεια: 25 λεπτά

Περιγραφή:

Σε αυτή τη δραστηριότητα, οι συμμετέχοντες/ουσες θα διερευνήσουν τον ορισμό των εγκλημάτων μίσους και τον ρόλο των κινήτρων προκατάληψης. Θα διακρίνουν τα εγκλήματα μίσους από συναφείς έννοιες και θα αναλύσουν την εθνική νομοθεσία, μέσω συζήτησης και προβληματισμού.

Μαθησιακοί στόχοι:

- Κατανόηση της έννοιας του εγκλήματος μίσους και τη διαφορά μεταξύ συναφών εννοιών.

Απαιτούμενα υλικά:

- Λευκός πίνακας, μαρκαδόρος, blue tack
- Κάρτες με λέξεις-κλειδιά
- Ενημερωτικό έντυπο: Ορισμός του εγκλήματος μίσους και συναφείς έννοιες: (σελίδες 50-54 του EStAR for Training Course for Criminal Justice Professionals).

1. Ρωτήστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες αν μπορούν να δώσουν έναν ορισμό των εγκλημάτων μίσους. Αφού ακούσετε τις απαντήσεις τους, παρουσιάστε τον ορισμό των εγκλημάτων μίσους του OSCE (Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη) - ODIHR (Γραφείο Δημοκρατικών Θεσμών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων).

2. Χρησιμοποιήστε την ακόλουθη δραστηριότητα για να εμβαθύνετε στην κατανόηση του ορισμού: δώστε σε κάθε συμμετέχοντα/ουσα μια κάρτα με μια λέξη-κλειδί. Στη συνέχεια, προσπαθήστε σε συνεργασία να κατασκευάσετε το διάγραμμα του ορισμού των εγκλημάτων μίσους και των συναφών εννοιών στον πίνακα:

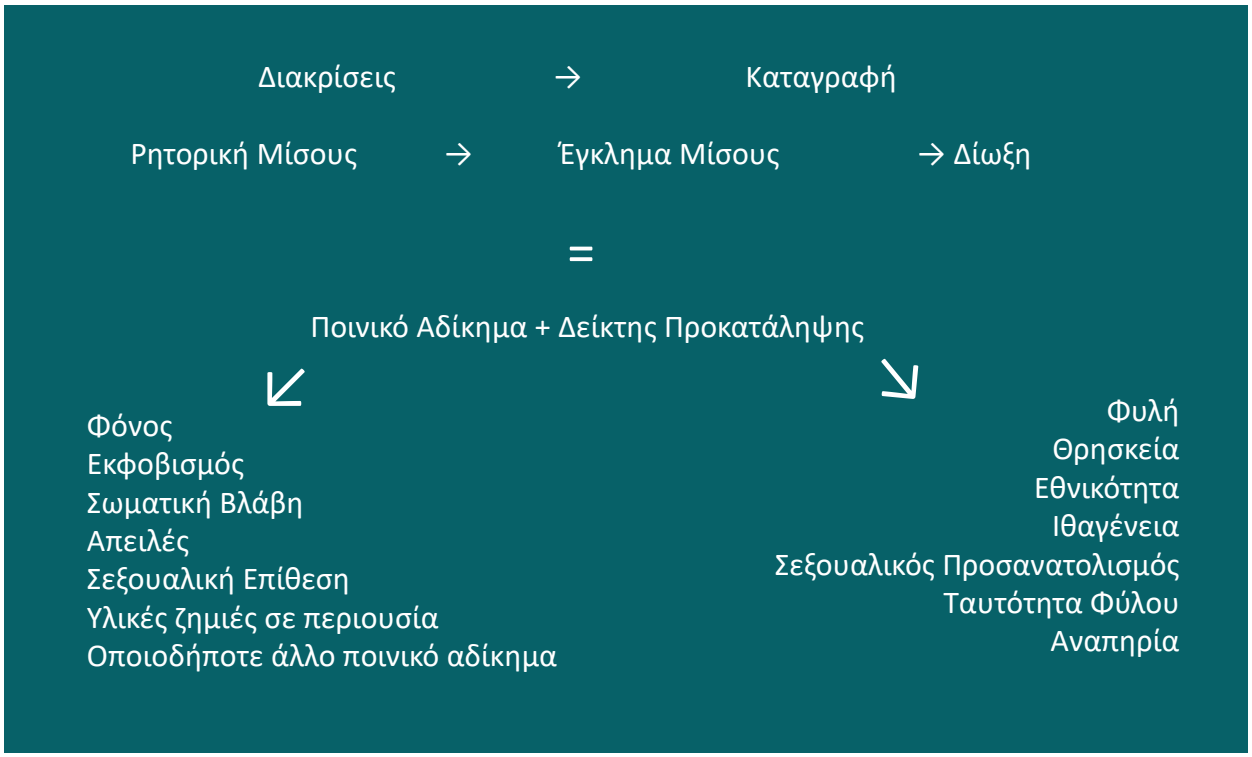

3. Μόλις τελειώσει η δραστηριότητα, ανακεφαλαιώστε τον ορισμό- εξηγήστε τι είναι ένα προστατευόμενο χαρακτηριστικό- εξηγήστε ότι οι μειονοτικές ομάδες είναι συνήθως αυτές, που στοχοποιούνται, αλλά ότι οποιοσδήποτε μπορεί να πέσει θύμα εγκλήματος μίσους, ακόμη και άτομα που δεν φέρουν στην πραγματικότητα προστατευόμενα χαρακτηριστικά αλλά μπορεί οι άλλοι/ες να τα αντιλαμβάνονται ως τέτοια.

4. Εξηγήστε τη διαφορά μεταξύ του συναισθήματος μίσους και του κινήτρου προκατάληψης. Εξηγήστε ότι, για ένα έγκλημα μίσους δεν απαιτείται ο δράστης να αισθάνεται μίσος. Αντίθετα, απαιτεί μόνο το έγκλημα να διαπράττεται με κίνητρο προκατάληψης. Προκατάληψη σημαίνει ότι, ένα άτομο είναι προκατειλημμένο απέναντι σε ένα άτομο ή μια ομάδα. Δεδομένου ότι, τα εγκλήματα μίσους διαπράττονται εξαιτίας αυτού που αντιπροσωπεύει κάποιο άτομο ή κάποιος χώρος, ο δράστης μπορεί να μην έχει καθόλου αισθήματα για ένα μεμονωμένο θύμα.

5. Εξηγήστε γιατί είναι σημαντικό να αντιμετωπιστούν τα εγκλήματα μίσους (τείνουν να αυξάνονται αριθμητικά, να κλιμακώνονται σε ευρύτερες συγκρούσεις και να διαβρώνουν την εμπιστοσύνη στο κράτος δικαίου). Εξηγήστε ότι, ο αντίκτυπος των εγκλημάτων μίσους υπερβαίνει την αρνητική επίδρασή τους στο μεμονωμένο θύμα. Καθώς τα εγκλήματα μίσους είναι εγκλήματα μηνυμάτων, η κοινότητα που μοιράζεται τα χαρακτηριστικά του θύματος μπορεί να βιώσει την επίθεση σαν να ήταν τα ίδια τα θύματα. Τα εγκλήματα μίσους τείνουν να αυξάνονται σε αριθμό εάν οι κοινωνίες δεν αντιδρούν αποτελεσματικά, καθώς οι (δυνητικοί) δράστες ενθαρρύνονται να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους από την αίσθηση της

ατιμωρησίας - ακόμη και της υποστήριξης - για τις πράξεις τους. Εξίσου, η σοβαρότητα των εγκλημάτων μίσους τείνει να κλιμακώνεται. Τέλος, όταν το μίσος δεν αντιμετωπίζεται από τις αρχές και δεν στέλνεται σαφές μήνυμα στους δράστες, οι κοινότητες ενδέχεται να χάσουν την εμπιστοσύνη στην ασφάλειά τους και στις κρατικές αρχές. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω επιθέσεις, δημιουργώντας ένα κύκλο βίας, που οδηγεί σε σοβαρή κοινωνική κατάρρευση.

6. Διανείμετε το «Ενημερωτικό έντυπο: Ορισμός του εγκλήματος μίσους και συναφείς έννοιες» και αφήστε 2 λεπτά για προβληματισμό. Εξηγήστε τη διαφορά μεταξύ των εγκλημάτων μίσους και των συναφών εννοιών- ρητορική μίσους, διακρίσεις, ασυνείδητη προκατάληψη κ.λπ. Ενημερώστε ότι, είναι σημαντικό να υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ των διαφόρων τύπων εγκλημάτων και των χαρακτηριστικών που προστατεύονται, διότι αυτό βοηθά στη διαμόρφωση της συνολικής αντιμετώπισης αυτών των φαινομένων.

7. Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να δώσουν μια σύντομη περιγραφή των νόμων, που αφορούν στα εγκλήματα μίσους στη χώρα στην οποία πραγματοποιείται η εκπαίδευση. Σχολιάστε τα δύο στοιχεία ενός εγκλήματος μίσους, το κίνητρο προκατάληψης που στρέφεται κατά μιας ή περισσότερων από τις συγκεκριμένες ομάδες, που απαριθμούνται στο νόμο και τους συγκεκριμένους τύπους αδικημάτων, που καλύπτονται από το νόμο. Εξηγήστε ότι, θα δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην εθνική νομοθεσία στην επόμενη Ενότητα.

4.4 Δραστηριότητα 2: «Διερεύνηση εγκλημάτων μίσους - Στερεότυπα, Ασυνείδητες Προκαταλήψεις και Μεροληψία»

Περιγραφή:

Οι συμμετέχοντες/ουσες θα αναλύσουν πραγματικές μελέτες περιπτώσεων εγκλημάτων μίσους στην Ελλάδα και την Κύπρο, για να εντοπίσουν πώς η προκατάληψη και η ασυνείδητη προκατάληψη μεταξύ των μελών της Αστυνομίας επηρέασαν την καταγραφή, τη διερεύνηση και τη δίωξη αυτών των εγκλημάτων.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι πρακτικές αστυνόμευσης, που εισάγουν διακρίσεις επηρεάζουν την εμπιστοσύνη του κοινού στην Αστυνομία και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη.
- Κατανόηση της ανάγκης για μια θυματοκεντρική προσέγγιση στην αναφορά εγκλημάτων μίσους, αναγνωρίζοντας τις δυνατότητές της να βελτιώσει τα ποσοστά αναφοράς και να ενισχύσει τους μηχανισμούς υποστήριξης των θυμάτων.

Απαιτούμενα Υλικά:

- Έντυπα μελέτης περίπτωσης (επιλεγμένα από την έκθεση POLICE-AND-GD-REPORT-11_5-web-GR.pdf)
- Οδηγοί ομαδικών συζητήσεων
- Σενάρια παιχνιδιού ρόλων
- Στυλό και χαρτί
- Ασπροπίνακας/Πινακάκι

Βήμα 1: Επισκόπηση της Μελέτης Περίπτωσης (50 λεπτά)

Οι συμμετέχοντες/ουσες θα χωριστούν σε μικρές ομάδες (4-5 άτομα ανά ομάδα). Σε κάθε ομάδα θα ανατεθεί μία από τις ακόλουθες πραγματικές περιπτώσεις από την έκθεση POLICE-AND-GD-REPORT-11_5-web-GR.pdf :

Υπόθεση 1: Εμπρηστική Επίθεση σε Τζαμί στην Αθήνα (σελίδες 21-22)

Υπόθεση 2: Επίθεση σε Μετανάστη από το Μπαγκλαντές (σελίδες 19-20)

Υπόθεση 3: Επίθεση στο Σπίτι Αιγύπτιων Αλιεργατών στο Πέραμα (σελίδες 33-35)

Υπόθεση 4: Επίθεση στα Γραφεία της Τανζανικής κοινότητας (σελίδες 42-43)

Υπόθεση 5: Δολοφονία του Πακιστανού εργάτη Shehzad Luqman (σελίδες 48-50)

Υπόθεση 6: Ρατσιστικές διαδηλώσεις και επιθέσεις στη Λεμεσό

Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε ομάδες των 4-5 ατόμων το πολύ. Κάθε ομάδα θα διαβάσει και θα συζητήσει την περίπτωση που της δόθηκε και στη συνέχεια θα συζητήσουν τις ακόλουθες ερωτήσεις σε μικρές ομάδες:

- Δείκτες προκατάληψης: προσδιορίστε τους δείκτες μεροληψίας αυτής της υπόθεσης.
- Αποτυχίες της έρευνας: Προσδιορίστε τις αποτυχίες της έρευνας και προβληματιστείτε, σχετικά με το τι μπορεί να επηρέασε τη συμπεριφορά των μελών της Αστυνομίας.
- Χαμένες ευκαιρίες: Τι θα έπρεπε να είχε γίνει διαφορετικά;
- Αντίκτυπος: Ποιος πιστεύετε ότι ήταν ο αντίκτυπος στα θύματα και τις κοινότητες;

Στη συνέχεια, οι ομάδες θα ορίσουν έναν/μια αντιπρόσωπο, ο/η οποίος/α θα παρουσιάσει τα ευρήματά τους σε όλη την τάξη.

Βήμα 2: Παιχνίδι ρόλων για συνεντεύξεις διερεύνησης (25 λεπτά)

Σε αυτό το βήμα, ο/η συντονιστής/τρια ζητά 6 εθελοντές/τριες, που θα αναπαραστήσουν διαδοχικά τη σκηνή αστυνομικής έρευνας δύο υποθέσεων:

Περίπτωση 1: Εμπρηστική Επίθεση σε Τζαμί στην Αθήνα

1. Ανακριτής (αστυνομικός)
2. Θύματα
3. Μάρτυρες/παρευρισκόμενοι

Περίπτωση 2: Επίθεση σε Μετανάστη από το Μπαγκλαντές

1. Ανακριτής (αστυνομικός)
2. Συνάδελφος αστυνομικός που παρακολουθεί τη διαδικασία
3. Θύμα

Κάθε εθελοντής/τρια παίρνει μια κάρτα με σύντομες οδηγίες (π.χ. «Είστε αστυνομικός που φτάνει στον τόπο του εγκλήματος. Βλέπετε ένα πλήθος συγκεντρωμένο μπροστά από το τζαμί και τους μετανάστες στην πόρτα να φωνάζουν. Έχετε ήδη μια προκατάληψη απέναντι στη συγκεκριμένη κοινότητα, επειδή το τζαμί δεν λειτουργεί με νόμιμη άδεια λειτουργίας και έχουν προκύψει αρκετά προβλήματα στη γειτονιά από τότε που άρχισε να λειτουργεί»).

Ενώ οι δύο ομάδες αναπαριστούν κάθε σκηνή, οι υπόλοιποι/ες συμμετέχοντες/ουσες συγκεντρώνονται γύρω τους κρατώντας σημειώσεις. Μετά από κάθε σκηνή, τους ζητείται να συνεισφέρουν:

- Εφάρμοσε η Αστυνομία τεχνικές διερεύνησης χωρίς προκαταλήψεις;
- Πώς η προκατάληψη διαμόρφωσε την έκβαση της υπόθεσης;
- Τι θα έπρεπε να είχε κάνει διαφορετικά ο κάθε συνομιλητής;

Κατά τη διάρκεια του απολογισμού, θα ζητηθεί από κάθε συμμετέχοντα/ουσα να προβληματιστεί σχετικά με:

- Ένα βασικό μάθημα σχετικά με την προκατάληψη στην αστυνόμευση.
- Μια δράση που θα μπορούσαν να αναλάβουν για να αμφισβητήσουν την προκατάληψη στη διερεύνηση.

4.5 Δραστηριότητα 3: «Η διαδρομή ενός εγκλήματος μίσους – Ανακεφαλαίωση»

Διάρκεια: 15 λεπτά

Απαιτούμενα Υλικά:

- Προβολέας
- Ενημερωτικά έντυπα και στυλό

Προβολή βίντεο: https://www.facingfacts.eu/journey-of-a-hate-crime-english/ (6 λεπτά)

Διανείμετε μια εκτυπωμένη έκδοση σε κάθε συμμετέχοντα/ουσα.

Καθοδηγούμενη συζήτηση ανακεφαλαίωσης:

- Πού βλέπετε τον εαυτό σας στο έντυπο που σας δόθηκε;
- Τι μπορείτε να κάνετε εσείς και οι συνάδελφοί σας, για να αποτρέψετε να χαθούν ζωτικής σημα σίας πληροφορίες;

Ενότητα 5: Ευρωπαϊκή και Εθνική νομοθεσία για τα εγκλήματα και τη ρητορική μίσους

5.1 Σύνοψη

Η ενότητα αυτή παρέχει στους/στις συμμετέχοντες/ουσες μια εις βάθος κατανόηση των βασικών νομικών μέσων και πλαισίων πολιτικής, τόσο σε επίπεδο Ε.Ε., όσο και σε εθνικό επίπεδο, που διέπουν τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους. Τονίζονται οι νομικοί ορισμοί, τα όρια ποινικοποίησης και οι ευθύνες της Αστυνομίας, για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των θυμάτων και την απόδοση ευθυνών στους δράστες.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις προκλήσεις, που σχετίζονται με την ταξινόμηση των εγκλημάτων μίσους και τη διάκριση μεταξύ λόγου που προστατεύεται από την ελευθερία έκφρασης και ποινικά κολάσιμου λόγου μίσους.

Μέσα από νομολογία, πρακτικές ασκήσεις και συγκριτική ανάλυση, η ενότητα αυτή ενισχύει τη νομική κατάρτιση και την ικανότητα λήψης αποφάσεων των μελών της Αστυνομίας στην εφαρμογή των σχετικών νόμων. Οι συμμετέχοντες/ουσες θα εξερευνήσουν πώς οι ευρωπαϊκές οδηγίες και η εθνική νομοθεσία αλληλοεπιδρούν και πώς μπορούν να χρησιμοποιούν εργαλεία όπως οι δείκτες προκατάληψης, η αξιολόγηση κινήτρων και οι νομικές εγγυήσεις σε υποθέσεις εγκλημάτων μίσους.

5.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση της Ενότητας 5, οι συμμετέχοντες/ουσες θα είναι σε θέση να:

- Προσδιορίζουν και ερμηνεύουν τις σχετικές οδηγίες και το πλαίσιο της Ε.Ε., που αφορά στα εγκλήματα και τη ρητορική μίσους.
- Εξηγούν και εφαρμόζουν τις εθνικές νομικές διατάξεις στην Ελλάδα και την Κύπρο, σχετικά με τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους.
- Διακρίνουν μεταξύ της ρητορικής μίσους που προστατεύεται από την ελευθερία της έκφρασης και της παράνομης ρητορικής μίσους.
- Αναγνωρίζουν τους δείκτες προκατάληψης και τους εφαρμόζουν σε περιστατικά εγκλημάτων μίσους σύμφωνα με τους νομικούς ορισμούς.
- . Αξιοποιήσουν νομικά εργαλεία για να διασφαλίσουν την υποστήριξη των θυμάτων, την ορθή ταξινόμηση και την επιτυχή δίωξη των εγκλημάτων μίσους.
- Κατανοούν το ρόλο της Αστυνομίας στην εφαρμογή των νομικών προτύπων δίκαια, αναλογικά και χωρίς διακρίσεις.

Πηγές & Εξοπλισμός:

Παρουσιάσεις PowerPoint, σχετικά έγγραφα (κυρίως στρατηγικά έγγραφα της ΕΕ.., νομοθεσία της Ε.Ε. και εθνική νομοθεσία, κατευθυντήριες γραμμές) έντυπα ορισμού.

Συνολική διάρκεια: 2 ώρες

Περιεχόμενο Ενότητας

5.3 Δραστηριότητα 1: «Επισκόπηση του νομικού πλαισίου της Ε.Ε.»

Η δραστηριότητα αυτή θα παρουσιάσει τα βασικά στοιχεία του νομικού πλαισίου της Ε.Ε. (Ελλάδα - Κύπρος), που ρυθμίζουν και ποινικοποιούν τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους σε επίπεδο Ε.Ε., ενώ τα στρατηγικά έγγραφα και οι κατευθυντήριες γραμμές της Ε.Ε,. όπως οι οδηγίες της Ε.Ε., ο νόμος για τις ψηφιακές υπηρεσίες (DSA) κ.λπ. θα εξεταστούν και θα αναλυθούν διεξοδικά από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες.

Μαθησιακός στόχος:

o Ανάπτυξη μιας κοινής, ακριβούς και πρακτικής αντίληψης των νομικών μέσων, που ορίζουν και διέπουν τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εισαγωγή:

1. Ρωτήστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες αν γνωρίζουν το υφιστάμενο εθνικό νομικό πλαίσιο (Ελλάδα - Κύπρος), για τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους. Στη συνέχεια, ρωτήστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες αν γνωρίζουν το υφιστάμενο ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο.

2. Παρουσιάστε το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο για τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Θα ακολουθήσει σύντομη συζήτηση, για την αποσαφήνιση των αμφιβολιών και την ενίσχυση της κατανόησης.

Αυτή η **παρουσίαση PowerPoint** πρέπει να παρουσιάσει και να αναλύσει τα εξής:

- Απόφαση-Πλαίσιο της Ε.Ε. 2008/913/JHA για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου.
- Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. - Άρθρο 21 (Μη διάκριση), Άρθρο 11 (Ελευθερία έκ φρασης).
- Απόφαση-Πλαίσιο του Συμβουλίου 2008/913/ΔΕΥ - Απόφαση-Πλαίσιο για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου.
- Νόμος για τις ψηφιακές υπηρεσίες (DSA) - Ευθύνες των διαδικτυακών πλατφορμών όσον αφορά στη ρητορική μίσους.
- Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (GDPR) στην επεξεργασία δεδομένων για εγκλήματα μίσους.

Νόμος για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (DSA) - Επισκόπηση:

Ο Νόμος για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (DSA), ο οποίος υιοθετήθηκε το 2022, είναι ένας σημαντικός κανονισμός της Ε.Ε., που θεσπίζει ενιαίους κανόνες για τις διαδικτυακές πλατφόρμες, ώστε να διασφαλιστεί ένα ασφαλέστερο και πιο διαφανές ψηφιακό περιβάλλον σε όλα τα κράτη μέλη. Ένας από τους βασικούς του στόχους είναι η αντιμετώπιση της εξάπλωσης παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένης της ρητορικής μίσους, προστατεύοντας παράλληλα θεμελιώδη δικαιώματα όπως, η ελευθερία της έκφρασης.

Καθώς η ρητορική μίσους μεταφέρεται όλο και περισσότερο στις ψηφιακές πλατφόρμες, ο Νόμος για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (DSA) αποτελεί ένα κρίσιμο εργαλείο, τόσο για προληπτική, όσο και για κατασταλτική αντιμετώπιση. Παράλληλα, εισάγει σαφείς υποχρεώσεις για τις πλατφόρμες, ενισχυμένη εποπτεία και έναν μηχανισμό συνεργασίας μεταξύ διαδικτυακών πλατφορμών, ρυθμιστικών αρχών, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και Αρχών Επιβολής του Νόμου.

Βασικές έννοιες στο πλαίσιο της DSA:

1. Παράνομο Περιεχόμενο και Μηχανισμός Αναφοράς και Αντίδρασης:

- Ο DSA επιβάλλει στις πλατφόρμες την υποχρέωση να δημιουργήσουν εύχρηστους μηχανισμούς, μέσω των οποίων οι χρήστες και οι «έμπιστοι ειδοποιητές» (trusted flaggers) μπορούν να αναφέρουν παράνομο περιεχόμενο, όπως η ρητορική μίσους.

- Αφού ενημερωθούν, οι πλατφόρμες πρέπει να ενεργήσουν «ταχέως» για να αφαιρέσουν ή να απενεργοποιήσουν την πρόσβαση στο εν λόγω περιεχόμενο.

2. Έμπιστοι Ειδοποιητές Περιεχομένου:

- Ορισμένοι φορείς ή δημόσιες αρχές, που αναγνωρίζονται για την εξειδίκευσή τους μπορούν να υποβάλουν ειδοποιήσεις προτεραιότητας.

- Οι Αστυνομικές Αρχές μπορούν να συνεργάζονται με τους Έμπιστους Ειδοποιητές Περιεχομένου για την αποτελεσματική αντιμετώπιση απειλών ρητορικής μίσους.

3. Πολύ Μεγάλες Διαδικτυακές Πλατφόρμες (VLOP):

Οι πλατφόρμες με περισσότερους από 45 εκατομμύρια χρήστες στην Ε.Ε. (π.χ. Facebook, X/Twitter, TikTok) έχουν αυστηρότερες υποχρεώσεις, μεταξύ άλλων:

- Αξιολογήσεις κινδύνου για συστημικούς κινδύνους (π.χ. ρητορική μίσους, παραπληροφόρηση).

- Μέτρα περιορισμού και εξωτερικούς ελέγχους.

- Πρόσβαση σε δεδομένα για τις Αρχές και τους ερευνητές.

4. Απαιτήσεις διαφάνειας:

Οι πλατφόρμες πρέπει να δημοσιεύουν τακτικές εκθέσεις διαφάνειας, σχετικά με τις ενέργειες μετριασμού περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των αφαιρέσεων ρητορικής μίσους.

5. Συνεργασία με τις Εθνικές Αρχές:

- Τα κράτη-μέλη πρέπει να ορίσουν έναν Συντονιστή Ψηφιακών Υπηρεσιών (DSC), για να επιβλέπει την εφαρμογή και να ενεργεί ως σύνδεσμος μεταξύ των πλατφορμών και των εθνικών φορέων.

- Οι Αρχές Επιβολής του Νόμου, μπορούν να ζητούν την αφαίρεση δεδομένων ή περιεχομένου μέσω συντονισμένων διαύλων.

- Οι Αστυνομικές Αρχές, μπορούν να ζητούν πληροφορίες, σχετικά με χρήστες που εμπλέκονται σε παράνομο περιεχόμενο, υπό διασφαλίσεις ευθυγραμμισμένες με τον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων και τα διαδικαστικά δικαιώματα.

Γιατί έχει σημασία για τα μέλη της Αστυνομίας:

● Η DSA ενισχύει τη νομική γέφυρα μεταξύ του ψηφιακού και του φυσικού κόσμου - ένα tweet μίσους μπορεί να οδηγήσει σε ένα έγκλημα μίσους στον πραγματικό κόσμο.

● Τα μέλη της Αστυνομίας πρέπει:

- Να αναγνωρίζουν παραβιάσεις σε διαδικτυακά περιβάλλοντα.
- Να κατανοούν πότε να παρεμβαίνουν.
- Να γνωρίζουν με ποιον πρέπει να επικοινωνήσουν (είτε πρόκειται για τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (DSC), την πλατφόρμα όπου εμφανίζεται το περιεχόμενο ή τον αρμόδιο εισαγγελέα).
- Να συλλέγουν και να διατηρούν ψηφιακά αποδεικτικά στοιχεία με υπευθυνότητα.

5.4 Δραστηριότητα 2: «Επισκόπηση της Εθνικής Νομοθεσίας»

Διάρκεια: 35 λεπτά

Περιγραφή:

Η δραστηριότητα αυτή θα παρέχει μια επισκόπηση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους εντός των εθνικών δικαιοδοσιών (Ελλάδα και Κύπρος).

Μαθησιακός στόχος:

ο Να εξοπλίσετε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες με ένα κοινό νομικό υπόβαθρο, που θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της Αστυνομίας στην καταπολέμηση των εγκλημάτων μίσους και της ρητορικής μίσους, ενώ ταυτόχρονα θα διασφαλίζεται ο σεβασμός στο κράτος δικαίου και στα θεμελιώδη δικαιώματα.

1. Ξεκινήστε αυτή τη δραστηριότητα με τις ακόλουθες εισαγωγικές ερωτήσεις – Μέσο εξοικείωσης / Σηκώστε τα χέρια:

Ερώτηση 1:

«Πιστεύετε ότι τα εγκλήματα μίσους και η ρητορική μίσους ορίζονται σαφώς στους εθνικούς μας νόμους;»

Επακόλουθη ερώτηση: Τι σας έρχεται στο μυαλό όταν ακούτε τον όρο «ρητορική μίσους»; Τον ορίζουμε όλοι με τον ίδιο τρόπο;

Ερώτηση 2:

«Έχετε ερευνήσει ποτέ ή έχετε εμπλακεί σε υπόθεση στην οποία εξετάστηκαν κίνητρα μίσους;»

Επακόλουθη ερώτηση: Γιατί πιστεύετε ότι, πολλά εγκλήματα μίσους δεν καταγγέλλονται επαρκώς ή ταξινομούνται λανθασμένα;

2. Παρουσιάστε και αναλύστε σε μορφή ppt το ακόλουθο νομοθετικό πλαίσιο:

Α. Ελλάδα

- Νόμος 927/1979: Υποκίνηση μίσους και βίας
- Νόμος 4285/2014: Μεταφορά της απόφασης-πλαίσιο της ΕΕ
- Άρθρο 82Α του Ποινικού Κώδικα: Επιβαρυντικές περιστάσεις λόγω ρατσιστικών κινήτρων
- Νόμος 4478/2017: Δικαιώματα των θυμάτων και δικονομικές εγγυήσεις

Β. Κύπρος

- Άρθρο 35Α του Ποινικού Κώδικα: Δημόσια υποκίνηση βίας ή μίσους
- Νόμος 134(Ι)/2011: Ποινικοποίηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας
- Νόμος 51(Ι)/2019: Διασφάλιση των δικαιωμάτων των θυμάτων σύμφωνα με την Οδηγία για τα Δικαιώματα των Θυμάτων

Ένα φυλλάδιο σχετικά με την εθνική νομοθεσία για τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους θα μοιραστεί στους/στις συμμετέχοντες/ουσες και θα συμπληρωθεί μετά την παραπάνω παρουσίαση για να ελεγχθούν οι γνώσεις των συμμετεχόντων/ουσών (10 λεπτά).

Θεματικοί τομείς:

- Ορισμός του εγκλήματος μίσους σε εθνικό πλαίσιο.

- Προστατευόμενα χαρακτηριστικά σε εθνικό πλαίσιο.

- Ορισμός της ρητορικής μίσους σε εθνικό πλαίσιο.

- Ορισμός των διακρίσεων σε εθνικό πλαίσιο.

5.5 Δραστηριότητα 3Α: «Ομαδική Άσκηση: Εφαρμογή Ελληνικής νομοθεσίας για τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους»

Διάρκεια: 20 λεπτά

Να εμβαθύνουν οι συμμετέχοντες/ουσες στην κατανόηση των εθνικών νομικών πλαισίων στην Ελλάδα και την Κύπρο, σχετικά με τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους, ενθαρρύνοντάς τους να αναλύσουν, να εφαρμόσουν και να εξηγήσουν τις νομικές διατάξεις, μέσω των μεταξύ τους συζητήσεων.

Μορφή:

- Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε μικρές ομάδες (3-5 άτομα ανά ομάδα).
- Κάθε ομάδα θα λάβει ένα σύνολο ερωτήσεων συζήτησης (με βάση τα αρχικά θέματα του κουίζ).
- Αντί να επιλέξει μια απάντηση πολλαπλής επιλογής, κάθε ομάδα θα:
  - Συζητήσει την ερώτηση.
  - Προσδιορίσει και αιτιολογήσει τη σωστή απάντηση με βάση τα νομικά κείμενα και τα φυλλάδια.
  - Παρουσιάσει μία ή δύο από τις απαντήσεις της σε όλη την τάξη με αιτιολόγηση.

- Οι εκπαιδευτές/ριες διευκολύνουν και παρέχουν διευκρινίσεις, όπου χρειάζεται.

Ενδεικτικές ερωτήσεις:

Ερώτηση 1:

Ποιος νόμος διέπει κυρίως τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους στην Ελλάδα;

Α) Νόμος 927/1979

Β) Νόμος 4820/2021

Γ) Νόμος 3304/2005

Δ) Νόμος 3852/2010

Απάντηση: Α) Νόμος 927/1979

Ερώτηση 2:

Ποια ήταν η βασική τροποποίηση που εισήγαγε ο Νόμος 4285/2014 σχετικά με τη ρητορική μίσους στην Ελλάδα;

Α) Αυξημένες ποινές για τη διαδικτυακή ρητορική μίσους

Β) Συμπερίληψη της ταυτότητας φύλου ως προστατευόμενο χαρακτηριστικό

Γ) Δημιουργία εθνικής βάσης δεδομένων για τα εγκλήματα μίσους

Δ) Επέκταση των διατάξεων για τα εγκλήματα μίσους, ώστε να καλύπτουν τις πολιτικές απόψεις

Απάντηση: Β) Συμπερίληψη της ταυτότητας φύλου ως προστατευόμενο χαρακτηριστικό

Ερώτηση 3:

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, ποια είναι η ποινή για τη δημόσια υποκίνηση βίας ή μίσους κατά ομάδας ατόμων με βάση τη φυλή, τη θρησκεία ή την εθνικότητα;

Α) Μόνο χρηματικό πρόστιμο

Β) Φυλάκιση έως 3 έτη και/ή χρηματικό πρόστιμο

Γ) Κοινωφελής εργασία και υποχρεωτικά εκπαιδευτικά προγράμματα

Δ) Απέλαση από την Ελλάδα

Απάντηση: Β) Φυλάκιση έως 3 έτη και/ή χρηματικό πρόστιμο

Ερώτηση 4:

Ποια αρχή είναι κυρίως υπεύθυνη για τη διερεύνηση και δίωξη εγκλημάτων μίσους στην Ελλάδα;

Α) Ο Συνήγορος του Πολίτη

Β) Η Ελληνική Αστυνομία και η Εισαγγελία

Γ) Το Υπουργείο Εξωτερικών

Δ) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Απάντηση: Β) Η Ελληνική Αστυνομία και η Εισαγγελία

Ερωτήσεις συζήτησης - Ελληνική νομοθεσία:

Ερώτηση 1:

Ποιος ελληνικός νόμος αποτελεί τη βάση για την αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους;

Γιατί πιστεύετε ότι ο Νόμος αυτός θεσπίστηκε το 1979; Είναι ακόμη επίκαιρος σήμερα;

Ερώτηση 2:

Ο Νόμος 4285/2014 πρόσθεσε προστασία για ποιες ομάδες;

Γιατί είναι σημαντική η συμπερίληψη της ταυτότητας φύλου στη σύγχρονη αστυνόμευση;

Ερώτηση 3:

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, ποιες είναι οι συνέπειες για την υποκίνηση βίας ή μίσους δημοσίως;

Μπορείτε να σκεφτείτε μια κατάσταση, όπου αυτό θα μπορούσε να εφαρμοστεί στον διαδικτυακό λόγο;

Ερώτηση 4:

Ποιος είναι υπεύθυνος για τη διερεύνηση εγκλημάτων μίσους στην Ελλάδα;

Ποιο ρόλο παίζουν οι αστυνομικοί πρώτης γραμμής στην αναγνώριση των κινήτρων μίσους κατά τη διάρκεια ενός περιστατικού;

5.6 Δραστηριότητα 3Β: «Ομαδική άσκηση: Εφαρμογή της Κυπριακής νομοθεσίας για τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους»

Ερώτηση 1:

Ποιος νόμος διέπει πρωτίστως τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους στην Κύπρο;

Α) Νόμος 134(Ι)/2011

Β) Νόμος 41(Ι)/2008

Γ) Νόμος 12/1967

Δ) Νόμος 927/1979

Απάντηση: Α) Νόμος 134(Ι)/2011

Ερώτηση 2:

Σύμφωνα με την κυπριακή νομοθεσία, ποιο χαρακτηριστικό ΔΕΝ προστατεύεται ρητά από τη νομοθεσία περί ρητορικής μίσους;

Α) Φυλή και εθνικότητα

Β) Θρησκευτικές πεποιθήσεις

Γ) Πολιτική τοποθέτηση

Δ) Σεξουαλικός προσανατολισμός

Απάντηση: Γ) Πολιτική τοποθέτηση

Ερώτηση 3:

Ποια κυπριακή αρχή είναι υπεύθυνη για την επιβολή των νόμων περί εγκλημάτων μίσους και ρητορικής μίσους;

Α) Το Υπουργείο Εξωτερικών

Β) Η Κυπριακή Αστυνομία και η Γενική Εισαγγελία

Γ) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Δ) Το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών

Απάντηση: Β) Η Κυπριακή Αστυνομία και η Γενική Εισαγγελία

Ερώτηση 4:

Ποιο από τα ακόλουθα αποτελεί βασική νομική απαίτηση για τις διαδικτυακές πλατφόρμες, που λειτουργούν στην Κύπρο, βάσει της νομοθεσίας περί ρητορικής μίσους;

Α) Υποχρεωτική αφαίρεση όλου του περιεχομένου που σχετίζεται με πολιτική κριτική

Β) Άμεση αναφορά των περιπτώσεων ρητορικής μίσους σε διεθνείς φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα

Γ) Συμμόρφωση με την πράξη της Ε.Ε. για τις ψηφιακές υπηρεσίες (DSA) για τη συγκράτηση του περιεχομένου

Δ) Αυτόματο φιλτράρισμα όλων των σχολίων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Απάντηση: Γ) Συμμόρφωση με την πράξη της Ε.Ε. για τις ψηφιακές υπηρεσίες (DSA), σχετικά με τον έλεγχο περιεχομένου

Ερωτήσεις συζήτησης - Κυπριακή νομοθεσία:

Ερώτηση 1:

Ποιος νόμος διέπει τα εγκλήματα μίσους και τη ρητορική μίσους στην Κύπρο;

Ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά του και πώς ευθυγραμμίζεται με τις απαιτήσεις της Ε.Ε.;

Ερώτηση 2:

Ποια χαρακτηριστικά δεν προστατεύονται από την ισχύουσα κυπριακή νομοθεσία για τη ρητορική μίσους;

Θα πρέπει να συμπεριληφθεί η πολιτική τοποθέτηση; Γιατί ή γιατί όχι;

Ερώτηση 3:

Ποιος είναι επιφορτισμένος με την επιβολή αυτών των νόμων στην Κύπρο;

Πώς μπορούν η Αστυνομία και η Γενική Εισαγγελία να συνεργαστούν αποτελεσματικά;

Ερώτηση 4:

Ποιος είναι ο ρόλος της Πράξης για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες στη ρύθμιση της ρητορικής μίσους στις διαδικτυακές πλατφόρμες στην Κύπρο;

Ανασκόπηση:

- Ζητήστε από κάθε ομάδα να μοιραστεί την απάντησή της σε 1-2 ερωτήσεις της επιλογής της.
- Ενθαρρύνετε το διάλογο μεταξύ των ομάδων - υπάρχουν διαφορετικές ερμηνείες;
- Χρησιμοποιήστε την ανακεφαλαίωση για να αποσαφηνίσετε τις νομικές λεπτομέρειες.

5.7 Δραστηριότητα 4: «Σενάριο: Ρητορική Μίσους στο Διαδίκτυο και Σωματική Επίθεση σε Δημόσιο Χώρο»

Διάρκεια: 40 λεπτά

Περιγραφή:

Ένα πραγματικό σενάριο θα μοιραστεί στους/στις συμμετέχοντες/ουσες ως πρακτική άσκηση. Οι συμμετέχοντες/ουσες θα χωριστούν σε ομάδες των 5 ατόμων (ομάδες εργασίας) για να συνεργαστούν στην ακόλουθη άσκηση:

Σενάριο:

Η Μαρία, μια δημοσιογράφος γνωστή για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των προσφύγων, δημοσίευσε ένα άρθρο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στο οποίο επισημαίνει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα και την Κύπρο. Λίγο αργότερα, άρχισε να δέχεται ένα κύμα διαδικτυακής ρητορικής μίσους, συμπεριλαμβανομένων ρατσιστικών και ξενοφοβικών σχολίων, απειλών βίας και προκλήσεων για σωματική βλάβη. Ορισμένα από αυτά τα σχόλια αναρτήθηκαν ανώνυμα, ενώ άλλα προέρχονταν από λογαριασμούς με αναγνωρίσιμα άτομα.

Μια εβδομάδα αργότερα, ενώ περπατούσε σε ένα δημόσιο πάρκο, η Μαρία δέχτηκε σωματική επίθεση από δύο άτομα, που προηγουμένως είχαν κάνει απειλητικά σχόλια στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Μάρτυρες ανέφεραν ότι, οι επιτιθέμενοι χρησιμοποίησαν ρατσιστικούς χαρακτηρισμούς και την κατηγόρησαν ότι «πρόδωσε τη χώρα». Η Μαρία υπέστη ελαφρά τραύματα και η Αστυνομία συνέλαβε τους υπόπτους.

Οδηγίες Άσκησης:

<u>1. Ανάλυση Εθνικού Νομικού Πλαισίου:</u>

- Προσδιορίστε τους σχετικούς ελληνικούς (Ν. 927/1979, Ν. 4285/2014) και κυπριακούς (Ν. 134(Ι)/2011) Νόμους, που εφαρμόζονται στην υπόθεση αυτή.
- Μπορεί η επίθεση να χαρακτηριστεί ως έγκλημα μίσους, σύμφωνα με την ελληνική και την κυπριακή νομοθεσία;
- Πώς τα νομικά πλαίσια και στις δύο χώρες ορίζουν και τιμωρούν τη ρητορική μίσους και την υποκίνηση σε βία;

<u>2. Ανάλυση του Ευρωπαϊκού Νομικού Πλαισίου:</u>

- Προσδιορίστε τις οδηγίες και τους κανονισμούς της ΕΕ που σχετίζονται με τη ρητορική μίσους και τα εγκλήματα μίσους (π.χ. απόφαση-πλαίσιο 2008/913/JHA).

- Πώς προστατεύει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΣΔΑ) τα άτομα από τη ρητορική μίσους και τα εγκλήματα μίσους;
- Πώς ρυθμίζει ο Ψηφιακός Κανονισμός τον ρόλο των διαδικτυακών πλατφορμών στην αντιμετώπιση της ρητορικής μίσους;

Ενημέρωση και σύνοψη:

Κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τα ευρήματά της. Κλείνοντας, μια διαδραστική συζήτηση μεταξύ των εκπαιδευτών/ριών και των συμμετεχόντων/ουσών θα συνοψίσει τις βέλτιστες πρακτικές για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους και της ρητορικής μίσους, σύμφωνα με το εθνικό και ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο.

Ενότητα 6: «Αστυνόμευση των εγκλημάτων μίσους κατά επηρεαζόμενων κοινοτήτων - Μια προσέγγιση βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα και την καταπολέμηση των διακρίσεων»

Στόχος:

Να οικοδομήσει την ικανότητα της Αστυνομίας στην Ελλάδα και την Κύπρο να αναγνωρίζουν, να διερευνούν και να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε εγκλήματα μίσους κατά των επηρεαζόμενων κοινοτήτων, στη βάση ενός πλαισίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα και την καταπολέμηση των διακρίσεων.

6.1 Σύνοψη

Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται στην παροχή γνώσεων και εργαλείων στα μέλη της Αστυνομίας, ώστε να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα εγκλήματα μίσους, που στοχεύουν τις επηρεαζόμενες κοινότητες. Το εκπαιδευτικό υλικό δίνει έμφαση σε ένα πλαίσιο βασισμένο στα ανθρώπινα δικαιώματα και την καταπολέμηση των διακρίσεων, διασφαλίζοντας ότι η ανταπόκριση σε τέτοια εγκλήματα σέβονται την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα όλων των ατόμων, ενώ παράλληλα προάγουν την κοινωνική συνοχή.

Περιλαμβάνει ασκήσεις, που ενισχύουν την εμπιστοσύνη των μελών της αστυνομίας στα πρότυπα και τις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τις προσπάθειές τους για την αποτελεσματική διερεύνηση των εγκλημάτων μίσους. Το υλικό περιλαμβάνει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση και πρακτικές εφαρμογές των πιο σχετικών διεθνών προτύπων, που πρέπει να αποτελούν τη βάση για την αποτελεσματική αστυνόμευση των εγκλημάτων μίσους.

6.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση της Ενότητας 6, οι συμμετέχοντες/ουσες θα είναι σε θέση να:

- Προσδιορίζουν το έγκλημα μίσους και να αναγνωρίζουν τις επηρεαζόμενες κοινότητες.
- Ενσωματώνουν τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην αστυνόμευση των εγκλημάτων μίσους.
- Αναγνωρίζουν δείκτες προκατάληψης σε εγκληματικές πράξεις.
- Εφαρμόζουν τις αρχές κατά των διακρίσεων στις αλληλεπιδράσεις τους με τις επηρεαζόμενες κοινότητες.
- Συνεργάζονται με την Κοινωνία των Πολιτών και τα δίκτυα υποστήριξης των θυμάτων.
- Αναπτύσσουν εμπιστοσύνη με ομάδες, που κινδυνεύουν από θυματοποίηση λόγω μίσους.

Πηγές & Εξοπλισμός:

- Παρουσιάσεις PowerPoint, φυλλάδια μελετών περιπτώσεων, πρακτικές ασκήσεις

Συνολική Διάρκεια: 2 ώρες

Περιεχόμενο Ενότητας

6.3 Δραστηριότητα 1: «Εισαγωγή στην Αστυνόμευση Εγκλημάτων Μίσους & Βασικοί Ορισμοί»

Διάρκεια: 15 λεπτά

Περιγραφή:

Αυτή η ενότητα θα παρέχει στους/στις συμμετέχοντες/ουσες μια θεμελιώδη κατανόηση του τι συνιστά «Αστυνόμευση Εγκλημάτων Μίσους κατά των επηρεαζόμενων κοινοτήτων». Ο στόχος είναι να διασφαλιστεί η εννοιολογική σαφήνεια και μια κοινή γλώσσα μεταξύ όλων των συμμετεχόντων/ουσών, πριν εμβαθύνουμε σε πιο σύνθετες πτυχές του θέματος.

Ορισμοί:

Η αστυνόμευση εγκλημάτων μίσους κατά των επηρεαζόμενων κοινοτήτων αναφέρεται στις στρατηγικές, τις ενέργειες και τις πολιτικές που εφαρμόζουν οι Αρχές Επιβολής του Νόμου για την πρόληψη, τη διερεύνηση και την αντιμετώπιση εγκλημάτων μίσους, που στοχεύουν συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες. Αυτή η προσέγγιση διασφαλίζει προστασία, δικαιοσύνη και κοινωνική συνοχή αντιμετωπίζοντας εγκλήματα που υποκινούνται από μεροληψία ή προκατάληψη έναντι χαρακτηριστικών όπως η φυλή, η εθνικότητα, η θρησκεία, η ταυτότητα φύλου, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η αναπηρία ή άλλα προστατευμένα χαρακτηριστικά.

Οι επηρεαζόμενες κοινότητες είναι κοινωνικές ομάδες ή πληθυσμοί, που υφίστανται άμεση ή έμμεση βλάβη ως αποτέλεσμα εγκλημάτων μίσους, βίας που υποκινείται από μεροληψία ή συστημικών διακρίσεων. Αυτές οι κοινότητες συχνά στοχοποιούνται, λόγω κοινών χαρακτηριστικών όπως η εθνικότητα, η θρησκεία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η ταυτότητα φύλου, η αναπηρία ή το πολιτιστικό υπόβαθρο.

Στο πλαίσιο της αστυνόμευσης εγκλημάτων μίσους, οι επηρεαζόμενες κοινότητες μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Άτομα, που είναι θύματα εγκλημάτων μίσους.
- Οι οικογένειές τους και τα στενά τους δίκτυα.
- Μέλη της ευρύτερης κοινότητας, που μοιράζονται την ίδια ταυτότητα ή χαρακτηριστικά και αισθάνονται ότι απειλούνται ή εκφοβίζονται από το περιστατικό.

Βασικά Χαρακτηριστικά:

- Συλλογική βλάβη: Ακόμη και όταν ένα έγκλημα στοχεύει ένα άτομο, η ευρύτερη κοινότητα μπορεί να βιώσει φόβο, τραύμα ή απώλεια εμπιστοσύνης στους θεσμούς.
- Συμβολικός αντίκτυπος: Τα εγκλήματα μίσους συχνά στέλνουν ένα μήνυμα αποκλεισμού ή εχθρότητας σε ολόκληρη την κοινότητα, επηρεάζοντας την κοινωνική συνοχή και τη δημόσια ασφάλεια.
- Ανάγκη για ένταξη: Η αποτελεσματική αστυνόμευση απαιτεί την αναγνώριση των εμπειριών και των αναγκών αυτών των κοινοτήτων και την οικοδόμηση εμπιστοσύνης μέσω του διαλόγου, της προστασίας και της λογοδοσίας.

6.4 Δραστηριότητα 2: «Αστυνόμευση με βάση τα Ανθρώπινα Δικαιώματα»

Αυτή η δραστηριότητα στοχεύει να υπογραμμίσει τον κρίσιμο ρόλο της αστυνόμευσης, που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα, δίνοντας έμφαση στις βασικές αρχές και αξίες, που πρέπει να τηρούν τα μέλη της Αστυνομίας κατά τον εντοπισμό, την ανταπόκριση και τη διερεύνηση περιστατικών εγκλημάτων μίσους και ρητορικής μίσους.

1. Εισαγάγετε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες στις τέσσερις θεμελιώδεις αρχές, που καθοδηγούν τις ηθικές πρακτικές και τις πρακτικές αστυνόμευσης, που σέβονται τα δικαιώματα, χρησιμοποιώντας διαφάνειες ppt:

- Ισότητα: Όλα τα άτομα πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης ενώπιον του Νόμου ανεξάρτητα από τη φυλή, την εθνικότητα, τη θρησκεία, την ταυτότητα φύλου, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την αναπηρία ή άλλα προσωπικά τους χαρακτηριστικά.

- Αξιοπρέπεια: Οι ενέργειες της Αστυνομίας πρέπει να διαφυλάσσουν την εγγενή αξιοπρέπεια κάθε ατόμου, ειδικά όταν χειρίζονται θύματα εγκλημάτων μίσους που μπορεί ήδη να αισθάνονται επηρεασμένα ή περιθωριοποιημένα.

- Μη διάκριση: Η Αστυνομία πρέπει να λειτουργεί χωρίς προκαταλήψεις και να αποφεύγει ενεργά τη μεροληπτική συμπεριφορά ή την κατάρτιση προφίλ. Τα μέλη της Αστυνομίας θα πρέπει να κατανοήσουν πώς η έμμεση προκατάληψη μπορεί να επηρεάσει τη λήψη αποφάσεων.

- Λογοδοσία: Τα μέλη της Αστυνομίας και οι θεσμοί είναι υπεύθυνοι για το σεβασμό, την προστασία και την εκπλήρωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτό περιλαμβάνει αποτελεσματικούς μηχανισμούς εσωτερικής και εξωτερικής εποπτείας.

2. Υποδείξτε τον ρόλο της Αστυνομίας στην προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των μειονοτήτων, χρησιμοποιώντας διαφάνειες ppt:

- Η Αστυνομία δεν είναι μόνο υπεύθυνη για την τήρηση του νόμου, αλλά διαδραματίζει επίσης ζωτικό ρόλο στην οικοδόμηση κοινωνικής εμπιστοσύνης και στην προστασία των επηρεαζόμενων κοινοτήτων.

- Τα μέλη της Αστυνομίας πρέπει να προστατεύουν ενεργά τα δικαιώματα των μειονοτικών ομάδων, να διασφαλίζουν ότι, τα θύματα εγκλημάτων μίσους αισθάνονται ασφαλή, να αναφέρουν περιστατικά και να αποφεύγουν τη δευτερογενή θυματοποίηση.

- Τονίστε ότι, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν έρχεται σε αντίθεση με την αποτελεσματική αστυνόμευση, αλλά ενισχύει τη δημόσια ασφάλεια, τη νομιμότητα και τη συνεργασία .

3. Υπογραμμίστε τη σημασία των μηχανισμών συλλογής δεδομένων και αναφοράς στην αστυνόμευση εγκλημάτων μίσους, χρησιμοποιώντας διαφάνειες ppt:

Η αποτελεσματική αστυνόμευση εγκλημάτων μίσους βασίζεται σε ακριβείς μηχανισμούς συλλογής δεδομένων και αναφοράς για τον εντοπισμό τάσεων, την κατανομή πόρων και την ανάπτυξη στοχευμένων παρεμβάσεων.

Γιατί έχει σημασία η συλλογή δεδομένων:

- Προσδιορισμός τάσεων εγκλήματος μίσους: Βοηθά την Αστυνομία και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να κατανοήσουν ποιες ομάδες κινδυνεύουν περισσότερο.
- Βελτίωση των Υπηρεσιών Υποστήριξης Θυμάτων: Οι πληροφορίες, που βασίζονται σε δεδομένα συμβάλλουν στην ανάπτυξη προσαρμοσμένων προγραμμάτων υποστήριξης.
- Ενίσχυση της λογοδοσίας στην Αστυνομία: Οι διαφανείς μηχανισμοί αναφοράς αποτρέπουν την υπο-αναφορά και την εσφαλμένη ταξινόμηση εγκλημάτων μίσους.
- Ενίσχυση της Νομικής Ανταπόκρισης: Τα αξιόπιστα δεδομένα υποστηρίζουν νομικές μεταρρυθμίσεις και αποφάσεις πολιτικής.

4. «**Ενίσχυση** της διυπηρεσιακής συνεργασίας και της κοινοτικής συμμετοχής στην αστυνόμευση εγκλημάτων μίσους», παρουσίαση σε διαφάνειες ppt:

Η αστυνόμευση εγκλημάτων μίσους απαιτεί συντονισμένη και πολυμερή αντιμετώπιση, που περιλαμβάνει διαφορετικούς παράγοντες, που εργάζονται από κοινού για την πρόληψη, τη διερεύνηση και τη δίωξη εγκλημάτων μίσους, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία των θυμάτων και τη συμμετοχή της κοινότητας.

Βασικοί Ενδιαφερόμενοι Φορείς στην Αντιμετώπιση Εγκλημάτων Μίσους

(βλ. γράφημα στο Παράρτημα αρ. 3 - συμπληρωματικό υλικό):

- Αστυνομία: Πρώτοι ανταποκριτές, υπεύθυνοι για τον εντοπισμό και τη διερεύνηση εγκλημάτων μίσους.
- Δικαστικές Αρχές: Εισαγγελείς και δικαστές, που διασφαλίζουν νομική λογοδοσία και δίκαιες διαδικασίες εκδίκασης.
- Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών (ΟΚΠ): Ομάδες υποστήριξης, που παρέχουν υποστήριξη στα θύματα, νομική βοήθεια και προτάσεις πολιτικής.
- Τοπικές κυβερνήσεις και φορείς χάραξης πολιτικής: Ανάπτυξη πολιτικών πρόληψης των εγκλημάτων μίσους και διάθεση πόρων για κοινοτικές πρωτοβουλίες.
- Εκπαιδευτικά ιδρύματα: Έχουν ενεργό ρόλο στα προγράμματα ενημέρωσης, πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης για τα εγκλήματα μίσους.
- Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Πλατφόρμες τεχνολογίας: Παρέχουν βοήθεια για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο και της παραπληροφόρησης.

Γιατί είναι απαραίτητη η συνεργασία πολλών εμπλεκόμενων φορέων:

- Ολιστική προσέγγιση: Τα εγκλήματα μίσους δεν είναι μόνο ζητήματα της Αστυνομίας. Απαιτούν κοινωνικές, νομικές και πολιτικές παρεμβάσεις.
- Υποστήριξη & Προστασία Θυμάτων: Οι ΟΚΠ και οι ομάδες υποστήριξης θυμάτων παρέχουν ψυ-

χολογική και νομική βοήθεια, που η Αστυνομία ενδέχεται να μην είναι σε θέση να προσφέρει από μόνη της.

- Βελτιωμένη διερεύνηση και δίωξη: Η δικαστική συνεργασία διασφαλίζει ότι, τα εγκλήματα μίσους ταξινομούνται και διώκονται σωστά, αποφεύγοντας την ατιμωρησία.

- Πρόληψη μέσω ευαισθητοποίησης: Εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού με τη συμμετοχή πολλών φορέων συμβάλλουν στη μείωση των προκαταλήψεων και των διακρίσεων.

6.5 Δραστηριότητα 3: «Αποτυχίες στον Τομέα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Αντιμετώπιση των Εγκλημάτων Μίσους»

Διάρκεια: 10 λεπτά

Περιγραφή:

Συζήτηση διαφανειών: Παρουσιάστε 2–3 παραδείγματα πραγματικών ή υποθετικών περιπτώσεων, που δείχνουν τί μπορεί να συμβεί όταν η Αστυνομία αποτυγχάνει να τηρήσει τα πρότυπα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε υποθέσεις εγκλημάτων μίσους. Πιθανά θέματα προς επισήμανση:

- Η Αστυνομία απορρίπτει το κίνητρο μίσους, οδηγώντας σε εσφαλμένη ταξινόμηση του εγκλήματος.
- Αποτυχία μεταχείρισης του θύματος με αξιοπρέπεια και σεβασμό, με αποτέλεσμα τον επανατραυματισμό.
- Χρήση μεροληπτικής γλώσσας ή προφίλ κατά την αρχική αναφορά του περιστατικού.
- Έλλειψη παρακολούθησης και προστασίας για τα θύματα, που φοβούνται νέες επιθέσεις.

Ερώτηση συντονιστή/ριας:

«Τι πήγε λάθος σε αυτό το παράδειγμα και πώς θα μπορούσε μια προσέγγιση που βασίζεται στα ανθρώπινα δικαιώματα να έχει αλλάξει το αποτέλεσμα;»

Ενθαρρύνετε την ανοιχτή συζήτηση και την κριτική σκέψη. Επιβεβαιώστε τη σχέση μεταξύ της αστυνόμευσης που βασίζεται στα δικαιώματα και της αποτελεσματικής αντιμετώπισης των εγκλημάτων μίσους.

6.6 Δραστηριότητα 4: «Σενάριο: Περιστατικό Εγκλήματος Μίσους στη Θεσσαλονίκη» (40 λεπτά)

Περιγραφή:

Ένα πραγματικό σενάριο θα μοιραστεί στους/τις συμμετέχοντες/ουσες ως πρακτική άσκηση. Οι συμμετέχοντες/ουσες θα χωριστούν σε ομάδες των 4 ή 5 ατόμων (ομάδες εργασίας) για να εργαστούν ομαδικά στην ακόλουθη άσκηση:

Περιγραφή σεναρίου:

Στις 9 Μαρτίου 2024, στη Θεσσαλονίκη, δύο άτομα LGBTQI+ δέχτηκαν σωματική και φραστική επίθεση από μεγάλη ομάδα, συμπεριλαμβανομένων εφήβων και νεαρών ενηλίκων, ενώ περπατούσαν σε δημόσιο χώρο. Μάρτυρες ανέφεραν ότι, τα θύματα έγιναν στόχος λόγω της ταυτότητας/έκφρασης φύλου τους. Οι επιτιθέμενοι τους πρόσβαλαν, φώναζαν ομοφοβικές βρισιές και τους επιτέθηκαν σωματικά. Αρκετοί ύποπτοι συνελήφθησαν αργότερα και κατηγορήθηκαν.

Οι Αρχές διερευνούν εάν το έγκλημα είχε κίνητρο μίσους, σύμφωνα με το άρθρο 82Α του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα. Ωστόσο, έχουν εκφραστεί ανησυχίες, σχετικά με την έλλειψη αποτελεσματικού εθνικού μηχανισμού για την υποστήριξη των θυμάτων εγκλημάτων μίσους, που μπορεί να οδηγήσει σε δευτερογενή θυματοποίηση.

Οδηγίες άσκησης:

<u>1. Ανάλυση νομικού πλαισίου</u>

- Προσδιορίστε τις σχετικές διατάξεις του ελληνικού δικαίου (Ν. 927/1979 και Ν. 4285/2014), που ισχύουν για την περίπτωση αυτή.

- Συζητήστε εάν το έγκλημα χαρακτηρίζεται ως έγκλημα μίσους και πώς πρέπει να προχωρήσουν οι αρχές.

<u>2. Μέτρα προστασίας θυμάτων</u>

- Ποια μέτρα πρέπει να λάβει η Αστυνομία για την προστασία των θυμάτων από τη δευτερογενή θυματοποίηση;

- Ποιο νομικό πλαίσιο (π.χ. Ν. 4478/2017) μπορεί να εφαρμοστεί για την υποστήριξη των θυμάτων;

<u>3. Ερευνητική και Δικαστική Προσέγγιση</u>

- Πώς πρέπει η Αστυνομία να συγκεντρώσει στοιχεία για να αποδείξει το κίνητρο μίσους;

- Ποιες προκλήσεις μπορεί να προκύψουν κατά τη δίωξη αυτής της υπόθεσης;

4. Εφαρμογή νόμου για τις ψηφιακές υπηρεσίες (DSA)

- Εάν το υλικό της επίθεσης αναρτηθεί στο διαδίκτυο, πώς θα πρέπει να αντιδράσουν οι πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης και η Αστυνομία βάσει του DSA;

- Ποιες είναι οι υποχρεώσεις των διαδικτυακών πλατφορμών, σχετικά με το περιεχόμενο ρητορικής μίσους;

Ανασκόπηση και σύνοψη:

Κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τα ευρήματά της. Στο τέλος, θα ακολουθήσει μια διαδραστική συζήτηση μεταξύ των εκπαιδευτών/ριών και των συμμετεχόντων/ουσών, η οποία θα συνοψίσει τις βέλτιστες πρακτικές για τη διαχείριση εγκλημάτων μίσους και περιστατικών ρητορικής μίσους σε κάθε χώρα.

6.7 Δραστηριότητα 5: «Κουίζ: Ενσωμάτωση των Προτύπων Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Αστυνόμευση των Εγκλημάτων Μίσους»

Διάρκεια: 20 λεπτά

Περιγραφή:

Ένα κουίζ πέντε πολλαπλών επιλογών θα μοιραστεί στους/τις συμμετέχοντες/ουσες για να αξιολογήσουν τις γνώσεις τους, σχετικά με την ενσωμάτωση των προτύπων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην αστυνόμευση εγκλημάτων μίσους.

Ερώτηση 1:

Γιατί είναι σημαντικό για την Αστυνομία να ενσωματώνει τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων όταν αντιμετωπίζει εγκλήματα μίσους;

Α) Για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων και αποτροπή περαιτέρω διακρίσεων

Β) Για να εξασφαλιστεί ότι το ποσοστό σύλληψης είναι υψηλότερο σε υποθέσεις εγκλημάτων μίσους

Γ) Για τη διατήρηση της εξουσίας και της επιρροής της Αστυνομίας

Δ) Για να μειωθεί ο συνολικός αριθμός των εγκλημάτων μίσους στην κοινωνία

Απάντηση: Α) Για την προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων και αποτροπή περαιτέρω διακρίσεων

Ερώτηση 2:

Ποιο από τα παρακάτω περιγράφει καλύτερα μια βασική αρχή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που πρέπει να τηρείται κατά την αστυνόμευση εγκλημάτων μίσους;

Α) Το δικαίωμα στη σιωπή

Β) Το δικαίωμα στην ισότητα ενώπιον του νόμου και την προστασία από τις διακρίσεις

Γ) Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή σε όλες τις καταστάσεις

Δ) Το δικαίωμα αυτοάμυνας σε όλες τις περιπτώσεις

Απάντηση: Β) Το δικαίωμα στην ισότητα ενώπιον του νόμου και την προστασία από τις διακρίσεις

Ερώτηση 3:

Τι ρόλο παίζει η λογοδοσία στην αστυνόμευση των εγκλημάτων μίσους όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα;

Α) Διασφαλίζει την ευθύνη των Αστυνομικών για την τήρηση των κατάλληλων διαδικασιών στη διερεύνηση εγκλημάτων μίσους

Β) Διασφαλίζει ότι τα θύματα εγκλημάτων μίσους λογοδοτούν για τις πράξεις τους

Γ) Λογοδοτεί η κοινότητα για τις επιδόσεις της Αστυνομίας

Δ) Επιτρέπει στις Αρχές Επιβολής του Νόμου να χρησιμοποιούν περισσότερη βία για την αντιμετώπιση υπόπτων που εμπλέκονται σε εγκλήματα μίσους

Απάντηση: Α) Διασφαλίζει την ευθύνη των Αστυνομικών για την τήρηση των κατάλληλων διαδικασιών στη διερεύνηση εγκλημάτων μίσους

Ερώτηση 4:

Πώς μπορεί η Αστυνομία να διασφαλίζει την αξιοπρέπεια και τη μη διάκριση κατά τη διερεύνηση εγκλημάτων μίσους;

Α) Προϋποθέτοντας την ενοχή των υπόπτων βάσει του υπόβαθρού τους

Β) Διεξάγοντας έρευνες χωρίς μεροληψία, σεβόμενη τα δικαιώματα και την ταυτότητα όλων των εμπλεκομένων

Γ) Αγνοώντας την εθνικότητα ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό του θύματος κατά τη διάρκεια της έρευνας

Δ) Δίνοντας προτεραιότητα σε εγκλήματα μίσους που περιλαμβάνουν ζημιές σε περιουσία σε σχέση με αυτά που περιλαμβάνουν προσωπική βλάβη

Απάντηση: Β) Διεξάγοντας έρευνες χωρίς μεροληψία, σεβόμενη τα δικαιώματα και την ταυτότητα όλων των εμπλεκομένων

Ερώτηση 5:

Ποιο από τα παρακάτω αποτελεί παράδειγμα ενσωμάτωσης προτύπων ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εκπαίδευση των μελών της Αστυνομίας για τη διαχείριση εγκλημάτων μίσους;

Α) Εκπαίδευση μελών της Αστυνομίας για την αύξηση των ποσοστών συλλήψεων σε εγκλήματα μίσους

Β) Παροχή γνώσης στα μέλη της Αστυνομίας, σχετικά με τα συγκεκριμένα ανθρώπινα δικαιώματα των περιθωριοποιημένων ομάδων

Γ) Ενθάρρυνση των μελών της Αστυνομίας να κάνουν γρήγορες συλλήψεις χωρίς διερεύνηση

Δ) Διδάσκοντας τα μέλη της Αστυνομίας να αποφεύγουν να μιλούν με τα θύματα για τα ανθρώπινα δικαιώματά τους

Απάντηση: Β) Παροχή γνώσης στα μέλη της Αστυνομίας, σχετικά με τα συγκεκριμένα ανθρώπινα δικαιώματα των περιθωριοποιημένων ομάδων

Ενότητα 7: «Αναγνώριση και αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους»

7.1 Σύνοψη

Στόχος αυτής της εκπαιδευτικής ενότητας είναι να εφοδιάσει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες με τις δεξιότητες και τις γνώσεις για να αναγνωρίζουν με ακρίβεια τα εγκλήματα μίσους και να τα αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά, μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης. Επιδιώκει να ενισχύσει την κατανόηση των νομικών, κοινωνικών και ψυχολογικών διαστάσεων των εγκλημάτων μίσους, ενώ παράλληλα προωθεί στρατηγικές για τη διερεύνηση, την υποστήριξη των θυμάτων και την απόδοση ευθυνών στους δράστες. Αυτή η ενότητα επικεντρώνεται στους διάφορους δείκτες, που προσδιορίζουν τα περιστατικά μίσους. Τα μέλη της Αστυνομίας και οι ανακριτές διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση περιστατικών και εγκλημάτων μίσους. Με την αποτελεσματική και προσεκτική εκτέλεση των καθηκόντων της, η Αστυνομία μπορεί να ενισχύσει το μήνυμα ότι, τα εγκλήματα μίσους θα διερευνώνται με τρόπο δυναμικό, αυξάνοντας έτσι την πιθανότητα επιτυχούς δίωξης. Τα μέλη της Αστυνομίας, που φθάνουν στον τόπο του εγκλήματος πρέπει να ενεργούν αμέσως για:

[α] να ασφαλίσουν τον τόπο του εγκλήματος

[β] να προφυλάξουν το/τα θύμα/τα και να ζητήσουν ιατρική περίθαλψη όταν είναι απαραίτητο

[γ] να διαφυλάξουν/διατηρήσουν τον τόπο του εγκλήματος - να συλλέξουν και να φωτογραφίσουν αποδεικτικά στοιχεία, όπως λογοτεχνία μίσους, δοχεία με σπρέι μπογιάς, απειλητικές επιστολές, συμβολικά αντικείμενα που χρησιμοποιούνται από ομάδες μίσους [π.χ. σβάστικες, σταυροί]

[δ] να εντοπίσουν αποδεικτικά στοιχεία του εγκλήματος στο θύμα

[ε] να ζητήσουν τη συνδρομή μεταφραστών όταν χρειάζεται

[στ] να διεξάγουν προκαταρκτική έρευνα, να καταγράψουν πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του/των ύποπτου/ων και των μαρτύρων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που βρίσκονταν στη σκηνή, προηγούμενα περιστατικά, σε αυτή την περιοχή ή με αυτό το θύμα, δηλώσεις που έκαναν οι ύποπτοι - η ακριβής εργασία είναι κρίσιμη, να συλλάβουν τον/τους δράστη/ες αν υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις.

Βασικοί δείκτες, που μπορεί να υποδεικνύουν τη διάπραξη εγκλήματος μίσους: αντιλήψεις του θύματος, μάρτυρες του εγκλήματος, παρόμοια περιστατικά στην ίδια τοποθεσία, σύμπτωση του περιστατικού με γιορτή ή ημερομηνία ιδιαίτερης σημασίας, εμπλοκή του θύματος σε δραστηριότητες που προωθούν την ομάδα ή την κοινότητα του/της.

7.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση της Ενότητας 7, οι συμμετέχοντες/ουσες θα είναι σε θέση να:

- Εντοπίζουν αποτελεσματικά δείκτες προκατάληψης και περιστατικά, που υποκινούνται από προκατάληψη, μέσω της ανάλυσης των στοιχείων και του πλαισίου.
- Διακρίνουν και να προσδιορίζουν τα εγκλήματα μίσους σε σύγκριση με άλλα αδικήματα, με βάση το κίνητρο και τον αντίκτυπο.
- Περιγράφουν και να επιλύουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις, που σχετίζονται με περιστατικά εγκλημάτων μίσους.
- Εφαρμόζουν μια θυματοκεντρική προσέγγιση για την υποστήριξη, την προστασία και τη μεταχείριση των θυμάτων.

Πηγές & Εξοπλισμός:

- Παρουσιάσεις PowerPoint, πρακτικές ασκήσεις, ασκήσεις εξοικείωσης, κουίζ

Συνολική Διάρκεια: 2 ώρες

Περιεχόμενο Ενότητας

7.3 Δραστηριότητα 1: «Προσδιορισμός των εγκλημάτων μίσους – Εισαγωγή»

Περιγραφή:

Η δραστηριότητα αυτή θα ξεκινήσει με μια ερώτηση, που θα σπάσει τον πάγο και στη συνέχεια θα ζητηθεί από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να διεξάγουν μια άσκηση παγόβουνου, ώστε να αποκτήσουν μια πρώτη εικόνα για το επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης και γνώσεων των συμμετεχόντων/ουσών, σχετικά με τους δείκτες προκατάληψης και τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

1. Μέσο εξοικείωσης: Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να μοιραστούν (ανώνυμα ή σε ομάδες) τυχόν περιστατικά, που έχουν αντιμετωπίσει ή ακούσει για τα οποία μπορεί να θεωρηθούν εγκλήματα μίσους.

2. Άσκηση παγόβουνου: Δείκτες Προκατάληψης

Μέρος 1:

Σχεδιάστε το Διάγραμμα του Παγόβουνου με τις ακόλουθες ενότητες:

- Η κορυφή του παγόβουνου (πάνω από το νερό): Ορατές προκαταλήψεις, διακρίσεις και παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που είναι εύκολο να εντοπιστούν.
- Βυθισμένο τμήμα (κάτω από την επιφάνεια): Κρυφές προκαταλήψεις, συστημικά ζητήματα και υποκείμενες κοινωνικές νόρμες, που συμβάλλουν στην παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά δεν είναι άμεσα ορατές.

Εξηγήστε το παγόβουνο ως σύμβολο:

Η κορυφή του παγόβουνου αντιπροσωπεύει τις ανοιχτές, ορατές μορφές διακρίσεων και προκαταλήψεων, όπως η ρατσιστική συμπεριφορά, η ρητορική μίσους και οι νομικές ανισότητες.

Το βυθισμένο τμήμα αντιπροσωπεύει βαθύτερες, πιο ύπουλες μορφές προκατάληψης, όπως οι έμμεσες προκαταλήψεις, οι θεσμικές πρακτικές, τα στερεότυπα και η κοινωνική διαμόρφωση/διαπαιδαγώγηση.

Μέρος 2:

Προσδιορισμός Ορατών Δεικτών Προκατάληψης (κορυφή του παγόβουνου): Χωρίστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε μικρές ομάδες και ζητήστε τους να σκεφτούν ορατά σημάδια προκατάληψης.

Ζητήστε από κάθε ομάδα να μοιραστεί τις απαντήσεις της και στη συνέχεια να τις γράψει στην ενότητα «Η κορυφή του παγόβουνου».

Εντοπίστε κρυμμένους δείκτες προκατάληψης (υποβρύχιο τμήμα): Ζητήστε από τις ομάδες να

προβληματιστούν σχετικά με βαθύτερες, λιγότερο εμφανείς μορφές προκατάληψης και ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ζητήστε από κάθε ομάδα να μοιραστεί τις απαντήσεις της και στη συνέχεια, να τις γράψει στο βυθισμένο τμήμα του παγόβουνου.

Μέρος 3:

Διευκόλυνση Ομαδικής Συζήτησης:

Συζητήστε πώς οι ορατοί δείκτες (κορυφή του παγόβουνου) συχνά αντιμετωπίζονται ευκολότερα μέσω νόμων, πολιτικών και δημόσιων δράσεων. Ωστόσο, οι κρυφοί δείκτες (βυθισμένο τμήμα) συχνά απαιτούν βαθύτερες αλλαγές στις κοινωνικές συμπεριφορές, τα πολιτιστικά πρότυπα και τις θεσμικές δομές.

Βασικά Ερωτήματα προς διερεύνηση:

- Πώς οι προκαταλήψεις, ορατές και κρυφές, συμβάλλουν στην παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων;

- Πώς μπορούμε να αντιμετωπίσουμε όχι μόνο τις εμφανείς παραβιάσεις, αλλά και τις βαθύτερες, συστημικές προκαταλήψεις που τις διαιωνίζουν;

- Ποιο ρόλο παίζουν τα άτομα και οι θεσμοί, τόσο στη διαιώνιση, όσο και στην καταπολέμηση αυτών των προκαταλήψεων;

Μέρος 4:

Δημιουργήστε ένα σχέδιο δράσης για αλλαγή:

Ενθαρρύνετε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να σκεφτούν πώς μπορούν να συμβάλουν προσωπικά στη μείωση των προκαταλήψεων. Καταγράψτε συγκεκριμένες δράσεις ή δεσμεύσεις.

Συζητήστε τα αποτελέσματα και των δύο ασκήσεων.

7.4 Δραστηριότητα 2: «Αποτελεσματικός Εντοπισμός Δεικτών Προκατάληψης και Περιστατικών Υποκινούμενων από Προκατάληψη»

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι η κατανόηση των περιστατικών, που υποκινούνται από προκαταλήψεις.

Τα περιστατικά που υποκινούνται από προκαταλήψεις αναφέρονται σε εγκληματικές ή επιβλαβείς ενέργειες, που οφείλονται στην προκατάληψη απέναντι στην ταυτότητα ενός ατόμου. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν πράξεις διάκρισης, παρενόχλησης ή βίας, που στρέφονται εναντίον ενός ατόμου ή μιας ομάδας, λόγω της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας, του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού ή άλλων προστατευόμενων χαρακτηριστικών.

1. Βασικοί Δείκτες Προκατάληψης

Η αναγνώριση ενός περιστατικού με κίνητρο την προκατάληψη απαιτεί προσοχή σε ορισμένους δείκτες, που υποδηλώνουν ότι το κίνητρο του δράστη έχει τις ρίζες του στην προκατάληψη. Οι βασικοί δείκτες περιλαμβάνουν:

Γλώσσα: Λεκτικές επιθέσεις ή ρητορική μίσους με χρήση φυλετικών προσβολών, ομοφοβικών σχολίων, θρησκευτικών προσβολών ή άλλων υποτιμητικών όρων, που στοχεύουν σε συγκεκριμένες ομάδες.

Σύμβολα και Εικόνες: Η χρήση συμβόλων, γκράφιτι ή υλικών, που συνδέονται με ομάδες μίσους (π.χ. σβάστικες, σημαίες της Συνομοσπονδίας ή διακριτικά ομάδων μίσους) στον τόπο του εγκλήματος.

Στοχευμένα Θύματα: Περιστατικά όπου το θύμα ανήκει σε ιστορικά περιθωριοποιημένη ή ευάλωτη ομάδα, όπως φυλετικές μειονότητες, ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα ή θρησκευτικές κοινότητες.

2. Ανάλυση πλαισίου

Η αποτελεσματική αναγνώριση περιστατικών, που υποκινούνται από προκαταλήψεις απαιτεί όχι μόνο την ανάλυση των αποδεικτικών στοιχείων, αλλά και την κατανόηση του πλαισίου στο οποίο συνέβη το περιστατικό:

Τοποθεσία και Χρόνος: Τα περιστατικά συμβαίνουν σε περιοχές με σημαντικές εντάσεις μεταξύ διαφορετικών ομάδων ή σε περιόδους αυξημένων κοινωνικών ή πολιτικών συγκρούσεων (π.χ. κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων ή αμφιλεγόμενων εκδηλώσεων).

Δυναμική του Θύματος και του Δράστη: Κατανόηση εάν το έγκλημα στοχεύει συγκεκριμένες κοινότητες ή εάν ο δράστης έχει εξτρεμιστικές ή προκατειλημμένες απόψεις με βάση τη σύνδεσή του με ομάδες μίσους.

Ιστορικό Πλαίσιο: Γνώση για προηγούμενα μοτίβα περιστατικών με κίνητρο την προκατάληψη στην περιοχή ή παρόμοιων γεγονότων που μπορεί να υποδηλώνουν συνεχιζόμενη ένταση στην κοινότητα.

3. Διάκριση των Εγκλημάτων Μίσους από Άλλα Αδικήματα Βάσει Κινήτρου και Αντικτύπου

Το έγκλημα μίσους είναι μια εγκληματική πράξη, που διαπράττεται κυρίως λόγω της προκατάληψης του δράστη έναντι της ταυτότητας του θύματος (π.χ. φυλή, θρησκεία, σεξουαλικός προσανατολισμός). Το καθοριστικό χαρακτηριστικό ενός εγκλήματος μίσους είναι το κίνητρο να βλάψει κάποιον, με βάση την αντιληπτή συμμετοχή του σε μια συγκεκριμένη ομάδα.

Βασικές διαφορές: Εγκλήματα μίσους έναντι εγκλημάτων χωρίς προκαταλήψεις

Για να διακρίνουμε τα εγκλήματα μίσους από άλλα αδικήματα, είναι σημαντικό να εξετάσουμε το κίνητρο πίσω από το έγκλημα και τον αντίκτυπό του:

Κίνητρο:

Έγκλημα μίσους: Ο δράστης ενεργεί από προκατάληψη ή μίσος προς την ταυτότητα του θύματος. Το έγκλημα διαπράττεται επειδή το θύμα ανήκει σε μια συγκεκριμένη ομάδα.

Έγκλημα χωρίς μίσος: Το κίνητρο του δράστη δεν σχετίζεται με την ταυτότητα του θύματος. Για παράδειγμα, μια ληστεία ή επίθεση όπου το θύμα στοχοποιείται λόγω προσωπικών παραγόντων, όπως ο αντιλαμβανόμενος πλούτος, και όχι λόγω της φυλής ή της θρησκείας του.

Αντίκτυπος:

Έγκλημα μίσους: Ο κοινωνικός και ψυχολογικός αντίκτυπος των εγκλημάτων μίσους εκτείνεται πέρα από το θύμα και επηρεάζει ολόκληρες κοινότητες. Τα εγκλήματα αυτά προκαλούν φόβο, περιθωριοποίηση και διχασμό εντός των στοχευμένων ομάδων.

Έγκλημα χωρίς μίσος: Ο αντίκτυπος συχνά περιορίζεται στο θύμα και δεν έχει απαραίτητα ευρύτερες κοινωνικές επιπτώσεις.

Έγκλημα μίσους = ποινικό αδίκημα + κίνητρο προκατάληψης

Ρητορική μίσους = έκφραση που στοχεύει σε ομάδες/άτομα

Η Ρητορική μίσους δεν οδηγεί πάντα στο έγκλημα μίσους, αλλά μπορεί να κλιμακωθεί.

7.5 Δραστηριότητα 3: «Αποτελεσματική απεικόνιση και επίλυση των προκλήσεων που σχετίζονται με τα εγκλήματα μίσους»

Διάρκεια: 25 λεπτά

Περιγραφή:

Σε διαφάνειες ppt, θα παρουσιαστούν οι ακόλουθοι θεματικοί τομείς προκειμένου να δοθεί μια καλύτερη επισκόπηση των τρεχουσών προκλήσεων στην αντιμετώπιση και την αναγνώριση των εγκλημάτων μίσους, μαζί με πιθανές λύσεις/καλές πρακτικές.

1. Προκλήσεις σε Υποθέσεις Εγκλημάτων Μίσους

Η αποτελεσματική αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους απαιτεί τη διαχείριση διαφόρων προκλήσεων:

→ Υπο-αναφορά: Πολλά θύματα εγκλημάτων μίσους διστάζουν να καταγγείλουν τα περιστατικά λόγω φόβου αντιποίνων, έλλειψης εμπιστοσύνης στην Αστυνομία ή αμφιβολιών σχετικά με τη σοβαρότητα της υπόθεσής τους.

Λύση: Οικοδόμηση εμπιστοσύνης με τις κοινότητες, προσφορά ανώνυμων καναλιών αναφοράς και δράσεις ευαισθητοποίησης/εκστρατείες ενημέρωσης σχετικά με τους νόμους περί εγκλημάτων μίσους.

→ Λανθασμένη ταξινόμηση εγκλημάτων: Οι ανακριτές ενδέχεται να μην αναγνωρίσουν περιστατικά με κίνητρο την προκατάληψη ή να τα ταξινομήσουν εσφαλμένα ως τυχαίες πράξεις βίας. Αυτό μπορεί να συμβεί λόγω έλλειψης ευαισθητοποίησης, πολιτισμικών προκαταλήψεων ή ανεπαρκούς διερεύνησης.

Λύση: Τα μέλη της Αστυνομίας πρέπει να εκπαιδευτούν στην αναγνώριση των δεικτών προκατάληψης και στην εφαρμογή των κατάλληλων ταξινομήσεων στα εγκλήματα.

→ Εντάσεις στην Κοινότητα: Τα εγκλήματα μίσους συχνά συμβαίνουν σε κοινότητες με υφιστάμενες κοινωνικές εντάσεις, γεγονός που καθιστά τις έρευνες πιο περίπλοκες. Μπορεί επίσης να υπάρχει ο φόβος της επιδείνωσης του διχασμού εντός της κοινότητας.

Λύση: Ανοιχτός διάλογος και συνεργασία με τους ηγέτες και τις οργανώσεις της κοινότητας για να διασφαλιστεί ότι, όλες οι ομάδες αισθάνονται ότι υποστηρίζονται και εκπροσωπούνται.

→ Νομικές Προκλήσεις: Η απόδειξη του κινήτρου προκατάληψης του δράστη μπορεί μερικές φορές να είναι δύσκολη, καθώς η πρόθεση πίσω από το έγκλημα μπορεί να μην είναι πάντα σαφής.

Λύση: Συγκέντρωση όλων των διαθέσιμων αποδεικτικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένης της ρητορικής μίσους, των μαρτύρων και της δραστηριότητας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ώστε να διαπιστωθεί σαφής σύνδεση μεταξύ του εγκλήματος και της προκατάληψης του δράστη.

2. Βέλτιστες Πρακτικές για την Επίλυση

→ Ολοκληρωμένη Διερεύνηση: Εξασφαλίστε ενδελεχή και αμερόληπτη έρευνα, που λαμβάνει υπόψη όλους τους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας του θύματος και του πλαισίου του εγκλήματος.

→ Συνεργασία με Ομάδες Υποστήριξης: Συνεργαστείτε με τοπικές ομάδες υποστήριξης, που μπορούν να παρέχουν υποστήριξη στα θύματα και να προσφέρουν εξειδικευμένες γνώσεις, σχετικά με τις πολιτισμικές ή κοινωνικές δυναμικές.

→ Συμμετοχή της Κοινότητας: Οργανώστε προγράμματα ενημέρωσης της κοινότητας, που συμβάλλουν στη μείωση των εντάσεων και στην ενημέρωση του κοινού, σχετικά με τις επιπτώσεις των εγκλημάτων μίσους.

3. Θυματοκεντρική Προσέγγιση για την Υποστήριξη, την Προστασία και τη Μεταχείριση των Θυμάτων

Τι είναι η Θυματοκεντρική Προσέγγιση;

Η Θυματοκεντρική Προσέγγιση εστιάζει στις ανάγκες και τα δικαιώματα του θύματος, διασφαλίζοντας ότι, λαμβάνει την υποστήριξη και τους πόρους, που χρειάζεται για να ανακάμψει και να αισθάνεται ασφαλές καθ› όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας.

Βασικές Αρχές Θυματοκεντρικής Προσέγγισης:

→ Ασφάλεια και Προστασία: Εξασφάλιση της προστασίας των θυμάτων από περαιτέρω βλάβη, συμπεριλαμβανομένων πιθανών αντιποίνων από τον δράστη ή άλλους. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει περιοριστικά μέτρα, μετεγκατάσταση ή ασφαλή στέγαση.

→ Ενσυναίσθηση και Σεβασμός: Αντιμετώπιση του θύματος με αξιοπρέπεια, σεβασμό και ενσυναίσθηση. Αναγνώριση της συναισθηματικής και ψυχολογικής τους δυσφορίας και παροχή των απαραίτητων υποστηρικτικών υπηρεσιών.

→ Πληροφόρηση και Επικοινωνία: Τα θύματα πρέπει να ενημερώνονται για την πρόοδο της υπόθεσής τους, τα νομικά τους δικαιώματα και τους διαθέσιμους πόρους. Θα πρέπει επίσης να έχουν πρόσβαση σε νομικό σύμβουλο, αν χρειαστεί.

→ Υποστήριξη με Πολιτισμική Ευαισθησία: Προσαρμογή των υπηρεσιών υποστήριξης, ώστε να ανταποκρίνονται στις ειδικές ανάγκες του θύματος, ιδίως εάν ανήκει σε περιθωριοποιημένη ομάδα. Αυτό περιλαμβάνει την προσφορά γλωσσικής βοήθειας ή τη σύνδεση του θύματος με πολιτισμικά αρμόδιες υπηρεσίες.

→ Επιλογές Αποκαταστατικής Δικαιοσύνης: Όποτε είναι δυνατόν, να προσφέρετε ευκαιρίες για αποκαταστατική δικαιοσύνη, όπου το θύμα μπορεί να εκφράσει τα συναισθήματά του και να συμμετάσχει στη διαδικασία αποκατάστασης, μέσω διαλόγου με τον δράστη (εφόσον αυτό είναι εφικτό).

7.6 Δραστηριότητα 4: «Πρακτική Άσκηση: Ανάλυση Εγκλημάτων Μίσους έναντι Άλλων Αδικημάτων»

Διάρκεια: 25 λεπτά

Περιγραφή:

Δύο διαφορετικά φύλλα εργασίας θα δοθούν στους/στις συμμετέχοντες/ουσες για να τα συμπληρώσουν ως πρακτική άσκηση. Οι συμμετέχοντες/ουσες θα χωριστούν σε ομάδες των 5 ατόμων (ομάδες εργασίας), για να συνεργαστούν στην ακόλουθη άσκηση.

Φύλλο εργασίας 1: Ανάλυση Εγκλημάτων Μίσους

Σενάριο:

Μια ομάδα ατόμων επιτίθεται σε ένα άτομο σε δημόσιο πάρκο, λόγω του σεξουαλικού του προσανατολισμού. Οι επιτιθέμενοι κάνουν υποτιμητικά σχόλια και απειλές για την ταυτότητα του θύματος κατά τη διάρκεια της επίθεσης.

Ερωτήσεις:

→ Στερεότυπα: Ποια επιβλαβή στερεότυπα ενισχύθηκαν για την ομάδα των θυμάτων από το έγκλημα αυτό;

→ Προκαταλήψεις: Ποια είδη προκαταλήψεων αποτέλεσαν κίνητρο για το έγκλημα;

→ Κίνητρο: Ποιο ήταν το πιθανό κίνητρο για το έγκλημα;

→ Αντίκτυπος στο θύμα: Πώς επηρέασε το έγκλημα το θύμα συναισθηματικά, σωματικά ή κοινωνικά;

→ Αντίκτυπος στην κοινότητα: Πώς μπορεί να επηρεάσει το έγκλημα αυτό την κοινότητα;

Φύλλο εργασίας 2: Ανάλυση Εγκλημάτων Χωρίς Μίσος

Σενάριο:

Ένα άτομο δέχεται επίθεση σε ένα πάρκο κατά τη διάρκεια ληστείας. Ο δράστης απαιτεί χρήματα και, μετά από σωματική πάλη, αφήνει το θύμα τραυματισμένο. Το έγκλημα φαίνεται να έχει ως κίνητρο το οικονομικό όφελος.

Απαντήσεις:

→ Στερεότυπα: Ποια στερεότυπα, αν υπάρχουν, συνδέονται με το θύμα ή τον δράστη σε αυτό το σενάριο;

→ Προκαταλήψεις: Ποιοι τύποι προκαταλήψεων, αν υπάρχουν, επηρέασαν τη συμπεριφορά του δράστη;

→ Κίνητρο: Ποιο ήταν το πιθανό κίνητρο για το έγκλημα;

→ Αντίκτυπος στο θύμα: Πώς επηρέασε το έγκλημα το θύμα συναισθηματικά, σωματικά ή κοινωνικά;

→ Αντίκτυπος στην κοινότητα: Πώς μπορεί να επηρεάσει το έγκλημα αυτό την κοινότητα;

Μετά τη συμπλήρωση των φύλλων εργασίας, οι συμμετέχοντες/ουσες θα κληθούν να συζητήσουν διαδραστικά τα ακόλουθα ερωτήματα:

→ Πώς διαφέρουν τα εγκλήματα μίσους από άποψη προκατάληψης και κινήτρων, σε σχέση με άλλα εγκλήματα;

→ Με ποιους τρόπους ο αντίκτυπος ενός εγκλήματος μίσους επεκτείνεται πέρα από το θύμα και επηρεάζει την ευρύτερη κοινότητα;

→ Ποιο ρόλο παίζουν τα στερεότυπα στη διαιώνιση, τόσο των εγκλημάτων μίσους όσο και άλλων τύπων αδικημάτων;

7.7 Δραστηριότητα 5: «Κουίζ πολλαπλών επιλογών»

Διάρκεια: 20 λεπτά

Περιγραφή:

Οι συμμετέχοντες/ουσες θα λάβουν μέρος σε ένα κουίζ πολλαπλών επιλογών για να αξιολογήσουν τις γνώσεις, που απέκτησαν σχετικά με τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση περιστατικών εγκλημάτων μίσους.

Ερώτηση 1:

Ποιο από τα ακόλουθα αποτελεί βασική ένδειξη ότι, ένα περιστατικό μπορεί να έχει ως κίνητρο την προκατάληψη;

α) Το θύμα είναι μέλος περιθωριοποιημένης ομάδας.

β)Το περιστατικό περιελάβανε μόνο σωματική βία, χωρίς λεκτική επιθετικότητα.

γ) Ο δράστης χρησιμοποίησε υποτιμητική γλώσσα, με στόχο την ταυτότητα του θύματος (φυλή, θρησκεία, φύλο κ.λπ.).

δ) Το περιστατικό συνέβη σε δημόσιο χώρο.

Απάντηση: γ) Ο δράστης χρησιμοποίησε υποτιμητική γλώσσα με στόχο την ταυτότητα του θύματος (φυλή, θρησκεία, φύλο κ.λπ.).

Ερώτηση 2:

Ποιος είναι ο πρωταρχικός παράγοντας, που διακρίνει ένα έγκλημα μίσους από ένα μη σχετιζόμενο με προκαταλήψεις αδίκημα;

α) Η σοβαρότητα του εγκλήματος.

β) Ο τόπος τέλεσης του εγκλήματος.

γ) Η προσωπική σχέση του θύματος με τον δράστη.

δ) Το κίνητρο του δράστη με στόχο την ομάδα ταυτότητας του θύματος (φυλή, θρησκεία, σεξουαλικός προσανατολισμός κ.λπ.).

Απάντηση: δ) Το κίνητρο του δράστη με στόχο την ομάδα ταυτότητας του θύματος (φυλή, θρησκεία, σεξουαλικός προσανατολισμός κ.λπ.).

Ερώτηση 3:

Ποιο από τα ακόλουθα ορίζει καλύτερα ένα έγκλημα μίσους;

α) Ένα έγκλημα, που διαπράττεται από προσωπική εκδίκηση ή αντίποινα.

β) Μια εγκληματική πράξη κατά την οποία ο δράστης στοχοποιεί το θύμα, με βάση τη θεωρούμενη συμμετοχή του σε μια συγκεκριμένη ομάδα.

γ) Ένα έγκλημα, που διαπράττεται σε μια περιοχή υψηλής κοινωνικής έντασης.

δ) Ένα ήσσονος σημασίας αδίκημα, που περιλαμβάνει ρητορική μίσους χωρίς σωματική βλάβη.

Απάντηση: β) Μια εγκληματική πράξη κατά την οποία ο δράστης στοχοποιεί το θύμα με βάση τη θεωρούμενη συμμετοχή του σε μια συγκεκριμένη ομάδα.

Ερώτηση 4:

Πώς μπορούν οι ανακριτές να επιλύουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις, που σχετίζονται με τα εγκλήματα μίσους;

α) Εστιάζοντας αποκλειστικά στα φυσικά στοιχεία.

β) Συγκεντρώνοντας καταθέσεις μαρτύρων και κατανοώντας το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο του εγκλήματος.

γ) Θεωρώντας ότι το κίνητρο σχετίζεται πάντα με προσωπική έχθρα.

δ) Αγνοώντας την ταυτότητα του θύματος για την αποφυγή προκαταλήψεων.

Απάντηση: β) Συγκεντρώνοντας καταθέσεις μαρτύρων και κατανοώντας το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο του εγκλήματος.

Ερώτηση 5:

Κατά την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους, ποια είναι η σημασία της θυματοκεντρικής προσέγγισης;

α) Επικεντρώνεται στη δίωξη του δράστη το συντομότερο δυνατό.

β) Δίνει προτεραιότητα στη συναισθηματική και σωματική ευημερία του θύματος και διασφαλίζει ότι, λαμβάνει την κατάλληλη υποστήριξη και προστασία.

γ) Επικεντρώνει την έρευνα γύρω από την κοινωνική ταυτότητα του δράστη.

δ) Διασφαλίζει ότι, το έγκλημα χαρακτηρίζεται και κατηγοριοποιείται πριν από τη λήψη οποιουδήποτε άλλου μέτρου.

Απάντηση: β) Δίνει προτεραιότητα στη συναισθηματική και σωματική ευημερία του θύματος και διασφαλίζει ότι, λαμβάνει την κατάλληλη υποστήριξη και προστασία.

Ερώτηση 6:

Πώς μπορείτε να κάνετε διάκριση μεταξύ ενός εγκλήματος μίσους και άλλων αδικημάτων με βάση τον αντίκτυπο;

α) Ένα έγκλημα μίσους έχει ευρύτερο αντίκτυπο στην κοινότητα, προκαλώντας φόβο και ένταση σε άλλα μέλη της στοχευόμενης ομάδας.

β) Ένα έγκλημα μίσους είναι συνήθως λιγότερο βίαιο από άλλα αδικήματα.

γ) Ένα έγκλημα μίσους δεν έχει πρόσθετο αντίκτυπο, πέρα από την εμπειρία του θύματος.

δ) Ένα έγκλημα μίσους θεωρείται λιγότερο σοβαρό από άλλα εγκλήματα, λόγω της εστίασής του στην ταυτότητα.

Απάντηση: α) Ένα έγκλημα μίσους έχει ευρύτερο αντίκτυπο στην κοινότητα, προκαλώντας φόβο και ένταση σε άλλα μέλη της στοχευόμενης ομάδας.

Ερώτηση 7:

Ποιος είναι ο καταλληλότερος τρόπος υποστήριξης ενός θύματος εγκλήματος μίσους αμέσως μετά το περιστατικό;

α) Εμπλέξτε αμέσως το θύμα στη διαδικασία διερεύνησης.

β) Βεβαιωθείτε ότι, το θύμα αισθάνεται ασφαλές, παρέχετε συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη και φέρτε το σε επαφή με τις κατάλληλες υπηρεσίες.

γ) Επικεντρωθείτε πρώτα στη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων από τον τόπο του εγκλήματος προτού προσεγγίσετε το θύμα.

δ) Προβείτε άμεσα σε καταγγελία, χωρίς να εξετάσετε την ετοιμότητα του θύματος.

Απάντηση: β) Βεβαιωθείτε ότι το θύμα αισθάνεται ασφαλές, παρέχετε συναισθηματική και ψυχολογική υποστήριξη και φέρτε το σε επαφή με τις κατάλληλες υπηρεσίες.

Ενότητα 8: «Διερεύνηση εγκλημάτων μίσους»

Σκοπός

Ενίσχυση της ικανότητας των μελών της Αστυνομίας να διεξάγουν αποτελεσματικές, αμερόληπτες και επικεντρωμένες στα θύματα έρευνες για εγκλήματα μίσους, ευθυγραμμισμένες με τα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις εθνικές νομικές υποχρεώσεις.

8.1 Σύνοψη

Αυτή η ενότητα έχει σχεδιαστεί για να εξοπλίσει τα μέλη της Αστυνομίας με τις γνώσεις και τις δεξιότητες για την επαγγελματική διερεύνηση των εγκλημάτων μίσους. Η διερεύνηση εγκλημάτων μίσους αποτελεί πρόκληση, καθώς απαιτεί από την Αστυνομία να συγκεντρώσει στοιχεία από τις επηρεαζόμενες κοινότητες, συχνά σε πολύ αγχωτικές προσωπικές καταστάσεις. Απαιτεί από το θύμα να αποκαλύψει πληροφορίες για τις οποίες μπορεί να μην αισθάνεται άνετα να μιλήσει. Η ανάλυση αυτής της ενότητας περιλαμβάνει την κατανόηση των βημάτων, που πρέπει να ληφθούν κατά την αρχική ανταπόκριση σε ένα περιστατικό εγκλήματος μίσους - συμπεριλαμβανομένης της λήψης λεπτομερειών από το θύμα, της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων και της επίσημης καταγραφής του εγκλήματος. Η ενότητα εξετάζει επίσης τη διερεύνηση των εγκλημάτων μίσους από την οπτική γωνία που εστιάζει στο θύμα, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η εκ νέου τραυματοποίηση. Διερευνά τον ιδανικό τρόπο με τον οποίο μπορεί να ληφθεί κατάθεση και στη συνέχεια αναλύονται οι επιπλέον παράγοντες για την παροχή υποστήριξης στο θύμα, αφού ολοκληρωθεί η πλήρης αναφορά/έκθεση. Η ενότητα θα εξετάσει, επίσης, τους δείκτες προκατάληψης, τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται για να αποδειχθεί ότι έχουν διαπραχθεί εγκλήματα μίσους. Θα χρησιμοποιηθούν επίσης, πρακτικά παραδείγματα για να επικεντρωθεί η προσοχή των συμμετεχόντων/ουσων σε όσα απαιτούνται ,για την αναγνώριση και απόδειξη εγκλήματος μίσους από την οπτική της πρώτης γραμμής της αστυνόμευσης.

8.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση της Ενότητας 8, οι συμμετέχοντες/ουσες θα είναι σε θέση να:

- Αναλύσουν στοιχεία για τον εντοπισμό κινήτρων προκατάληψης πίσω από εγκληματικές πράξεις.
- Αναγνωρίζουν τα μοτίβα και τους δείκτες, που διακρίνουν τα εγκλήματα μίσους από παρόμοια αδικήματα.
- Διερευνούν αποτελεσματικά τα εγκλήματα μίσους ακολουθώντας μια θυματοκεντρική προσέγγιση.
- Αναπτύσσουν στρατηγικές για τη λήψη καταθέσεων από μάρτυρες και θύματα με ευαισθησία, μειώνοντας παράλληλα τον κίνδυνο επαναθυματοποίησης.

Πηγές & Εξοπλισμός:

Παρουσιάσεις PowerPoint, φυλλάδια μελετών περιπτώσεων, πρακτικές ασκήσεις

Συνολική Διάρκεια: 2 ώρες

Περιεχόμενο Ενότητας

8.3 Δραστηριότητα 1: «Κατανόηση δεικτών προκατάληψης: Χρήση προσβλητικών εκφράσεων, συμβόλων ή ρατσιστικής γλώσσας»

Διάρκεια: 20 λεπτά

Περιγραφή:

Το πρώτο βήμα για τη διερεύνηση ενός εγκλήματος μίσους είναι η αναγνώριση και η σωστή ταξινόμηση του περιστατικού ως ενδεχόμενου εγκλήματος με κίνητρο το μίσος. Αυτό απαιτεί σαφή κατανόηση του τι συνιστά έγκλημα μίσους, σύμφωνα με τους εθνικούς και διεθνείς νομικούς ορισμούς. Η διαδικασία διερεύνησης ξεκινά με τον εντοπισμό πιθανών δεικτών προκατάληψης - αντικειμενικών γεγονότων ή περιστάσεων που υποδηλώνουν ότι ο δράστης υποκινήθηκε, τουλάχιστον εν μέρει, από προκατάληψη κατά της πραγματικής ή αντιλαμβανόμενης ταυτότητας του θύματος. Αυτή η δραστηριότητα έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να αναπτύξουν τις δεξιότητες, για την έγκαιρη αναγνώριση αυτών των δεικτών, επιτρέποντάς τους να προσεγγίσουν την έρευνα με τον κατάλληλο φακό, να συγκεντρώσουν τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και να διασφαλίσουν ότι, η υπόθεση θα αντιμετωπιστεί με τη σοβαρότητα και την ευαισθησία που απαιτείται. Θα ακολουθήσει παρουσίαση ppt:

Διαφάνεια 1: Τα εγκλήματα μίσους συχνά περιλαμβάνουν σαφείς προφορικές, γραπτές ή συμβολικές εκφράσεις προκατάληψης, που αποκαλύπτουν την προκατειλημμένη πρόθεση του δράστη. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Προσβλητικοί χαρακτηρισμοί ή υποτιμητικά σχόλια, που απευθύνονται στην ταυτότητα του θύματος (π.χ. ρατσιστικές βρισιές, ομοφοβικά ή αντισημιτικά σχόλια).
- Σύμβολα, που σχετίζονται με ομάδες μίσους (π.χ. σβάστικες, εικόνες της Κου Κλουξ Κλαν ή εμβλήματα εξτρεμιστικών ομάδων).
- Γκράφιτι ή γραπτές δηλώσεις, που εκφράζουν μίσος (π.χ. απειλές με σπρέι ή αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, που στοχοποιούν συγκεκριμένες κοινότητες).
- Δηλώσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια ή μετά την επίθεση και αναφέρονται στην ταυτότητα του θύματος (π.χ. «Άνθρωποι σαν εσένα δεν ανήκουν εδώ»).

Διαφάνεια 2: Προηγούμενο ιστορικό περιστατικών μίσους από τον δράστη

Η προηγούμενη συμπεριφορά ενός υπόπτου μπορεί να παρέχει ισχυρές ενδείξεις για τα κίνητρα προκατάληψης. Τα μέλη της Αστυνομίας, θα πρέπει να εξετάσουν:

- Προηγούμενες καταδίκες ή καταγγελίες για εγκλήματα μίσους σε βάρος του υπόπτου.

- Αποδεδειγμένη συμμετοχή σε ομάδες μίσους ή εξτρεμιστικά κινήματα.
- Προηγούμενη διαδικτυακή δραστηριότητα, που προωθεί ρητορική μίσους, ιδεολογίες διακρίσεων ή υποκίνηση σε βία.
- Σύνδεση με άτομα, που είναι γνωστά για τη διάπραξη αδικημάτων με κίνητρο το μίσος.

Διαφάνεια 3: Φύση και συνθήκες της επίθεσης (στοχοποίηση συγκεκριμένων κοινοτήτων)

Το πλαίσιο της επίθεσης μπορεί να υποδείξει αν το κίνητρο ήταν η προκατάληψη. Κύριοι παράγοντες περιλαμβάνουν:

- Στοχοποίηση συγκεκριμένων ομάδων: Τα εγκλήματα μίσους συχνά συμβαίνουν σε περιοχές, όπου συγκεντρώνονται περιθωριοποιημένες κοινότητες (π.χ. ΛΟΑΤΚΙ+ κλαμπ, χώροι λατρείας, καταυλισμοί προσφύγων).
- Χρόνος της επίθεσης: Τα εγκλήματα μπορεί να συμπίπτουν με σημαντικά πολιτιστικά, θρησκευτικά ή πολιτικά γεγονότα (π.χ. επιθέσεις κατά εβραϊκών κοινοτήτων κατά τη διάρκεια της Ημέρας Μνήμης του Ολοκαυτώματος).
- Ανεξέλεγκτη βία: Η υπερβολική αγριότητα ορισμένων εγκλημάτων μίσους υποδηλώνει βαθιά ριζωμένο μίσος προς την ταυτότητα του θύματος και όχι μια τυχαία πράξη επιθετικότητας.
- Απουσία άλλων προφανών κινήτρων: Αν δεν υπάρχει ένδειξη ληστείας, προσωπικής διένεξης ή αυτοάμυνας, το ενδεχόμενο της προκατάληψης ως κίνητρο γίνεται πιο πιθανό.

8.4 Δραστηριότητα 2: «Αρχική Ανταπόκριση και Διαχείριση του Τόπου του Εγκλήματος»

Διάρκεια: 20 λεπτά

Περιγραφή:

Εξοπλίστε τα μέλη της Αστυνομίας με τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις για την κατάλληλη ανταπόκριση και διαχείριση του τόπου του συμβάντος ενός εγκλήματος μίσους από τη στιγμή της άφιξής τους, διασφαλίζοντας τη διατήρηση των αποδεικτικών στοιχείων, την εξέταση των κινήτρων προκατάληψης και το σεβασμό των δικαιωμάτων όλων των εμπλεκόμενων μερών.

Βασικά σημεία που πρέπει να εξεταστούν (σε διαφάνειες ppt):

1. Κατανόηση της Σημασίας της Αρχικής Ανταπόκρισης:

- Η αρχική ανταπόκριση σε ένα έγκλημα μίσους είναι κρίσιμη για την επιτυχία της έρευνας και την εμπιστοσύνη του θύματος στην Αστυνομία.
- Οι πρώιμες ενέργειες, όπως η διασφάλιση του τόπου του εγκλήματος, η ανάκριση μαρτύρων και ο εντοπισμός πιθανών κινήτρων προκατάληψης, θέτουν τα θεμέλια για μια ενδελεχή και αποτελεσματική έρευνα.
- Η ταχεία και επαγγελματική ανταπόκριση μπορεί να αποτρέψει την περαιτέρω βλάβη των θυμάτων και να αποτρέψει την απώλεια ή την αλλοίωση κρίσιμων αποδεικτικών στοιχείων.

2. Διαχείριση του Τόπου του Εγκλήματος:

- Ο τόπος του εγκλήματος πρέπει να αντιμετωπίζεται με την ίδια σοβαρότητα και προσοχή στη λεπτομέρεια όπως κάθε άλλος τόπος εγκλήματος, αλλά με την πρόσθετη επαγρύπνηση ότι, η προκατάληψη μπορεί να έχει παίξει ρόλο.
- Τα μέλη της Αστυνομίας πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικά στη διάκριση μεταξύ εγκλημάτων, που υποκινούνται από μίσος και εκείνων που δεν έχουν τέτοιο κίνητρο, δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στους δείκτες προκατάληψης.

3. Διασφάλιση της Σκηνής:

- Διατήρηση αποδεικτικών στοιχείων: Βεβαιωθείτε ότι, ο τόπος του εγκλήματος είναι κατάλληλα διασφαλισμένος για τη διατήρηση όλων των φυσικών και ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων (π.χ. υλικό από κάμερες κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης, φωτογραφίες, τυχόν αντικείμενα ή υλικά που άφησε πίσω του ο δράστης).
- Αποτροπή αλλοίωσης του χώρου: Μόνο το απαραίτητο προσωπικό πρέπει να εισέρχεται στον τόπο του εγκλήματος για να αποτρέψει την αλλοίωση των αποδεικτικών στοιχείων.

- Τεκμηρίωση: Καταγράψτε τις αρχικές συνθήκες του τόπου του εγκλήματος, συμπεριλαμβανομένων τυχόν ορατών ενδείξεων προκατάληψης (π.χ. σύμβολα μίσους, γκράφιτι, λεκτικές δηλώσεις του δράστη), οι οποίες μπορεί να υποδηλώνουν ότι το έγκλημα υποκινήθηκε από μίσος ή προκατάληψη.

4. Προτεραιότητα στην Προστασία Θυμάτων και Μαρτύρων:

- Υποστήριξη θυμάτων: Προσφέρετε άμεση υποστήριξη στο θύμα, εξασφαλίζοντας ότι αισθάνεται ασφάλεια, αντιμετωπίζεται με αξιοπρέπεια και έχει πρόσβαση σε ψυχολογική και νομική υποστήριξη.

- Μάρτυρες: Διασφαλίστε την ταυτότητα και την ακεραιότητα των μαρτύρων, προσφέροντας ανωνυμία αν χρειαστεί. Κατανοήστε ότι, οι μάρτυρες σε υποθέσεις εγκλημάτων μίσους μπορεί να είναι κρίσιμοι για την επιβεβαίωση των κινήτρων προκατάληψης του εγκλήματος.

8.5 Δραστηριότητα 3: «Συνεντεύξεις και Συλλογή Στοιχείων»

Διάρκεια: 20 λεπτά

Περιγραφή

Αυτή η δραστηριότητα αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι τα μέλη της Αστυνομίας είναι κατάλληλα εκπαιδευμένα για να χειρίζονται την ευαίσθητη διαδικασία της κατάθεσης θυμάτων εγκλημάτων μίσους, με έμφαση στην πρόληψη περαιτέρω βλάβης ή τραύματος, που μπορεί να προκύψει κατά τη διάρκεια της διερεύνησης. Η δευτερογενής θυματοποίηση συμβαίνει όταν το θύμα βιώνει επιπλέον τραύμα, ως αποτέλεσμα του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίζεται κατά τη διάρκεια της έρευνας ή των νομικών διαδικασιών.

Διαφάνεια 1: Προετοιμασία για την Κατάθεση

● Δημιουργία Ασφαλούς Περιβάλλοντος:

→ Βεβαιωθείτε ότι ο χώρος της κατάθεσης είναι ιδιωτικός, ήσυχος και χωρίς περισπασμούς. Τα θύματα θα πρέπει να αισθάνονται άνετα και ασφαλή, για να μοιραστούν την εμπειρία τους, χωρίς το φόβο κριτικής ή προκατάληψης.

→ Προσφέρετε στο θύμα τη δυνατότητα να έχει παρόν κατά τη διάρκεια της κατάθεσης ένα άτομο υποστήριξης (όπως σύμβουλο ή συνήγορο).

● Εξηγήστε τη Διαδικασία:

→ Εξηγήστε με σαφήνεια τη διαδικασία της συνέντευξης στο θύμα, τονίζοντας ότι στόχος είναι η συλλογή πληροφοριών, που θα βοηθήσουν την έρευνα. Ενημερώστε το ότι, η συνεργασία του θα είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της δικαιοσύνης και την υποστήριξη των μελλοντικών βημάτων της νομικής διαδικασίας.

● Σεβασμός Πολιτισμικών Ευαισθησιών:

→ Να είστε ευαισθητοποιημένοι ως προς το πολιτισμικό ή θρησκευτικό υπόβαθρο του θύματος. Λάβετε μέτρα, για να δείξετε σεβασμό για την ταυτότητά του και να είστε ενήμεροι για τις πολιτισμικές διαφορές όσον αφορά την επικοινωνία και την αντίληψη της εξουσίας.

Διαφάνεια 2: Διεξαγωγή Συνεντεύξεων

● Χρήση Ερωτήσεων Ανοικτού Τύπου:

→ Ενθαρρύνετε τα θύματα να περιγράψουν την εμπειρία τους με δικά τους λόγια. Οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου (π.χ. «Μπορείτε να μου πείτε τι συνέβη κατά τη διάρκεια του περιστατικού;» ή «Πώς αισθανθήκατε όταν συνέβη η επίθεση;»), βοηθούν το θύμα να μοιραστεί την οπτική του, χωρίς να αισθάνεται πιεσμένο.

● Αποφεύγετε τις Καθοδηγητικές Ερωτήσεις:

→ Μην προτείνετε ή υπονοείτε απαντήσεις. Οι καθοδηγητικές ερωτήσεις (π.χ. «Ο επιτιθέμενος πρέπει να φώναξε ομοφοβικούς χαρακτηρισμούς, σωστά;») μπορεί να αλλοιώσουν την κατάθεση του θύματος και να υπονομεύσουν την αξιοπιστία των στοιχείων.

● Να είστε Υπομονετικοί και Όχι Επικριτικοί:

→ Ακούστε ενεργά, δείχνοντας ενσυναίσθηση και κατανόηση. Επιτρέψτε στο θύμα να κάνει μια παύση, να συγκεντρώσει τις σκέψεις του και να μοιραστεί την εμπειρία του στον δικό του χρόνο. Αποφύγετε να διακόπτετε ή να κάνετε υποθέσεις, σχετικά με τα συναισθήματα ή τις πράξεις τους.

● Ομαλοποίηση των Συναισθηματικών Αντιδράσεων του θύματος:

→ Τα θύματα εγκλημάτων μίσους μπορεί να παρουσιάσουν έντονες συναισθηματικές αντιδράσεις, όπως θυμό, φόβο ή αγωνία. Είναι σημαντικό να αναγνωρίσετε αυτά τα συναισθήματα, χωρίς κριτική και να προσφέρετε διαβεβαίωση ότι, οι αντιδράσεις τους είναι φυσιολογικές και αποδεκτές.

● Σεβασμός των Ορίων:

→ Εάν το θύμα φαίνεται να μην αισθάνεται άνετα με ορισμένες ερωτήσεις ή πτυχές της κατάθεσης, σεβαστείτε τα όριά του και αποφύγετε να το πιέσετε. Αφήστε το θύμα να αποφασίσει πόσα επιθυμεί να μοιραστεί σε κάθε σημείο της συζήτησης.

Διαφάνεια 3: Αντιμετώπιση της Δευτερογενούς Θυματοποίησης

Ορισμός: Η δευτερογενής θυματοποίηση, επίσης γνωστή ως θυματοποίηση μετά το έγκλημα ή θεσμική θυματοποίηση, αναφέρεται στο πρόσθετο τραύμα ή βλάβη, που βιώνει ένα θύμα ως αποτέλεσμα του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίζεται από τους θεσμούς, τις αρχές ή την κοινωνία μετά το αρχικό έγκλημα.

● Αποφύγετε την εκ νέου Τραυματοποίηση:

→ Φροντίστε να αποφύγετε ερωτήσεις ή συμπεριφορές, που μπορεί να επανατραυματίσουν το θύμα, όπως επιθετικές ερωτήσεις, αναισθησία ή απόρριψη. Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον, όπου τα θύματα θα αισθάνονται ασφάλεια και υποστήριξη για να μοιραστούν την εμπειρία τους, χωρίς το φόβο κριτικής ή απόρριψης.

● Εξασφάλιση Εμπιστευτικότητας και Υποστήριξης:

→ Διαβεβαιώστε το θύμα ότι, οι πληροφορίες του θα παραμείνουν εμπιστευτικές στο πλαίσιο της έρευνας και ότι, έχει το δικαίωμα πρόσβασης σε υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων. Παραπέμψτε σε συμβουλευτικές υπηρεσίες ή προγράμματα υποστήριξης θυμάτων, εάν χρειάζεται.

Διαφάνεια 4: Συλλογή Αποδεικτικών Στοιχείων:

● Φυσικά Αποδεικτικά Στοιχεία: Συλλέξτε στοιχεία από τη σκηνή του εγκλήματος, που θα μπορούσαν να υποδηλώνουν έγκλημα μίσους, όπως προσβλητικά αντικείμενα (π.χ. όπλα με σύμβολα μίσους), μηνύματα που σχετίζονται με το μίσος και αντικείμενα που άφησε πίσω του ο δράστης.

● Ψηφιακά Αποδεικτικά Στοιχεία: Τα ψηφιακά ίχνη, όπως αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διαδικτυακά μηνύματα και μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, θα μπορούσαν να παρέχουν ζωτικής σημασίας στοιχεία για τις προθέσεις ή τα κίνητρα προκατάληψης του δράστη.

● Εγκληματολογικά Αποδεικτικά Στοιχεία: Εγκληματολογικά στοιχεία, όπως DNA, δακτυλικά αποτυπώματα ή ίνες, ενδέχεται να υπάρχουν στον τόπο του εγκλήματος και θα πρέπει να συλλέγονται σύμφωνα με τις συνήθεις διαδικασίες.

Διαφάνεια 5: Τεχνικές για Αποτελεσματική Συλλογή Αποδεικτικών Στοιχείων

● Αλυσίδα Φύλαξης Αποδεικτικών Στοιχείων:

→ Εξασφαλίστε την κατάλληλη τεκμηρίωση και τον ασφαλή χειρισμό των αποδεικτικών στοιχείων για τη διατήρηση της ακεραιότητάς τους. Αυτό περιλαμβάνει τη διατήρηση της αλυσίδας φύλαξης των φυσικών αποδεικτικών στοιχείων (π.χ. φωτογραφίες, προσωπικά αντικείμενα).

● Τεκμηρίωση και Υποβολή Εκθέσεων:

→ Καταγράψτε διεξοδικά όλα τα αποδεικτικά στοιχεία και βεβαιωθείτε ότι καταγράφονται στις αστυνομικές εκθέσεις με σαφείς, λεπτομερείς περιγραφές. Η αστυνομική έκθεση πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένες αναφορές σε τυχόν δείκτες προκατάληψης, που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια της έρευνας, όπως προσβολές, σύμβολα ή σχόλια που έγιναν από τον δράστη.

● Συνεντεύξεις Μαρτύρων:

→ Συλλέξτε μαρτυρίες από παρευρισκόμενους/ες και οποιονδήποτε μπορεί να έχει γίνει μάρτυρας του περιστατικού. Σε περιπτώσεις εγκλημάτων μίσους, οι μαρτυρίες προσώπων, που άκουσαν τις προκατειλημμένες δηλώσεις του δράστη μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την έρευνα.

● Εξειδικευμένοι Οργανισμοί και Ειδικοί:

→ Συνεργαστείτε με οργανώσεις υποστήριξης θυμάτων εγκλημάτων μίσους και πολιτισμικούς ειδικούς, για να διασφαλίσετε ότι οι ευαίσθητες πτυχές του εγκλήματος κατανοούνται πλήρως και αντιμετωπίζονται. Αυτές οι οργανώσεις μπορούν να παρέχουν επιπλέον γνώσεις για τις ψυχολογικές και συναισθηματικές πτυχές του εγκλήματος, οι οποίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές σε περιπτώσεις εγκλημάτων μίσους που στοχεύουν ευάλωτες ομάδες.

8.6 Δραστηριότητα 4: «Ανάλυση μελέτης περίπτωσης και σχέδιο άσκησης βήμα προς βήμα»

Διάρκεια: 30 λεπτά

Περιγραφή:

Στους/στις συμμετέχοντες/ουσες δίνεται μια γραπτή μελέτη περίπτωσης ενός φανταστικού περιστατικού εγκλήματος μίσους. Η μελέτη περίπτωσης θα περιλαμβάνει το ιστορικό του θύματος, λεπτομέρειες σχετικά με το έγκλημα, τον τόπο του εγκλήματος και πιθανούς δείκτες προκατάληψης. Ζητείται από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να διαβάσουν τη μελέτη περίπτωσης και να σημειώσουν τυχόν δείκτες προκατάληψης (όπως λεκτική κακοποίηση ή στοχευμένη βία) και τυχόν προκλήσεις ή κόκκινες σημαίες, που μπορεί να συναντήσουν κατά τη διάρκεια της έρευνας (π.χ. έλλειψη άμεσων αποδεικτικών στοιχείων, μη συνεργάσιμοι μάρτυρες).

Μελέτη Περίπτωσης:

- Περιστατικό: Μια τρανς γυναίκα δέχθηκε σωματική επίθεση σε λεωφορείο από ομάδα επιβατών. Το θύμα υπέστη λεκτική κακοποίηση, συμπεριλαμβανομένων υποτιμητικών προσβολών για την ταυτότητα φύλου της, πριν δεχτεί γροθιά στο πρόσωπο. Μετά το περιστατικό, ο επιτιθέμενος διέφυγε από τη σκηνή. Το θύμα αναφέρει ότι, αισθάνθηκε φοβισμένο και ταπεινωμένο.

- Πρόσθετες λεπτομέρειες: Υπήρχαν μάρτυρες, που παρατήρησαν το περιστατικό και τη συμπεριφορά του επιτιθέμενου. Υπήρχε διαθέσιμο υλικό παρακολούθησης από το λεωφορείο, αλλά ήταν ασαφές. Το θύμα υπέστη ορατά τραύματα που καταγράφηκαν από τους τραυματιοφορείς.

1. Προσδιορισμός Δεικτών Προκατάληψης

Ομαδική συζήτηση: Μετά την ανάλυση της μελέτης περίπτωσης, οι συμμετέχοντες/ουσες θα συγκεντρωθούν σε μικρές ομάδες (3-5 άτομα), για να συζητήσουν τα ευρήματά τους. Κάθε ομάδα θα εντοπίσει πιθανούς δείκτες προκατάληψης, που υποδηλώνουν ότι το έγκλημα μπορεί να υποκινήθηκε από μίσος, όπως:

→ Λεκτική κακοποίηση με στόχο την ταυτότητα φύλου του θύματος.

→ Η επίθεση ήταν αδικαιολόγητη και επικεντρώνεται στα αντιληπτά χαρακτηριστικά του θύματος.

→ Ο δράστης φεύγει χωρίς να πάρει αντικείμενα από το θύμα (υποδηλώνοντας ότι το περιστατικό δεν ήταν ληστεία).

Βασικές Ερωτήσεις για την Καθοδήγηση της Συζήτησης:

- Ποια συγκεκριμένη γλώσσα χρησιμοποίησε ο επιτιθέμενος;
- Υπήρχαν μοτίβα ή επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές στην επίθεση που υποδηλώνουν έγκλημα μίσους;
- Πώς οι περιστάσεις υποδηλώνουν ότι, το περιστατικό υποκινήθηκε από προκατάληψη ή διάκριση;

2. Ανάπτυξη μιας Στρατηγικής Διερεύνησης

Ατομικός Αναστοχασμός: Μετά τον εντοπισμό των δεικτών προκατάληψης, θα ζητηθεί από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να καταγράψουν ατομικά μια στρατηγική για το πώς θα διερευνούσαν αυτό το περιστατικό. Θα πρέπει να εξετάσουν:

- Αρχικές ενέργειες: Ποιες είναι οι αρχικές ενέργειες για διασφάλιση των αποδεικτικών στοιχείων (π.χ., εξέταση υλικού από κάμερες κλειστού κυκλώματος παρακολούθησης, εντοπισμός πιθανών μαρτύρων, εξασφάλιση φυσικών αποδεικτικών στοιχείων, όπως ιατρικά αρχεία του θύματος);
- Υποστήριξη των θυμάτων: Πώς θα εξασφάλιζαν την ασφάλεια και τη συναισθηματική ευημερία του θύματος; Ποια μέτρα θα πρέπει να ληφθούν για την αποφυγή δευτερογενούς θυματοποίησης κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων;
- Συνεργασία με άλλες υπηρεσίες: Πώς θα εμπλέξουν άλλες υπηρεσίες, όπως οργανώσεις υποστήριξης θυμάτων, παρόχους υγειονομικής περίθαλψης ή ομάδες της τοπικής κοινότητας, στην έρευνα;

Λίστα Ελέγχου Διερεύνησης: Οι συμμετέχοντες/ουσες μπορούν να ανατρέξουν σε μια λίστα ελέγχου έρευνας που καλύπτει τα εξής:

- Διασφάλιση του τόπου του εγκλήματος και διατήρηση των αποδεικτικών στοιχείων.
- Κατάθεση των μαρτύρων και του θύματος με τρόπο που να αποφεύγεται η εκ νέου θυματοποίηση.
- Εντοπισμός και καταγραφή πιθανών κινήτρων, που συνδέονται με έγκλημα μίσους.
- Παρακολούθηση τυχόν διαθέσιμων ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων (π.χ. δραστηριότητα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, υλικό από κάμερες ασφαλείας).

3. Ομαδική Ανταλλαγή Απόψεων και Ανατροφοδότηση

Ομαδικές Παρουσιάσεις: Κάθε ομάδα θα παρουσιάσει τις στρατηγικές διερεύνησής της σε ολόκληρη την τάξη. Αυτό επιτρέπει στους/στις συμμετέχοντες/ουσες να μοιραστούν τις προσεγγίσεις τους και να μάθουν ο/η ένας/μια από τις ιδέες του/της άλλου/ης.

Ανατροφοδότηση Εκπαιδευτή/τριας: Ο/Η εκπαιδευτής/ρια θα παράσχει ανατροφοδότηση, δίνοντας έμφαση σε βασικές πτυχές της έρευνας, όπως:

- Πόσο καλά η στρατηγική έλαβε υπόψη της τον εντοπισμό των κινήτρων εγκλημάτων μίσους.
- Κατά πόσον η διερεύνηση έγινε με βάση τα πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις πρακτικές κατά των διακρίσεων.
- Τη σημασία των πρακτικών με επίκεντρο το θύμα, όπως η αποφυγή της δευτερογενούς θυματοποίησης και η υποστήριξη του θύματος καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.
- Το ρόλο της πολυεπίπεδης συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους.

4. Ανακεφαλαίωση και Βασικά Συμπεράσματα

Περίληψη: Ο/Η εκπαιδευτής/ρια θα συνοψίσει τα βασικά σημεία της άσκησης.

8.7 Δραστηριότητα 5: «Δραστηριότητα Ρόλων: Οι συμμετέχοντες/ουσες εξασκούνται στη λήψη κατάθεσης από ένα θύμα εγκλήματος μίσους με ανατροφοδότηση για την προσέγγισή τους»

Διάρκεια: 30 λεπτά

Περιγραφή:

Θα ακολουθήσει ένα παιχνίδι ρόλων, το οποίο θα επιτρέψει στους/στις συμμετέχοντες/ουσες να εφαρμόσουν τις γνώσεις που απέκτησαν, να διερευνήσουν τις προοπτικές των θυμάτων και να εξασκηθούν στις σωστές διαδικασίες για την αναφορά και καταγραφή ενός περιστατικού εγκλήματος μίσους. Αυτή η πρακτική άσκηση θα βοηθήσει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να αναπτύξουν πρακτικές δεξιότητες στο χειρισμό τέτοιων υποθέσεων, με ευαισθησία και ακρίβεια.

Οδηγίες:

- Ο/Η εκπαιδευτής/ρια θα παρουσιάσει εν συντομία το σενάριο και τη σημασία της κατάθεσης, που βασίζεται στην κατανόηση του τραύματος.
- Οι συμμετέχοντες/ουσες θα χωριστούν σε μικρές ομάδες (ιδανικά 4-5 ανά ομάδα).
- Κάθε ομάδα θα έχει:

→ Ένα άτομο που θα παίζει το θύμα

→ Έναν ή δύο αστυνομικούς που θα διεξάγουν την κατάθεση

→ Ένα παρατηρητή που θα κρατάει σημειώσεις

- Ο/Η εκπαιδευτής/ρια θα παρέχει περιγραφές ρόλων και βασικές λεπτομέρειες του σεναρίου.

<u>Σενάριο Παιχνιδιού Ρόλων</u>

Ένας 24χρονος φοιτητής πανεπιστημίου, ο Γιώργος, δέχθηκε σωματική επίθεση σε δημόσιο πάρκο από δύο άτομα, που φώναζαν ομοφοβικές προσβολές. Ένας παρευρισκόμενος κάλεσε την Αστυνομία και ο Γιώργος βρίσκεται τώρα στο Τμήμα για να δώσει κατάθεση. Ο Γιώργος είναι εμφανώς ταραγμένος και διστάζει να μιλήσει, φοβούμενος περαιτέρω αντίποινα.

<u>Ρόλοι</u>:

- Θύμα (Γιώργος): Συναισθηματικό, αγχωμένο και απρόθυμο να δώσει λεπτομέρειες. Μπορεί να εκφράσει απογοήτευση ή δισταγμό, λόγω του φόβου ότι δεν θα το πιστέψουν.
- Υπεύθυνος/η(-οι/ες) κατάθεσης: Πρέπει να δημιουργήσει(-ουν) σχέση εμπιστοσύνης, να

καθησυχάσει τον Γιώργο και να συλλέξει βασικές πληροφορίες, ελαχιστοποιώντας παράλληλα την εκ νέου τραυματοποίηση.

- Παρατηρητής/τρια: Παρακολουθεί την αλληλεπίδραση και κρατά σημειώσεις σχετικά με το ύφος επικοινωνίας, τη γλώσσα του σώματος και την τήρηση των αρχών που επικεντρώνονται στο θύμα.

Βασικές Εκτιμήσεις για τα μέλη της Αστυνομίας:

- Χρησιμοποιήστε ανοιχτές, μη επικριτικές ερωτήσεις.
- Αποφύγετε να πιέζετε το θύμα να αφηγηθεί πολύ γρήγορα τις τραυματικές λεπτομέρειες.
- Επιβεβαιώστε τα συναισθήματα και τις ανησυχίες του θύματος.
- Βεβαιωθείτε ότι το θύμα αισθάνεται ασφάλεια και υποστήριξη.

Ανατροφοδότηση & Συζήτηση:

- Κάθε ομάδα μοιράζεται τις παρατηρήσεις της σχετικά με το τι έγινε καλά και τα περιθώρια βελτίωσης.
- Ο/Η εκπαιδευτής/ρια παρέχει δομημένη ανατροφοδότηση με βάση τις βασικές αρχές της κατάθεσης, που βασίζεται στην κατανόηση του τραύματος.

Συζήτηση σχετικά με τις προκλήσεις, που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια της κατάθεσης και τις στρατηγικές για την αντιμετώπισή τους σε πραγματικές περιπτώσεις.

Ερωτήσεις Απολογισμού:

- Ποιες τεχνικές βοήθησαν στη δημιουργία εμπιστοσύνης με το θύμα;
- Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίσατε για να κάνετε το θύμα να ανοιχτεί;
- Πώς μπορούν τα μέλη της Αστυνομίας να διασφαλίσουν ότι τα θύματα αισθάνονται ασφάλεια, κατά τη διάρκεια μιας κατάθεσης;
- Τι θα κάνατε διαφορετικά την επόμενη φορά;

Ενότητα 9 «Συνεργασία με Οργανώσεις Πολιτών (CSOs) και κοινότητες»

9.1 Επισκόπηση Ενότητας

Περίληψη:

Η ενότητα αυτή εφοδιάζει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες με τις γνώσεις και τις δεξιότητες για την αποτελεσματική συνεργασία με την Κοινωνία των Πολιτών και τις κοινότητες για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους. Οι συμμετέχοντες/ουσες θα εξετάσουν τον ζωτικό ρόλο της Κοινωνίας των Πολιτών στην κάλυψη των ελλείψεων στην καταγραφή των εγκλημάτων μίσους, την παροχή βοήθειας στα θύματα και την υπεράσπισή τους, χρησιμοποιώντας μελέτες περιπτώσεων για να καταδείξουν τον αντίκτυπό τους.

9.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα

Στο τέλος αυτής της ενότητας, οι συμμετέχοντες/ουσες θα είναι σε θέση να:

- Περιγράψουν τη σημασία της συνεργασίας με την κοινωνία των πολιτών και της εμπλοκής της κοινότητας στην αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους.
- Εξηγήσουν, μέσω της ανάλυσης μελετών περίπτωσης, τον ρόλο της ΚτΠ στην υποστήριξη των θυμάτων και στη συμβολή και βελτίωση της καταγραφής των εγκλημάτων μίσους.
- Αξιολογήσουν επιτυχημένα μοντέλα συνεργασίας μεταξύ της ΚτΠ και της Αστυνομίας, με έμφαση στο Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας στην Ελλάδα.
- Αναπτύξουν στρατηγικές για τη δημιουργία και την ενίσχυση συνεργασιών μεταξύ της Αστυνομίας, της ΚτΠ και των κοινοτήτων στην Ελλάδα και την Κύπρο, συμβάλλοντας σε μια συντονισμένη και επικεντρωμένη στα θύματα αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους.
- Επιδείξουν αποτελεσματικές τεχνικές επικοινωνίας και εμπλοκής για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και την προώθηση της συνεργασίας με στοχευμένες κοινότητες, εφαρμόζοντας τις στρατηγικές αυτές σε ασκήσεις με βάση σενάρια.

Συνολική Διάρκεια: 2 ώρες

Περιεχόμενο Ενότητας

9.3 Δραστηριότητα 1: «Εισαγωγή και διαμόρφωση του σκηνικού»

Διάρκεια: 20 λεπτά

Περιγραφή:

Δώστε στους/στις συμμετέχοντες/ουσες την ευκαιρία να εκφράσουν τις δικές τους σκέψεις και εμπειρίες, σχετικά με τη συνεργασία τους με οργανώσεις της ΚτΠ. Η δραστηριότητα θα θέσει τις βάσεις για τη συζήτηση της συνεργασίας μεταξύ Αστυνομίας και Οργανώσεων της ΚτΠ, και της επίδρασης αυτής της συνεργασίας στην καλύτερη αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους.

Μαθησιακοί στόχοι:

Αναλογιστείτε τις κύριες προσδοκίες και τους φόβους των συμμετεχόντων/ουσων, σε σχέση με τη συνεργασία Αστυνομίας και Οργανώσεων της ΚτΠ για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους. Ανταλλάξτε ιδέες, σχετικά με στρατηγικές για τη βελτίωση της συνεργασίας.

Απαιτούμενα Υλικά:

- Ένα ευρύ φάσμα φωτογραφιών (οποιαδήποτε φωτογραφία που προκαλεί ένα συναίσθημα φόβου και ελπίδας- αυτό μπορεί επίσης να περιλαμβάνει στοιχεία αλληλεγγύης και κοινωνικής δράσης που μπορούν να βοηθήσουν στην πρόκληση προσδοκιών και ανησυχιών).
- Πίνακας.
- Μαρκαδόροι.

Οδηγίες:

1. Σκορπίστε τις φωτογραφίες σε ένα μεγάλο τραπέζι.
2. Ξεκινήστε με την εισαγωγή του θέματος. Εξηγήστε ότι, θα παρουσιάσετε μια δραστηριότητα που, με τη χρήση εικόνων, θα τους/τις βοηθήσει να εκφράσουν τους φόβους και τις προσδοκίες τους, σε σχέση με τη συνεργασία με τις οργανώσεις της ΚτΠ.
3. Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να κοιτάξουν τις φωτογραφίες και να επιλέξουν μία, που αντιπροσωπεύει μια προσδοκία και μια ανησυχία που έχουν.
4. Στη συνέχεια, κάθε συμμετέχων/ουσα έχει 30›› για να συστηθεί και να εξηγήσει τους λόγους της επιλογής του/της.

5. Ενώ μιλούν, γράψτε όλες τις απαντήσεις τους στο πίνακα.

6. Αναδείξτε τα επαναλαμβανόμενα θέματα και προχωρήστε με ερωτήσεις κλεισίματος / αναστοχασμού.

Ερώτηση κλεισίματος: Αφού ακούσατε τις απόψεις των άλλων, ποιο είναι ένα πράγμα που πιστεύετε ότι θα μπορούσε να διευκολύνει τη συνεργασία με τις Οργανώσεις της ΚτΠ και τη συμμετοχή της κοινότητας στην αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους; Ποιο είναι ένα πράγμα, που θα χρειαζόσασταν για να συνεργαστείτε με τις Οργανώσεις της ΚτΠ και τις κοινότητες στην αστυνόμευση των εγκλημάτων μίσους;

9.4 Δραστηριότητα 2: «Παρουσίαση βέλτιστων πρακτικών: Το Ελληνικό Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας»

Διάρκεια: 20 λεπτά

Περιγραφή:

Η δραστηριότητα αυτή εισάγει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες στο Ελληνικό Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας, ως μοντέλο αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ ΚτΠ και Αστυνομίας. Μέσω της παρουσίασης, οι συμμετέχοντες/ουσες θα μάθουν για την ιστορία του δικτύου, τις βασικές προκλήσεις και τον αντίκτυπο στην αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

ο Εξήγηση του ρόλου και των στόχων του Ελληνικού Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας, για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων μίσους.

ο Προσδιορισμός των βασικών παραγόντων, που συμβάλλουν στην επιτυχία της συνεργασίας μεταξύ Αστυνομίας και Οργανώσεων της ΚτΠ στο δίκτυο.

ο Αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο οι αρχές αυτής της βέλτιστης πρακτικής μπορούν να προσαρμοστούν για τη βελτίωση της αντιμετώπισης των εγκλημάτων μίσους στα δικά τους επαγγελματικά πλαίσια.

Απαιτούμενο υλικό:

ο Παρουσίαση διαφανειών, που παρουσιάζει την ιστορία του Δικτύου Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας και γιατί θεωρείται βέλτιστη πρακτική στη συνεργασία Αστυνομίας και Οργανώσεων της ΚτΠ. Ιδανικά παρουσιάζεται από εκπρόσωπο του Δικτύου.

9.5 Δραστηριότητα 3: «Χάρτης διαδρομής ενός θύματος εγκλήματος μίσους»

Διάρκεια: 80 λεπτά

Περιγραφή:

Οι συμμετέχοντες/ουσες θα χαρτογραφήσουν από κοινού τη διαδρομή ενός θύματος εγκλήματος μίσους από τη στιγμή της επίθεσης έως την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τις υπηρεσίες υποστήριξης. Η δραστηριότητα αυτή, θα αναδείξει τα εμπόδια στην καταγγελία (π.χ. φόβος, γλωσσικά εμπόδια, έλλειψη τεκμηρίωσης) και θα τονίσει πώς η συνεργασία με τις Οργανώσεις της ΚτΠ (π.χ. νομική συνδρομή, διερμηνεία, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, υπηρεσίες συνοδείας) μπορεί να βοηθήσει να ξεπεραστούν αυτά τα εμπόδια.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

ο Βαθύτερη κατανόηση των εμποδίων στην καταγγελία εγκλημάτων μίσους.

ο Σαφής εκτίμηση του ρόλου των Οργανώσεων της ΚτΠ στη γεφύρωση των κενών στην υποστήριξη των θυμάτων.

ο Πρακτικές γνώσεις, σχετικά με το πώς η επιβολή του νόμου μπορεί να ενισχύσει τη συνεργασία με τις Οργανώσεις της ΚτΠ με επίκεντρο τα θύματα.

Απαιτούμενα Υλικά:

ο Έντυπα Α3

ο Στυλό και μαρκαδόροι

1. Ομαδική Εργασία

- Οι συμμετέχοντες/ουσες χωρίζονται σε μικρές ομάδες (3-5 άτομα ανά ομάδα).
- Σε κάθε ομάδα παρέχεται ένα μεγάλο φύλλο χαρτί και μαρκαδόροι.
- Τους δίνεται ένα σύντομο προφίλ θύματος (π.χ. ένας άστεγος μετανάστης χωρίς χαρτιά στην Αθήνα, που δέχτηκε επίθεση από οργανωμένη ομάδα).

2. Χαρτογράφηση της διαδρομής ενός θύματος εγκλήματος μίσους

Κάθε ομάδα δημιουργεί έναν οπτικό «χάρτη διαδρομής», που περιγράφει τα βήματα του θύματος μετά την επίθεση. Ο χάρτης θα πρέπει να περιλαμβάνει:

Φάση 1: Άμεσες συνέπειες της επίθεσης

- Το θύμα είναι τραυματισμένο και βρίσκεται σε κίνδυνο.
- Εμπόδια: Φόβος για την Αστυνομία, έλλειψη νομικού καθεστώτος, έλλειψη γνώσης των δικαιωμάτων του, γλωσσικές δυσκολίες.
- Πιθανή βοήθεια από Οργάνωση της ΚτΠ: Ομάδες εργασίας στο δρόμο, τηλεφωνικές γραμμές έκτακτης ανάγκης, κλινικές Οργανώσεων της ΚτΠ.

Φάση 2: Αναζήτηση ιατρικής φροντίδας & ιατροδικαστικά στοιχεία

- Το θύμα χρειάζεται ιατρική περίθαλψη αλλά φοβάται την απέλαση αν πάει σε νοσοκομείο.
- Εμπόδια: Φόβος ότι οι γιατροί θα καλέσουν την Αστυνομία.
- Πιθανή βοήθεια από Οργάνωση της ΚτΠ: Συνοδεία στο νοσοκομείο, παροχή διερμηνείας, υποστήριξη στην ιατροδικαστική εξέταση για τη νομική τεκμηρίωση των τραυματισμών.

Φάση 3: Λήψη απόφασης για την καταγγελία στην Αστυνομία

- Το θύμα διστάζει να καταγγείλει, λόγω φόβου απέλασης, μεροληψίας της Αστυνομίας ή δυσπιστίας.
- Εμπόδια: Φόβος απέλασης, προηγούμενες αρνητικές εμπειρίες με την Αστυνομία, φόβος δευτερογενούς θυματοποίησης.
- Πιθανή βοήθεια από ΜΚΟ: Νομικές συμβουλές, επεξήγηση των διατάξεων προστασίας για τα θύματα εγκλημάτων μίσους, ψυχολογική υποστήριξη.

Φάση 4: Καταγγελία στην αστυνομία

- Το θύμα, με την υποστήριξη ΜΚΟ, αποφασίζει να υποβάλει καταγγελία.
- Εμπόδια: Οι αστυνομικοί στο αστυνομικό τμήμα μπορεί να μην έχουν κατάρτιση σχετικά με την εργασία με θύματα εγκλημάτων μίσους, γλωσσικά εμπόδια.
- Πιθανή βοήθεια από ΜΚΟ: Συνοδεία του θύματος σε εξειδικευμένο αστυνομικό τμήμα, παροχή διερμηνείας, διασφάλιση μιας προσέγγισης με επίκεντρο το θύμα, δράση ως σύνδεσμος μεταξύ της αστυνομίας, του θύματος και της κοινότητάς του.

Φάση 5: Πρόσβαση σε μακροπρόθεσμη υποστήριξη και προστασία

- Το θύμα μπορεί να χρειάζεται συνεχή νομική βοήθεια, στέγαση, ψυχολογική ή άλλη υποστήριξη.
- Εμπόδια: Έλλειψη στέγης, φόβος εκ νέου θυματοποίησης, δυσκολίες στην παρακολούθηση νομικών διαδικασιών.
- Πιθανή βοήθεια από Οργάνωση της ΚτΠ: Συνεχής νομική εκπροσώπηση, πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες, βοήθεια για το νομικό καθεστώς.

3. Παρουσίαση & Συζήτηση

Κάθε ομάδα παρουσιάζει το «δρομολόγιο του θύματος», εξηγώντας:

1. Τα βασικά εμπόδια σε κάθε στάδιο.
2. Ο ρόλος των Οργανώσεων της ΚτΠ στην υπέρβαση των εμποδίων αυτών.
3. Τα βασικά τους συμπεράσματα, σχετικά με το πώς η Αστυνομία μπορεί να βελτιώσει τη συνεργασία με τις Οργανώσεις της ΚτΠ σε αυτές τις περιπτώσεις.

Ο συντονιστής ηγείται της συζήτησης, τονίζοντας πώς η προσέγγιση με επίκεντρο το θύμα βελτιώνει την εμπιστοσύνη στην Αστυνομία.

9.6 Δραστηριότητα 4: «Συζήτηση Ανακεφαλαίωσης και Αναστοχασμός»

Διάρκεια: 10 λεπτά

Περιγραφή:

Συντονίστε μια ανοιχτή συζήτηση, που θα αντανακλά τις γνώσεις που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της συνεδρίας. Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να προβληματιστούν, σχετικά με τις προϋποθέσεις και τα εμπόδια για τη συνεργασία με τις Οργανώσεις της ΚτΠ και ενθαρρύνετέ τους να σκεφτούν πώς θα εφαρμόσουν τις γνώσεις της συνεδρίας στην καθημερινή τους επαγγελματική πρακτική.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

- Αναστοχασμός σχετικά με τις ευκαιρίες, τις προκλήσεις και τις εφαρμόσιμες στρατηγικές για την αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ Αστυνομίας και των Οργανώσεων της ΚτΠ και προσδιορισμός συγκεκριμένων τρόπων για την ενσωμάτωση μιας προσέγγισης με επίκεντρο το θύμα στην επαγγελματική τους πρακτική.

Απαιτούμενα Υλικά:

- Πίνακας
- Μαρκαδόροι

Καθοδηγητικές Ερωτήσεις:

1. Ποια είναι η βασική διαπίστωση που αποκομίζετε από τη σημερινή συνάντηση;

   (Πχ.: κάτι που δεν είχατε σκεφτεί πριν, ή κάτι που ενισχύθηκε)

2. Ποιος ρόλος των Οργανώσεων της ΚτΠ στην αντιμετώπιση ενός εγκλήματος μίσους σας εξέπληξε ή σας εντυπωσίασε;
3. Πώς μπορείτε, στον επαγγελματικό σας ρόλο, να συμβάλλετε στην αποτελεσματικότερη συνεργασία με τις Οργανώσεις της ΚτΠ;
4. Ποιες προκλήσεις προβλέπετε στη συνεργασία με τις Οργανώσεις της ΚτΠ για την επίτευξη μιας προσέγγισης με επίκεντρο το θύμα; Πώς θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν;
5. Υπάρχει κάποια συγκεκριμένη ιδέα ή βέλτιστη πρακτική από τη σημερινή ημέρα που θα θέλατε να διερευνήσετε περαιτέρω στην εργασία σας;

Χρησιμοποιήστε έναν πίνακα για να αποτυπώσετε τους βασικούς προβληματισμούς υπό τους τίτλους «Ευκαιρίες», «Προκλήσεις/Εμπόδια», «Ιδέες/Προοπτικές».

Ενότητα 10. «Νέες Μορφές Ρητορικής Μίσους - Μίσος στον Διαδικτυακό Κοσμο».

10.1 Επισκόπηση Ενότητας

Η ενότητα αυτή παρέχει στην Αστυνομία προηγμένες γνώσεις σχετικά με τις νέες ψηφιακές μορφές ρητορικής μίσους και τη διερεύνησή τους, στο πλαίσιο του εξελισσόμενου ρυθμιστικού τοπίου της Ε.Ε. Εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι διαδικτυακές πλατφόρμες και τεχνολογίες έχουν μεταμορφώσει τη φύση και τη διάδοση του περιεχομένου μίσους, διερευνώντας φαινόμενα όπως η συντονισμένη παρενόχληση, η αλγοριθμική ενίσχυση και το περιεχόμενο διακρίσεων που παράγεται από τεχνητή νοημοσύνη. Το υλικό καλύπτει τον Νόμο για τις ψηφιακές υπηρεσίες, τον Νόμο για την τεχνητή νοημοσύνη και τον Ευρωπαϊκό Νόμο για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, δίνοντας έμφαση στις πρακτικές πτυχές της έρευνας, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι οι απαντήσεις παραμένουν αναλογικές και σύμφωνες με τα δικαιώματα, βάσει των υφιστάμενων πλαισίων για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

10.2 Μαθησιακά Αποτελέσματα

Μετά την ολοκλήρωση της Ενότητας 10, οι συμμετέχοντες/ουσες θα είναι σε θέση να:

- Προσδιορίζουν και να ταξινομούν τις νέες μορφές διαδικτυακής ρητορικής μίσους, συμπεριλαμβανομένης της κωδικοποιημένης γλώσσας, του πολυτροπικού περιεχομένου και του υλικού διακρίσεων που παράγεται από τεχνητή νοημοσύνη.
- Κατανοούν και να εφαρμόζουν τις βασικές διατάξεις του Νόμου περί ψηφιακών υπηρεσιών, που αφορούν τις έρευνες για τη ρητορική μίσους, ιδίως όσον αφορά τις υποχρεώσεις των πλατφορμών, τους μηχανισμούς ειδοποίησης και δράσης και τη συνεργασία με την Αστυνομία.
- Αναλύουν τον τρόπο με τον οποίο οι αλγόριθμοι συστάσεων και τα συστήματα μετριασμού περιεχομένου μπορούν να συμβάλουν στη διάδοση ή τον μετριασμό της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο.
- Κατανοούν τις πολιτικές και τις διαδικασίες, που αφορούν συγκεκριμένες πλατφόρμες για την αναφορά και τη διερεύνηση της ρητορικής μίσους, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοκόλλων για την επείγουσα συνεργασία με πολύ μεγάλες Διαδικτυακές Πλατφόρμες.
- Εφαρμόζουν τα πρότυπα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προστασία της ιδιωτικής ζωής κατά τη διερεύνηση υποθέσεων ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο, διασφαλίζοντας την αναλογικότητα και την αναγκαιότητα των ερευνητικών μέτρων.
- Αξιολογούν το ρόλο της τεχνητής νοημοσύνης, τόσο στη δημιουργία, όσο και στον εντοπισμό ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο, κατανοώντας τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς.

Πηγές & Εξοπλισμός:

- Παρουσίαση μέσω PowerPoint

Συνολική Διάρκεια: 2 ώρες

Περιεχόμενο Ενότητας

10.3 Δραστηριότητα 1 «Εισαγωγή»

Διάρκεια: 10 λεπτά

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Παρουσίαση του θέματος της ενότητας: διαδικτυακή ρητορική μίσους.
- Αξιολόγηση των προϋπαρχουσών γνώσεων των εκπαιδευομένων, μέσω εισαγωγικών δραστηριοτήτων.
- Εξοικείωση των συμμετεχόντων/ουσών με την πρακτική και διαδραστική προσέγγιση που υιοθετείται.

Πηγές και Εξοπλισμός:

- Mentimeter / διαδίκτυο

Περιγραφή:

Χρησιμοποιήστε ένα διαδικτυακό παιδαγωγικό εργαλείο όπως, το mentimeter ή ένα ισοδύναμο εργαλείο για να δημιουργήσετε μια ιδεοθύελλα λέξεων σχετικά με το θέμα της διαδικτυακής ρητορικής μίσους, με τις εξής τρεις ερωτήσεις : 1/ Τι είναι η ρητορική μίσους; (αναφέρετε τρεις λέξεις που θα μπορούσαν να περιγράψουν τη ρητορική μίσους). 2/ Υπάρχει κάποια ιδιαιτερότητα της διαδικτυακής ρητορικής μίσους; (παρακαλούμε δώστε τρία επίθετα που θα μπορούσαν να περιγράψουν τη διαδικτυακή ρητορική μίσους). 3/ πώς θα χαρακτηρίζατε τη δραστηριότητα της Αστυνομίας, όσον αφορά τη διαδικτυακή ρητορική μίσους; (παρακαλούμε δώστε τρία επίθετα που θα μπορούσαν να την περιγράψουν).

Δώστε στο ακροατήριο λίγο χρόνο για να απαντήσει στην έρευνα. Παρουσιάστε τα αποτελέσματα και συζητήστε με τους/τις συμμετέχοντες/ουσες τα αποτελέσματα ς ιδεοθύελλαςτη λέξεων.

Παρουσιάστε το σχέδιο της σημερινής παρουσίασης, με έμφαση στη μεθοδολογία (κάθε περίπτωση θα δίνει έμφαση σε μια συγκεκριμένη πτυχή του θέματος).

10.4 Δραστηριότητα 2 «Θεωρητικό Πλαίσιο»

Διάρκεια: 25 λεπτά

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Οι συμμετέχοντες/ουσες θα αποκτήσουν μια γενική εικόνα της σχετικής νομοθεσίας της Ε.Ε. για το Διαδίκτυο, με έμφαση στη διαδικτυακή ρητορική μίσους.
- Οι συμμετέχοντες/ουσες θα κληθούν να αξιοποιήσουν τις γνώσεις, που απέκτησαν σε προηγούμενες ενότητες για να αξιολογήσουν τη στρατηγική σημασία του θέματος της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο
- Ευαισθητοποίηση σχετικά με τον εσωτερικό κίνδυνο της διαδικτυακής ρητορικής μίσους για τη δημοκρατία
- Ανάδειξη των πρακτικών λύσεων κατά της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο ως μέλη της Αστυνομίας και ως πολίτες.

Πηγές & Εξοπλισμός:

- PowerPoint
- Διαδίκτυο

Περιγραφή:

Η ενότητα θα βοηθήσει τα μέλη της Αστυνομίας να περιηγηθούν στο ρυθμιστικό πλαίσιο που δημιουργείται από τη διασταύρωση του Νόμου περί ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο, της DSA, του Νόμου περί της τεχνητής νοημοσύνης και της AMSD στο πλαίσιο ερευνών για ρητορική μίσους στο διαδίκτυο.

<u>Αρχικά, θα παρουσιαστεί περίληψη της σχετικής Νομοθεσίας:</u>

Η απόφαση-πλαίσιο του 2008 για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών έκφρασης ρατσισμού και ξενοφοβίας, απαιτεί την ποινικοποίηση της δημόσιας υποκίνησης σε βία ή μίσος με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη θρησκεία, την καταγωγή ή την εθνική ή εθνοτική καταγωγή.

Τα μέλη της Αστυνομίας θα επανεξετάσουν το άρθρο 1 της απόφασης-πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2008, για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας, μέσω του ποινικού δικαίου, το οποίο ορίζει ότι:

«1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσει ότι τιμωρούνται οι ακόλουθες εκ προθέσεως τελούμενες πράξεις:

α) η δημόσια υποκίνηση βίας ή μίσους που στρέφεται κατά ομάδας προσώπων ή μέλους ομάδας, που προσδιορίζεται βάσει της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, των γενεαλογικών καταβολών ή της εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής,

β) η τέλεση πράξης που αναφέρεται στο στοιχείο α) με δημόσια διάδοση ή διανομή φυλλαδίων, εικόνων ή άλλου υλικού,

γ) η δημόσια επιδοκιμασία, η άρνηση ή η χονδροειδής υποτίμηση της σοβαρότητας όσον αφορά εγκλήματα γενοκτονίας, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου, όπως ορίζονται στα άρθρα 6, 7 και 8 του Καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, και η οποία στρέφεται κατά ομάδας προσώπων ή μέλους ομάδας που προσδιορίζεται βάσει της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, των γενεαλογικών καταβολών ή της εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής όταν η συμπεριφορά εκδηλώνεται κατά τρόπο που είναι πιθανόν να υποκινήσει βία ή μίσος στρεφόμενο κατά μιας τέτοιας ομάδας ή μέλους μιας τέτοιας ομάδας,

δ) η δημόσια επιδοκιμασία, άρνηση ή χονδροειδής υποτίμηση της σοβαρότητας των εγκλημάτων τα οποία ορίζονται στο άρθρο 6 του Καταστατικού του Διεθνούς Στρατοδικείου που προσαρτάται στη συμφωνία του Λονδίνου της 8ης Αυγούστου 1945, η οποία στρέφεται κατά ομάδας προσώπων ή μέλους τέτοιας ομάδας που προσδιορίζεται βάσει της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, των γενεαλογικών καταβολών ή της εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, όταν η συμπεριφορά εκδηλώνεται κατά τρόπο που είναι πιθανόν να υποκινήσει βία ή μίσος στρεφόμενο κατά μιας τέτοιας ομάδας ή μέλους μιας τέτοιας ομάδας».

Η ομάδα καλείται να συζητήσει πώς μπορεί να εφαρμοστεί αυτό το αδίκημα στο Διαδίκτυο και ποιες είναι οι προκλήσεις κατά την εφαρμογή του στο Διαδίκτυο.

Επισημαίνεται ο κίνδυνος της αβεβαιότητας. Σχετικά με το θέμα αυτό, εξηγήστε ότι στις 20 Μαΐου 2022, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης εξέδωσε τη σύσταση CM/Rec(2022)16 προς τα κράτη μέλη σχετικά με την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους, στην οποία αναφέρεται ότι τα κράτη μέλη «θα πρέπει να προσδιορίσουν και να ορίσουν με σαφήνεια στο εθνικό τους ποινικό δίκαιο ποιες εκφράσεις ρητορικής μίσους υπόκεινται σε ποινική ευθύνη», συμπεριλαμβανομένων «των ρατσιστικών, ξενοφοβικών, σεξιστικών και φοβικών κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων δημόσιων προσβολών υπό προϋποθέσεις όπως αυτές που ορίζονται ειδικά για τις διαδικτυακές προσβολές στο πρόσθετο πρωτόκολλο της Σύμβασης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο, σχετικά με την ποινικοποίηση πράξεων ρατσιστικής και ξενοφοβικής φύσης που διαπράττονται μέσω συστημάτων πληροφοριών.

<u>Ο Νόμος για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (DSA - Κανονισμός 2022/2065)</u>.

Το νομικό πλαίσιο σχετικά με τους διαδικτυακούς διαμεσολαβητές ρυθμίστηκε με την Οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο το 2001. Συζητήστε με τους/τις συμμετέχοντες/ουσες πώς εξελίχθηκε το διαδικτυακό τοπίο μέσα σε δύο δεκαετίες. Η DSA αποσκοπεί στην παροχή μεγαλύτερου δημοκρατικού ελέγχου και εποπτείας επί των συστημικών πλατφορμών και στον μετριασμό των συστημικών κινδύνων, όπως η χειραγώγηση ή η παραπληροφόρηση.

Ο Κανονισμός αυτός αυξάνει ραγδαία τη σημασία των κωδίκων αυτορρύθμισης για τους πολύ μεγάλους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου, καθώς η Επιτροπή μπορεί να τους καταστήσει υποχρεωτικούς. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει στη συνέχεια να γίνει αναφορά στον Κώδικα Δεοντολογίας της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της παράνομης ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο (2016), που εκπονήθηκε από την Επιτροπή και στον οποίο συμμετείχαν φορείς του τομέα των διαδικτυακών υπηρεσιών, ο οποίος ενσωματώθηκε στη συνέχεια στην DSA.

Αρχικά, εξηγήστε την έννοια της VLOP (Πολύ Μεγάλη Διαδικτυακή Πλατφόρμα) και στη συνέχεια παρουσιάστε και συζητήστε τα βασικά άρθρα του κανονισμού από την άποψη της ρητορικής μίσους στο διαδίκτυο:

Άρθρο 11. Σημεία επαφής για τις αρχές των κρατών μελών, την Επιτροπή και το συμβούλιο

1. Οι πάροχοι ενδιάμεσων υπηρεσιών ορίζουν ενιαίο σημείο επαφής που τους επιτρέπει την άμεση επικοινωνία, με ηλεκτρονικά μέσα, με τις αρχές των κρατών μελών, την Επιτροπή και το συμβούλιο που αναφέρεται στο άρθρο 61 για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

2. Οι πάροχοι ενδιάμεσων υπηρεσιών δημοσιοποιούν τις απαραίτητες πληροφορίες για τον εύκολο εντοπισμό και την επικοινωνία με τα ενιαία σημεία επαφής τους. Οι πληροφορίες αυτές είναι εύκολα προσβάσιμες και τηρούνται επικαιροποιημένες.

3. Οι πάροχοι ενδιάμεσων υπηρεσιών προσδιορίζουν μεταξύ των πληροφοριών της παραγράφου 2 την επίσημη γλώσσα ή γλώσσες των κρατών μελών, οι οποίες, επιπλέον μιας γλώσσας που είναι ευρέως κατανοητή από τον μεγαλύτερο δυνατό αριθμό πολιτών της Ένωσης, μπορούν να χρησιμοποιούνται για την επικοινωνία με τα σημεία επαφής τους, και οι οποίες περιλαμβάνουν τουλάχιστον μία από τις επίσημες γλώσσες του κράτους μέλους στο οποίο ο πάροχος ενδιάμεσων υπηρεσιών έχει την κύρια εγκατάστασή του ή στο οποίο διαμένει ή είναι εγκατεστημένος ο νόμιμος εκπρόσωπός του".

Άρθρο 16. Μηχανισμοί ειδοποίησης και δράσης

1. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας θέτουν σε εφαρμογή μηχανισμούς που επιτρέπουν σε οποιοδήποτε πρόσωπο ή οντότητα να τους ειδοποιεί σχετικά με την ύπαρξη στην υπηρεσία τους συγκεκριμένων πληροφοριακών στοιχείων τα οποία το πρόσωπο ή η οντότητα θεωρεί παράνομο περιεχόμενο. Οι εν λόγω μηχανισμοί είναι εύκολα προσβάσιμοι, εύχρηστοι και παρέχουν τη δυνατότητα υποβολής ειδοποιήσεων αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα.

2. Οι μηχανισμοί που αναφέρονται στην παράγραφο 1 είναι τέτοιοι ώστε να διευκολύνουν την υποβολή επαρκώς ακριβών και αρκούντως τεκμηριωμένων ειδοποιήσεων. Προς τούτο, οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να καταστήσουν δυνατή και να διευκολύνουν την υποβολή ειδοποιήσεων που περιέχουν όλα τα ακόλουθα στοιχεία:

α) μια επαρκώς τεκμηριωμένη εξήγηση των λόγων για τους οποίους το πρόσωπο ή η οντότητα ισχυρίζεται ότι οι επίμαχες πληροφορίες αποτελούν παράνομο περιεχόμενο·

β) σαφή ένδειξη της ακριβούς ηλεκτρονικής τοποθεσίας των εν λόγω πληροφοριών, όπως τον ακριβή ενιαίο εντοπιστή πόρου ή τους ακριβείς ενιαίους εντοπιστές πόρου, και, εφόσον είναι απαραίτητο, πρόσθετες πληροφορίες που επιτρέπουν τον προσδιορισμό του παράνομου περιεχομένου προσαρμοσμένες στον τύπο περιεχομένου και τον συγκεκριμένο τύπο υπηρεσίας φιλοξενίας·

γ) το όνομα και τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του προσώπου ή της οντότητας που υποβάλλει την ειδοποίηση, με εξαίρεση την περίπτωση πληροφοριών που θεωρείται ότι αφορούν ένα από τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 3 έως 7 της οδηγίας 2011/93/ΕΕ·

δ) δήλωση που επιβεβαιώνει την καλή πίστη αίσθηση του προσώπου ή της οντότητας που υποβάλλει την ειδοποίηση ότι οι πληροφορίες και οι ισχυρισμοί που περιέχονται σε αυτήν είναι ακριβείς και πλήρεις.

3. Οι ειδοποιήσεις που αναφέρονται στο παρόν άρθρο θεωρείται ότι συνεπάγονται πραγματική γνώση ή αντίληψη για τους σκοπούς του άρθρου 6 σχετικά με το συγκεκριμένο πληροφοριακό στοιχείο, όταν δίνουν τη δυνατότητα σε πάροχο υπηρεσιών φιλοξενίας που επιδεικνύει δέουσα επιμέλεια να διαπιστώσει τον παράνομο χαρακτήρα της σχετικής δραστηριότητας ή πληροφορίας χωρίς λεπτομερή νομική εξέταση.

4. Όταν η ειδοποίηση περιέχει τα ηλεκτρονικά στοιχεία επικοινωνίας του προσώπου ή της οντότητας που την υπέβαλε, ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας αποστέλλει, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, στο εν λόγω πρόσωπο ή στην εν λόγω οντότητα επιβεβαίωση παραλαβής της ειδοποίησης.

5. Ο πάροχος κοινοποιεί επίσης στο εν λόγω πρόσωπο ή στην εν λόγω οντότητα, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, την απόφασή του σχετικά με τις πληροφορίες στις οποίες αναφέρεται η ειδοποίηση, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης.

6. Οι πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας επεξεργάζονται κάθε ειδοποίηση που λαμβάνουν σύμφωνα με τους μηχανισμούς που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και λαμβάνουν τις αποφάσεις τους, σχετικά με τις πληροφορίες στις οποίες αναφέρονται οι ειδοποιήσεις, με έγκαιρο, επιμελή, μη αυθαίρετο και αντικειμενικό τρόπο. Όταν χρησιμοποιούν αυτοματοποιημένα μέσα για την εν λόγω επεξεργασία ή την λήψη αποφάσεων, περιλαμβάνουν στην κοινοποίηση που προβλέπεται στην παράγραφο 5 πληροφορίες σχετικά με την εν λόγω χρήση."

Άρθρο 18. Αναφορά υπονοιών τέλεσης ποινικών αδικημάτων

1. Όταν ένας πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας αντιληφθεί τυχόν πληροφορίες που εγείρουν υπόνοια ότι έχει διαπραχθεί, διαπράττεται ή είναι πιθανό να διαπραχθεί ποινικό αδίκημα το οποίο συνεπάγεται απειλή για τη ζωή ή την ασφάλεια ενός ή περισσότερων προσώπων, ενημερώνει αμέσως τις αρχές επιβολής του νόμου ή τις δικαστικές αρχές του οικείου κράτους μέλους ή των οικείων κρατών μελών σχετικά με την υπόνοιά του και παρέχει όλες τις διαθέσιμες σχετικές πληροφορίες.

2. Όταν ο πάροχος υπηρεσιών φιλοξενίας δεν μπορεί να προσδιορίσει με εύλογη βεβαιότητα το οικείο κράτος μέλος, ενημερώνει τις αρχές επιβολής του νόμου του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος ή στο οποίο διαμένει ή είναι εγκατεστημένος ο νόμιμος εκπρόσωπός του ή ενημερώνει την Europol, ή ενημερώνει τόσο τις εν λόγω αρχές όσο και την Europol.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το οικείο κράτος μέλος είναι το κράτος μέλος στο οποίο υπάρχει υπόνοια ότι έχει διαπραχθεί, διαπράττεται ή είναι πιθανό να διαπραχθεί το αδίκημα, ή το κράτος μέλος στο οποίο διαμένει ή βρίσκεται ο φερόμενος ως δράστης, ή το κράτος μέλος στο οποίο διαμένει ή βρίσκεται το θύμα του εικαζόμενου αδικήματος."

Άρθρο 35. Περιορισμός των κινδύνων

1. Οι πάροχοι πολύ μεγάλων επιγραμμικών πλατφορμών και πολύ μεγάλων επιγραμμικών μηχανών αναζήτησης εφαρμόζουν εύλογα, αναλογικά και αποτελεσματικά μέτρα περιορισμού, τα οποία προσαρμόζονται στους ειδικούς συστημικούς κινδύνους που εντοπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 34, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη τις επιπτώσεις αυτών των μέτρων στα θεμελιώδη δικαιώματα. Τα μέτρα αυτά είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, τα εξής:

α) προσαρμογή του σχεδιασμού, των χαρακτηριστικών ή της λειτουργίας των υπηρεσιών τους, συμπεριλαμβανομένων των επιγραμμικών διεπαφών τους·

β) προσαρμογή των όρων και προϋποθέσεών τους και της επιβολής τους·

γ) προσαρμογή των διαδικασιών ελέγχου περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένων της ταχύτητας και της ποιότητας της διεκπεραίωσης των ειδοποιήσεων που αφορούν συγκεκριμένους τύπους παράνομου περιεχομένου και, κατά περίπτωση, της ταχείας αφαίρεσης του αναφερόμενου περιεχομένου ή της απενεργοποίησης της πρόσβασης σε αυτό, ιδίως όσον αφορά την παράνομη ρητορική μίσους ή την κυβερνοβία· καθώς και προσαρμογή όλων των σχετικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων και των πόρων που προορίζονται για τον έλεγχο του περιεχομένου·

δ) δοκιμή και προσαρμογή των αλγοριθμικών συστημάτων τους, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων συστάσεών τους·

ε) προσαρμογή των συστημάτων διαφήμισής τους και θέσπιση στοχευμένων μέτρων με σκοπό τον περιορισμό ή την προσαρμογή της παρουσίασης διαφημίσεων συνδεόμενων με την υπηρεσία που παρέχουν·

στ) ενίσχυση των εσωτερικών διαδικασιών και πόρων, του ελέγχου, της τεκμηρίωσης ή της επίβλεψης οποιασδήποτε από τις δραστηριότητές τους, ιδίως όσον αφορά την ανίχνευση συστημικού κινδύνου·

ζ) έναρξη ή προσαρμογή της συνεργασίας με αξιόπιστες πηγές επισήμανσης παράνομου περιεχομένου σύμφωνα με το άρθρο 22 και υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών σύμφωνα με το άρθρο 21·

η) έναρξη ή προσαρμογή της συνεργασίας με άλλους παρόχους επιγραμμικών πλατφορμών ή επιγραμμικών μηχανών αναζήτησης με τη χρήση κωδίκων δεοντολογίας και πρωτοκόλλων διαχείρισης κρίσεων που προβλέπονται στα άρθρα 45 και 48, αντίστοιχα·

θ) λήψη μέτρων ευαισθητοποίησης και προσαρμογή της επιγραμμικής διεπαφής τους προκειμένου να παράσχουν στους αποδέκτες της υπηρεσίας περισσότερες πληροφορίες·

ι) λήψη στοχευμένων μέτρων για την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων εξακρίβωσης της ηλικίας και γονικού ελέγχου, εργαλείων που βοηθούν τους ανηλίκους να γνωστοποιούν περιστατικά κακοποίησης ή να λαμβάνουν στήριξη, ανάλογα με την περίπτωση·

ια) εξασφάλιση του ότι ένα στοιχείο πληροφορίας, ανεξάρτητα από το αν αποτελεί εικόνα, ήχο ή βίντεο που έχει παραχθεί ή τροποποιηθεί, το οποίο παρουσιάζει μεγάλες ομοιότητες με υπαρκτά πρόσωπα, αντικείμενα, μέρη ή άλλες οντότητες ή γεγονότα, και δίνει την ψευδή εντύπωση ότι είναι αυθεντικό ή αληθινό, θα διακρίνεται μέσω ευδιάκριτης σήμανσης όταν παρουσιάζεται στις επιγραμμικές διεπαφές τους, και, επιπλέον, παροχή μιας εύχρηστης λειτουργίας η οποία δίνει στους αποδέκτες της υπηρεσίας τη δυνατότητα να υποδεικνύουν μία τέτοια πληροφορία.

2. Το Συμβούλιο, σε συνεργασία με την Επιτροπή, δημοσιεύει αναλυτικές εκθέσεις, μία φορά ανά έτος. Οι εκθέσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

α) προσδιορισμό και εκτίμηση των πλέον σημαντικών και επαναλαμβανόμενων συστημικών κινδύνων που αναφέρονται από παρόχους πολύ μεγάλων επιγραμμικών πλατφορμών και πολύ μεγάλων επιγραμμικών μηχανών αναζήτησης ή εντοπίζονται από άλλες πηγές πληροφοριών, ιδίως εκείνων που παρέχονται σύμφωνα με τα άρθρα 39, 40 και 42·

β) βέλτιστες πρακτικές για τους παρόχους πολύ μεγάλων επιγραμμικών πλατφορμών και πολύ μεγάλων επιγραμμικών μηχανών αναζήτησης με σκοπό τον περιορισμό των συστημικών κινδύνων που εντοπίζονται·

Οι εν λόγω εκθέσεις παρουσιάζουν τους συστημικούς κινδύνους ανά κράτος μέλος στο οποίο εμφανίζονται και στο σύνολο της Ένωσης, κατά περίπτωση·

3. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τους συντονιστές ψηφιακών υπηρεσιών, μπορεί να εκδίδει κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή της παραγράφου 1 σε σχέση με συγκεκριμένους κινδύνους, και ιδίως για να παρουσιάσει βέλτιστες πρακτικές και να προτείνει πιθανά μέτρα, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις πιθανές επιπτώσεις των μέτρων στα θεμελιώδη δικαιώματα όλων των εμπλεκόμενων μερών, τα οποία κατοχυρώνονται στον Χάρτη. Κατά την κατάρτιση των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών, η Επιτροπή οργανώνει δημόσιες διαβουλεύσεις."

-- το παρακάτω περιεχόμενο δεν καλύπτεται ως υποχρεωτικό περιεχόμενο –

-- πρέπει να προτείνεται μόνο εάν το επιτρέπει ο χρόνος --

Οδηγία 2018/1808/ΕΕ (Οδηγία για τις Υπηρεσίες Οπτικοακουστικών Μέσων AMSD).

Κατ› αρχάς και κυρίως, τονίστε ότι οι AMSD (Υπηρεσίες Οπτικοακουστικών Μέσων) ισχύουν για τα διαδικτυακά κανάλια (όπως τα κανάλια youtube και όχι μόνο για τις τηλεοπτικές εκπομπές). Αναφέρετε την αιτιολογική σκέψη 45 της οδηγίας: «Νέες προκλήσεις εμφανίζονται, ιδίως σε σχέση με τις πλατφόρμες διαμοιρασμού βίντεο, στις οποίες οι χρήστες, ιδιαίτερα οι ανήλικοι/ες, καταναλώνουν όλο και περισσότερο οπτικοακουστικό περιεχόμενο. Στο πλαίσιο αυτό, το επιβλαβές περιεχόμενο και η ρητορική μίσους που μεταδίδονται από υπηρεσίες πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο προκαλούν ολοένα και μεγαλύτερη ανησυχία. Για τους σκοπούς της προστασίας των ανηλίκων και του ευρέος κοινού από τέτοιο περιεχόμενο, είναι αναγκαίο να θεσπιστούν αναλογικοί κανόνες για τα θέματα αυτά».

Άρθρο 6

1. Με την επιφύλαξη της υποχρέωσης των κρατών μελών να σέβονται και να προστατεύουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν με κατάλληλα μέσα ότι οι υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων που παρέχονται από παρόχους υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας υπό τη δικαιοδοσία τους δεν εμπεριέχουν οποιαδήποτε:

α) υποκίνηση σε βία ή μίσος εναντίον ομάδας ανθρώπων ή μέλους ομάδας για οποιονδήποτε από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 21 του Χάρτη·

β) δημόσια πρόκληση για τέλεση τρομοκρατικού εγκλήματος όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2017/541.

2. Τα μέτρα που λαμβάνονται για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου είναι αναγκαία και αναλογικά, σέβονται τα δικαιώματα και τηρούν τις αρχές που καθορίζονται στον Χάρτη".

Αναφέρει ότι η Οδηγία αφορά το διαδικτυακό περιεχόμενο που υποκινεί σε μίσος ή βία, αν και μπορεί να μην χρησιμοποιεί πάντα τον ακριβή όρο «ρητορική μίσους». Στις διατάξεις της, η Οδηγία AVMSD απαιτεί από τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων να λαμβάνουν μέτρα για την πρόληψη της διάδοσης περιεχομένου που υποκινεί διακρίσεις, μίσος ή βία. Ωστόσο, η Οδηγία τονίζει την ανάγκη συνεργασίας με τους εθνικούς ρυθμιστικούς φορείς και, κατ› επέκταση, με τις αρμόδιες αρχές (στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται και η Αστυνομία).

Νόμος της Ε.Ε. για την Τεχνητή Νοημοσύνη (Κανονισμός 2024/1689)

Ο Νόμος της Ε.Ε. για την Τεχνητή Νοημοσύνη δεν έχει σχεδιαστεί ως εργαλείο για τη ρύθμιση της ρητορικής μίσους κάθε αυτήν. Αντίθετα, επικεντρώνεται στη διασφάλιση ότι τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης -ιδιαίτερα αυτά που χαρακτηρίζονται ως υψηλού κινδύνου- αναπτύσσονται και χρησιμοποιούνται με τρόπους που είναι ασφαλείς, διαφανείς και σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ο πρωταρχικός στόχος του Νόμου για την τεχνητή νοημοσύνη, είναι να θεσπίσει ένα πλαίσιο με βάση τον κίνδυνο για τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης, ώστε να αποφεύγονται, για παράδειγμα, πρακτικές διακρίσεων ή χειραγώγησης. Ωστόσο, δεν προχωρά στην καθιέρωση κανόνων που αφορούν συγκεκριμένα το περιεχόμενο για τη ρητορική μίσους.

Μετά την παρουσίαση του σχετικού νομικού πλαισίου, για τη διαδικτυακή ρητορική μίσους στην Ε.Ε., προχωρήστε σε συζήτηση σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις τους. Στη συνέχεια, ως συμπέρασμα για τις θεωρητικές γνώσεις, εισάγεται το ζήτημα του αντίκτυπου των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη δημοκρατία. Παρουσιάζεται το περίφημο φαινόμενο της φούσκας. Επισημαίνονται οι αδυναμίες της μετριοπάθειας και η ανάγκη παρέμβασης του κράτους.

-- το παρακάτω περιεχόμενο δεν καλύπτεται ως υποχρεωτικό περιεχόμενο –

10.5 Δραστηριότητα 3 – «Μελέτη περίπτωσης Beizaras και Levickas κατά Λιθουανίας - Η ανάγκη αστυνομικής δράσης»

Διάρκεια: 10 λεπτά

Μαθησιακά αποτέλεσματα:

- Αναλύστε και συζητήστε γιατί η διαδικτυακή ρητορική μίσους αποτελεί άμεσο μέλημα της Αστυνομίας.

Πηγές & Εξοπλισμός:

- Υπόθεση Beizaras και Levickas κατά Λιθουανίας (2020)

  https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-200344%22]}

Περιγραφή:

Α) Παρουσίαση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης:

Οι προσφεύγοντες: Pijus Beizaras και Mangirdas Levickas, είναι Λιθουανοί υπήκοοι που έχουν ομόφυλη σχέση. Στις 8 Δεκεμβρίου 2014, ο Beizaras δημοσίευσε στη σελίδα του στο Facebook μια φωτογραφία που απεικόνιζε ένα φιλί μεταξύ ομοφυλοφίλων με τον Levickas για να ανακοινώσει την έναρξη της σχέσης τους.

Αντίδραση στο διαδίκτυο: Η φωτογραφία έγινε viral, λαμβάνοντας πάνω από 2.400 «likes» και περισσότερα από 800 σχόλια. Πολλά από αυτά τα σχόλια ήταν γεμάτα μίσος, υποκινώντας τη βία και τις διακρίσεις κατά των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Ορισμένα σχόλια περιλάμβαναν απειλές για σωματική βλάβη, ακόμη και για θάνατο.

Νομική δράση: Στις 10 Δεκεμβρίου 2014, οι προσφεύγοντες, μέσω της Εθνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα των Λεσβιών, Ομοφυλοφίλων, Αμφιφυλόφιλων και Τρανσέξουαλ (LGBT-ΛΟΑΤ) (LGL Association), κατέθεσαν καταγγελία στη Γενική Εισαγγελία, ζητώντας να κινηθεί ποινική διαδικασία κατά των συντακτών των μισαλλόδοξων σχολίων.. Υποστήριξαν ότι, τα σχόλια υποκινούσαν σε βία και διακρίσεις, τα οποία έπρεπε να θεωρούνται ποινικά κολάσιμα σύμφωνα με τη λιθουανική νομοθεσία.

Απόφαση του Εισαγγελέα: Στις 30 Δεκεμβρίου 2014, ο εισαγγελέας αποφάσισε να μην κινήσει προδικαστική έρευνα. Ο εισαγγελέας υποστήριξε ότι, τα σχόλια δεν ήταν συστηματικά και δεν συνιστούσαν έγκλημα.

Β) Ελεύθερη συζήτηση για την υπόθεση.
Ρωτήστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες για τη γνώμη τους.

Γ) Παρουσίαση της λύσης:

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) έκρινε ότι, η παράλειψη της Λιθουανίας να διερευνήσει τα σχόλια μίσους παραβίασε τα δικαιώματα των προσφευγόντων, βάσει του άρθρου 14 (απαγόρευση των διακρίσεων) σε συνδυασμό με το άρθρο 8 (δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής) και το άρθρο 13 (δικαίωμα πραγματικής προσφυγής). Το Δικαστήριο έκρινε ότι, η άρνηση των αρχών να διερευνήσουν τα σχόλια συνιστούσε διάκριση, λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και δεν προστάτευε την αξιοπρέπεια και την ιδιωτική ζωή των προσφευγόντων.

10.6 Δραστηριότητα 4 – «Μελέτη περίπτωσης Yevstifeyev et autres c. Russie (2025) - Το ζήτημα της παρωδίας»

Διάρκεια: 15 λεπτά

Μαθησιακό/ά αποτέλεσμα(τα):

ο Δείτε το προβληματικό ζήτημα της παρωδίας ως ειδική μορφή ελευθερίας της έκφρασης.

Πηγές & Εξοπλισμός:

ο Powerpoint.

Περιγραφή:

Α) Παρουσίαση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης :

Οι αιτούντες είναι Ρώσοι υπήκοοι και οι τέσσερις είναι μέλη της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ (λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, τρανσέξουαλ και ίντερσεξ). Το 2015, οι τρεις πρώτοι προσφεύγοντες είχαν καταθέσει ανεπιτυχώς μια σειρά από καταγγελίες - ποινικές, διοικητικές και αστικές - κατά ενός γνωστού πολιτικού, του κ. Milonov. Ισχυρίστηκαν ότι, ο κ. Milonov τους είχε προσβάλει και απειλήσει σε μια συγκέντρωση, που είχαν παρακολουθήσει στην Αγία Πετρούπολη. Οι προσφεύγοντες κατηγόρησαν συγκεκριμένα τον πολιτικό ότι, πρόσβαλε και σόκαρε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε αυτή τη διαδήλωση κατά του μίσους. Συγκεκριμένα, είπε ότι οι προσφεύγοντες θα έπρεπε να «εκκαθαριστούν» και να «συνθλιβούν με τανκς και τρακτέρ», μιμήθηκε την κίνηση του κοψίματος του λαιμού και φώναξε «Θα σας ξετρυπώσω, προσέξτε!» και «Θα σας αποκεφαλίσω».

Το 2020, ο κ. Petrov, ο τέταρτος προσφεύγων, είχε επίσης υποβάλει αρκετές ανεπιτυχείς καταγγελίες, σχετικά με βίντεο με έναν πατέρα και έναν γιο να κυνηγούν ομοφυλόφιλους σε ένα δάσος, το οποίο είχε αναρτηθεί στο Instagram από έναν γνωστό κωμικό ηθοποιό και τηλεοπτικό παρουσιαστή. Το «κυνήγι ομοφυλόφιλων», το οποίο έλαβε χώρα το 2035, ήταν παρωδία ενός άλλου βίντεο, που δημοσιεύθηκε λίγο πριν από ένα εθνικό δημοψήφισμα για τις αλλαγές στο ρωσικό Σύνταγμα, το οποίο καλούσε τον πληθυσμό να ψηφίσει υπέρ μιας αλλαγής που θα όριζε τον γάμο ως σχέση μεταξύ ενός άνδρα και μιας γυναίκας. Παρόλο που δεν είχε στοχοποιηθεί προσωπικά από το επίμαχο βίντεο, ο κ. Petrov υποστήριξε ότι, ως ανοιχτά ομοφυλόφιλος άνδρας και ηγέτης μιας ένωσης για τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ, ενοχλήθηκε από το εν λόγω βίντεο, το οποίο του προκάλεσε αισθήματα ταπείνωσης, άγχους και φόβου.

Β) Ελεύθερη συζήτηση για την υπόθεση.

Ρωτήστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες για τη γνώμη τους.

Γ) Παρουσίαση της λύσης:

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, έχει ήδη καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, οι σεξουαλικές

και έμφυλες μειονότητες χρειάζονται ειδική προστασία κατά της ρητορικής μίσους και των διακρίσεων, λόγω της περιθωριοποίησης και της θυματοποίησης, που έχουν υποστεί στο παρελθόν και την οποία εξακολουθούν να υφίστανται, και ότι η ρωσική ΛΟΑΤΚΙ κοινότητα μπορεί να θεωρηθεί ως μια ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα, που πρέπει να τύχει ενισχυμένης προστασίας από κάθε δήλωση στιγματισμού. Σημειώνει επίσης ότι, το εν λόγω βίντεο δημιουργήθηκε και αναρτήθηκε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης από έναν γνωστό ηθοποιό και τηλεοπτικό παρουσιαστή και ως εκ τούτου τράβηξε την προσοχή του κοινού και έφτασε σε μεγάλο ακροατήριο.

Ωστόσο, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δεν πείθεται ότι το βίντεο περιείχε αρνητικά στερεότυπα για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα, η σοβαρότητα των οποίων ήταν επαρκής για να παραβιάσει την «ιδιωτική ζωή» των μελών της ομάδας αυτής. Πράγματι, λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενό του, τον χιουμοριστικό του χαρακτήρα και το πλαίσιο στο οποίο δημοσιεύθηκε, είναι πολύ δύσκολο να ερμηνευθεί κυριολεκτικά ως υποστήριξη για κυνήγι ομοφυλόφιλων. Το βίντεο ήταν μια πολιτική σάτιρα για ένα θέμα δημοσίου ενδιαφέροντος, που δημοσιεύθηκε λίγο πριν από την εθνική ψηφοφορία για τις τροποποιήσεις του ρωσικού Συντάγματος σχετικά με το φύλο. Ήταν προφανώς μια παρωδία ενός άλλου βίντεο, που καλούσε το κοινό να ψηφίσει υπέρ των τροποποιήσεων.

Από την άλλη πλευρά, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο θεωρεί ότι, τα προσβλητικά και ομοφοβικά σχόλια του κ. Milonov, για τα οποία παραπονέθηκαν οι τρεις πρώτοι προσφεύγοντες, πράγματι υπονόμευσαν την ψυχολογική τους ευημερία και αξιοπρέπεια και, ως εκ τούτου, ενέπιπταν στη σφαίρα της ιδιωτικής τους ζωής. Τα σχόλια αυτά έφθαναν στο επίπεδο σοβαρότητας που απαιτείται για την εφαρμογή του άρθρου 8 της Σύμβασης, σε συνδυασμό με το δικαίωμα προστασίας από τις διακρίσεις (άρθρο 14 της Σύμβασης).

10.7 Δραστηριότητα 5: «Η νομική πρόκληση της κωδικοποιημένης ρητορικής μίσους»

Διάρκεια: 10 λεπτά

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Δείτε τις νομικές προκλήσεις που θέτει το φαινόμενο της κωδικοποιημένης ρητορικής μίσους
- Κατανοήστε και αναγνωρίστε την κωδικοποιημένη ρητορική μίσους

Πηγές & Εξοπλισμός:

- Διαδίκτυο / Η/Υ

Περιγραφή:

Αυτή η δραστηριότητα θα εμπλέξει τους/τις συμμετέχοντες/ουσες σε μια πρόκληση «Εντόπισε το μίσος», όπου θα αναλύσουν πραγματικές ή προσομοιωμένες αναρτήσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να εντοπίσουν περιπτώσεις κωδικοποιημένης ρητορικής μίσους και να συζητήσουν τις νομικές επιπτώσεις τους.

Εξηγήστε εν συντομία την κωδικοποιημένη ρητορική μίσους, τονίζοντας πώς διαφέρει από τη ρητή ρητορική μίσους. Δώστε παραδείγματα κοινών τακτικών που χρησιμοποιούνται (π.χ. σφυρίγματα σκύλων, σύμβολα, αριθμοί και επαναπροσδιορισμένες λέξεις).

Παρουσιάστε μια σειρά από πέντε διαδικτυακές αναρτήσεις ή μιμίδια/memes (παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο ή δημιουργημένα). Αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνουν: Μια ρητή δήλωση ρητορικής μίσους (ως σύγκριση), ένα μιμίδιο/meme που χρησιμοποιεί σύμβολα ή αριθμούς για να συγκαλύψει τη ρητορική μίσους, μια φράση που φαίνεται ουδέτερη αλλά έχει γνωστή σημασία ρητορικής μίσους σε εξτρεμιστικούς κύκλους, μια ανάρτηση με κωδικοποιημένη γλώσσα που στοχεύει μια ομάδα χωρίς να την κατονομάζει, ένα σαρκαστικό ή ειρωνικό μήνυμα που μπορεί να αποτελεί ή να μην αποτελεί ρητορική μίσους.

Οι συμμετέχοντες/ουσες εργάζονται σε μικρές ομάδες (ή ατομικά) για να εντοπίσουν ποιες αναρτήσεις περιέχουν κωδικοποιημένη ρητορική μίσους και να αιτιολογήσουν το σκεπτικό τους.

Κάθε ομάδα μοιράζεται τα συμπεράσματά της. Συζητήστε: Πόσο δύσκολο ήταν να αναγνωριστεί η κωδικοποιημένη ρητορική μίσους; Θα θεωρούσαν τα ισχύοντα νομικά πλαίσια της Ε.Ε. (DSA, AI Act, κ.λπ.) αυτές τις αναρτήσεις παράνομες; Ποιες προκλήσεις αντιμετωπίζει η Αστυνομία και οι ρυθμιστικές αρχές κατά την αντιμετώπιση της κωδικοποιημένης ρητορικής μίσους;

Εξηγήστε ότι, η κωδικοποιημένη ρητορική μίσους είναι συχνά νομικά διφορούμενη, γεγονός που καθιστά δύσκολη τη ρύθμισή της, χωρίς να παραβιάζεται η ελευθερία της έκφρασης. Επισημάνετε το ρόλο του πλαισίου, των πολιτικών της πλατφόρμας και της ανάλυσης της πρόθεσης για τον προσδιορισμό του κατά πόσον μια ανάρτηση είναι παράνομη.

10.8 Δραστηριότητα 6: Ο προσδιορισμός των χαρακτηριστικών του αδικήματος, η μελέτη περίπτωσης του Marco Polo (Ελλάδα)

Διάρκεια: 10 λεπτά

Μαθησιακό αποτέλεσμα:

ο Βλέπε τη δυσκολία ερμηνείας του αδικήματος της ρητορικής μίσους όσον αφορά το στοιχείο της πρόθεσης

Πηγές & Εξοπλισμός:

ο Powerpoint, Διαδίκτυο, Η/Υ / κινητό τηλέφωνο

Περιγραφή:

Παρουσιάστε την υπόθεση «Marco Polo».

Η Σώτη Τριανταφύλλου, γνωστή Ελληνίδα συγγραφέας και δημοσιογράφος, έγραψε το 2015 ένα άρθρο, που περιείχε μια αμφιλεγόμενη φράση, που αποδίδεται στον Μάρκο Πόλο: «Ένας φανατικός μουσουλμάνος είναι αυτός που σου κόβει το κεφάλι, ενώ ένας μετριοπαθής μουσουλμάνος είναι αυτός που σε κρατάει κάτω για να σου κόψει το κεφάλι». Το άρθρο αυτό δημοσιεύτηκε στην ιστοσελίδα της Athens Voice.

Νομική δράση: Το άρθρο οδήγησε σε μήνυση που κατέθεσε ο Παναγιώτης Δημητράς, εκπρόσωπος του Greek Helsinki Monitor και διαχειριστής του ιστολογίου «Racist Crimes Watch». Ο Δημητράς υποστήριξε ότι, το απόσπασμα υποκινούσε τη βία και το μίσος κατά των μουσουλμάνων, γεγονός που αποτελεί παραβίαση του ελληνικού αντιρατσιστικού Νόμου.

- Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες να χωριστούν σε 2 ομάδες και να προετοιμάσουν για 5 λεπτά επιχειρήματα υπέρ και κατά της νομικής δράσης. Ζητήστε τους να ερευνήσουν την υπόθεση στο Διαδίκτυο.

- Η μία ομάδα παρουσιάζει την υπόθεση από την άποψη του Γενικού Εισαγγελέα, ενώ η άλλη από την άποψη του δικηγόρου.

Διευκολύνετε μια συζήτηση απολογισμού. Ποια ομάδα ήταν πιο πειστική και γιατί; Αν και η υπόθεση δεν αφορά άμεσα το Διαδίκτυο, θα πρέπει να γίνει μια αναλογία με τις δραστηριότητες κοινοποίησης και αναδημοσίευσης. Η υπόθεση θα πρέπει να αναδείξει το θεμελιώδες ζήτημα του προσδιορισμού της πρόθεσης σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον. Παρ› όλα αυτά, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, η κοινοποίηση δεν αποκλείει από μόνη της την ποινική ευθύνη.

10.9 Δραστηριότητα 7: Μελέτη περίπτωσης «Αστυνομία εναντίον μη κατονομαζόμενου δράστη» (Κύπρος)

Διάρκεια: 10 λεπτά

Μαθησιακά αποτέλεσματα:

- Δείτε πώς η πανταχού παρουσία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μπορεί να μετατρέψει οποιοδήποτε γεγονός σε περίπτωση διαδικτυακού λόγου μίσους.
- Αναδείξτε τη σχέση μεταξύ της ρητορικής μίσους και των εγκλημάτων μίσους.
- Αναδείξτε τη σχέση μεταξύ της «ρητορικής μίσους στην πραγματική ζωή» και της διαδικτυακής ρητορικής μίσους.

Πηγές & Εξοπλισμός:

- Powerpoint, Διαδίκτυο, Η/Υ / τηλέφωνο

Περιγραφή: Μελέτη περίπτωσης Αστυνομία εναντίον μη κατονομαζόμενου δράστη, αρ. 4/2021,5/2021, 1/7/2021.

Παρουσιάστε τα γεγονότα

Στις 5.10.2019, ενώ διέσχιζαν ένα χώρο στάθμευσης στο κέντρο της Λάρνακας, το αυτοκίνητο στο οποίο επέβαιναν οι κατηγορούμενες προσέκρουσε σε άλλο, σταθμευμένο, όχημα. Συνέχισαν όμως την πορεία τους, με σκοπό να αποχωρήσουν από το χώρο στάθμευσης. Η παραπονούμενη τους φώναξε να σταματήσουν και πλησίασε το αυτοκίνητό τους. Οι κατηγορούμενες σταμάτησαν, βγήκαν από το αυτοκίνητό τους και άρχισαν να την βρίζουν με χυδαίο τρόπο, αναφερόμενες στην εθνική της καταγωγή, όπως την είχαν αντιληφθεί, και της επιτέθηκαν.

Η παραπονούμενη βιντεοσκόπησε το όλο περιστατικό με το κινητό της τηλέφωνο και ανήρτησε το βίντεο στο διαδίκτυο. Την επόμενη ημέρα, πληροφορίες σχετικά με το βίντεο αυτό έφτασαν στο ICF (International Coaching Federation) στο διαδίκτυο, με αποτέλεσμα να διερευνηθεί η υπόθεση και να καταχωρηθεί υπόθεση εναντίον των κατηγορουμένων.

Παρουσιάστε τις εκφράσεις που χρησιμοποιούνται (στα ελληνικά)

«ρε μαλάκα εννά την πατσαρκάσω α.αν δεν φύει που δαμαί εννά τη δέρω, αν δεν φύει σε ένα λεπτό εννά της δώκω μια πατσαρκά. εν έσσιει κάμερες δαμαί έννε. εννά της δώσω μια πατσαρκά να δεις ήντα που να της κάμω».

«ρα πουστορουμάνα, πάεννε στην χώρα σου. Βουλγάρα. στην χώρα σου έπιανες το cow βυζί έπινες γάλα», «ασσιχτήρ.fuck you», «σκατοπουτάνα», «σκατένη, κωλορουμάνα.», «ρα ασσιχτήρ.πήαινε να φάεις βίλλο.βίλλοοο», «κωλορουμάνα, κωλοτιτσήρα, κατσέλλα, μαννή» και «βιλλομούτσουνη».

Συζητήστε την υπόθεση με τους/τις συμμετέχοντες/ουσες. Δύο συγκεκριμένες πτυχές της υπόθεσης αξίζει να επισημανθούν: πώς η ρητορική μίσους σχετίζεται με το έγκλημα μίσους και πώς στον ψηφιακό κόσμο και τη γενίκευση της μετάδοσης, κάθε γεγονός τείνει να μεταδίδεται διαδικτυακά. Ποια θα έπρεπε να είναι η σωστή αντίδραση στην ανάρτηση και την κοινοποίηση αυτού του περιεχομένου; Συζητήστε το δικαίωμα του κοινού να ενημερώνεται για τέτοιου είδους επιθέσεις και την έλλειψη πρόθεσης διάδοσης μίσους ως αντίβαρο στην ποινικοποίηση της ρητορικής μίσους.

Παρουσιάστε το Αποτέλεσμα:

Οι δικαστές έκριναν ότι, τα εγκλήματα μίσους έχουν πολύ βαθύτερο ψυχολογικό αντίκτυπο στην ιδιωτική ζωή του θύματος και, μεταξύ άλλων, μπορούν να δημιουργήσουν σωματικό φόβο, άγχος και κατάθλιψη. Έχουν δυσμενείς επιπτώσεις σε όλα τα μέλη της ομάδας, που μοιράζονται το συγκεκριμένο προστατευόμενο χαρακτηριστικό, που προκάλεσε το έγκλημα μίσους.

10.10 Δραστηριότητα 8: μελέτη περίπτωσης «Αμβρόσιος» (Ελλάδα)

Διάρκεια: 10 λεπτά

Μαθησιακά αποτέλεσματα:

ο Να δουν τη σημασία της ανάλυσης του πρακτικού αντίκτυπου μιας ομιλίας.

ο Να κατανοήσουν πώς οι συνέπειες μιας ομιλίας επηρεάζουν την κατηγοριοποίηση μιας ομιλίας ως ρητορικής μίσους.

Πηγές & Εξοπλισμός:

ο Powerpoint, Διαδίκτυο, Η/Υ / κινητό τηλέφωνο

Περιγραφή:

Παρουσίαση και συζήτηση ενός διαδικτυακού ντοκιμαντέρ:

https://youtu.be/ZsXQsM1kS9Y?si=o5H12AQqJmjV0-WD

Οι συμμετέχοντες/ουσες καλούνται να παρακαλουθήσουν ορισμένα προεπιλεγμένα αποσπάσματα του διαδικτυακού ντοκιμαντέρ. Στη συνέχεια, τα γεγονότα συνοψίζονται: Ο πρώην μητροπολίτης Αμβρόσιος κατηγορήθηκε για διαδικτυακή ρητορική μίσους. Όλα ξεκίνησαν με ένα κείμενο στο προσωπικό του ιστολόγιο, στο οποίο αποκαλούσε τους ομοφυλόφιλους «αποβράσματα», «μη ανθρώπους» και προέτρεπε τους οπαδούς του να τους απομονώσουν και να τους φτύσουν. «Φτύστε τους! Αποδοκιμάστε τους! Μαυρίστε τους! Μην τους πλησιάζετε! Μην τους ακούτε! Μην τους εμπιστεύεστε! Είναι οι καταραμένοι της κοινωνίας! Κάποιοι ντροπιασμένοι άνθρωποι δεν μπορούν να υπερασπιστούν δημόσια τα πάθη της ψυχής τους! (...) Είναι διανοητικά διαταραγμένοι... τρεις φορές χειρότεροι και πολύ πιο επικίνδυνοι από κάποιους που ζουν σε τρελοκομεία!».

Οι συμμετέχοντες/ουσες καλούνται να εντοπίσουν την ιδιαιτερότητα αυτής της περίπτωσης. Εδώ, ο πρώην Μητροπολίτης Αμβρόσιος ήταν ένα πρόσωπο με πολύ μεγάλη απήχηση, οπότε ο δημόσιος λόγος του είχε απήχηση σε μεγάλο (απροσδιόριστο) αριθμό ανθρώπων, επομένως οι δηλώσεις του που καλούσαν σε απόρριψη, αποπομπή από την κοινωνία των ΛΟΑΤΚΙ+ ανθρώπων, τότε αυτό φτάνει στα όρια της διακινδύνευσης της σωματικής ακεραιότητας των ανθρώπων αυτών. Οι δικαστές καταδίκασαν τον συντάκτη της ομιλίας, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι πρόκειται για δημόσιο πρόσωπο.10.11

10.11 Δραστηριότητα 9: «Δραστηριότητα σχετικά με τη ρητορική μίσους που παράγεται από τεχνητή νοημοσύνη»

Διάρκεια: 10 λεπτά

Μαθησιακό/ά αποτέλεσμα(τα):

ο Μάθετε για το τους δυνητικούς κινδύνους της τεχνητής νοημοσύνης και τις σχετικές νομικές λύσεις, που έχει υιοθετήσει η Ε.Ε.

ο Αποκτήστε την απαραίτητη ψηφιακή παιδεία προκειμένου να κατανοήσετε τον αντίκτυπο της τεχνητής νοημοσύνης στον τομέα του μίσους.

Πηγές & Εξοπλισμός:

ο Powerpoint, Διαδίκτυο, Η/Υ, τηλέφωνο. Πρόσβαση σε παραγωγούς κειμένων/εικόνων AI (π.χ. ChatGPT, MidJourney, DALL-E). Προετοιμασμένα παραδείγματα, που έχουν παραχθεί από τεχνητή νοημοσύνη (σε περίπτωση που οι συμμετέχοντες/ουσες δεν μπορούν να δημιουργήσουν ζωντανά).

Περιγραφή:

Εξηγήστε εν συντομία πώς η γενετική τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να δημιουργήσει κείμενο, εικόνες ή βίντεο με ψεύτικες εικόνες (deepfake videos), συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων και των ηθικών ανησυχιών που προκύπτουν από αυτή. Επισημάνετε παραδείγματα όπου η τεχνητή νοημοσύνη έχει χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία ρητορικής μίσους, παραπληροφόρησης ή εξτρεμιστικού περιεχομένου.

Ειδικότερα, εξηγήστε το φαινόμενο deepfake. Τα deepfakes είναι συνθετικά παραγόμενα βίντεο, εικόνες ή ηχητικά αρχεία, που χρησιμοποιούν τεχνητή νοημοσύνη (AI) για να τροποποιήσουν ή να αλλοιώσουν πραγματικό περιεχόμενο. Αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να κάνουν ανθρώπους να φαίνεται ότι λένε ή κάνουν πράγματα, που στην πραγματικότητα δεν έκαναν ποτέ. Η τεχνολογία Deepfake έχει εξελιχθεί σημαντικά, καθιστώντας δύσκολη τη διάκριση των πραγματικών από τα ψεύτικα μέσα ενημέρωσης. Τα deepfakes μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως όπλα για την κατασκευή ψευδών δηλώσεων

- Η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να δημιουργήσει ρεαλιστικά βίντεο με δημόσια πρόσωπα που κάνουν μισαλλόδοξες ή εξτρεμιστικές δηλώσεις που δεν έκαναν ποτέ στην πραγματικότητα, να δημιουργήσει επιβλαβή στερεότυπα.

- Οι εικόνες που δημιουργούνται από την τεχνητή νοημοσύνη μπορούν να απεικονίζουν περιθωριοποιημένες ομάδες με υποτιμητικούς ή προσβλητικούς τρόπους, να διαδώσουν παραπληροφόρηση.

- Το ψευδές ή παραπλανητικό περιεχόμενο deepfake μπορεί να τροφοδοτήσει εκστρατείες μίσους, διαδικτυακή παρενόχληση ή πολιτική χειραγώγηση, να υποκινήσει τη βία.

- Ένα deepfake που δείχνει ψευδώς μια μειονοτική ομάδα να διαπράττει εγκλήματα μπορεί να προκαλέσει επιθέσεις στον πραγματικό κόσμο.

Καθοδηγήστε τους/τις συμμετέχοντες/ουσες μέσω μιας άσκησης ζωντανής δοκιμής της τεχνητής νοημοσύνης. Οι συμμετέχοντες/ουσες (σε ζεύγη ή μικρές ομάδες) χρησιμοποιούν εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης να δημιουργήσουν περιεχόμενο, που θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ρητορική μίσους. Ενθαρρύνετε τους να διερευνήσουν τον τρόπο με τον οποίο τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης αρνούνται ή επιτρέπουν τέτοια αιτήματα.

Αν η τεχνητή νοημοσύνη αρνείται, ρωτήστε: Ποιες παρακάμψεις θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι κακοί φορείς; (π.χ. κωδικοποιημένη γλώσσα, έμμεση διατύπωση). Παρουσιάστε τα διάφορα πιθανά αποτελέσματα: μια καλοπροαίρετη απάντηση της AI, μια λεπτή αλλά προβληματική απάντηση (κωδικοποιημένο μίσος, στερεότυπα), και μια χειραγωγημένη εικόνα που παράγεται από την τεχνητή νοημοσύνη ή ένα deepfake που χρησιμοποιείται για επιβλαβείς σκοπούς.

Ανοίξτε μια συζήτηση με τους/τις συμμετέχοντες/ουσες: Μπορεί το περιεχόμενο που παράγεται από την Τεχνητή Νοημοσύνη να είναι παράνομο σύμφωνα με το δίκαιο της Ε.Ε.; Παρουσιάστε τις λύσεις του Κανονισμού της Ε.Ε. για την τεχνητή νοημοσύνη για το συνθετικό περιεχόμενο: Υποχρεώσεις διαφάνειας για το περιεχόμενο που παράγεται με τεχνητή νοημοσύνη, απαιτήσεις επισήμανσης για τα μέσα που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη, απαγορεύσεις για τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης που προωθούν παράνομο περιεχόμενο.

Τέλος, προβληματιστείτε σχετικά με το πώς μπορεί η Αστυνομία να προσαρμοστεί στις προκλήσεις της ρητορικής μίσους, που δημιουργείται από τεχνητή νοημοσύνη. (Ο κανονισμός της Ε.Ε. για την τεχνητή νοημοσύνη παρέχει τα πρώτα βήματα, αλλά η εφαρμογή εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση).

10.12. Αξιολόγηση και Εκτίμηση

Τίτλος της Δραστηριότητας Αξιολόγησης: Τελική αναθεώρηση της ενότητας μέσω Kahoot

Διάρκεια: 10 λεπτά

Μαθησιακό αποτέλεσμα:

ο Αξιολόγηση της κατανόησης των συμμετεχόντων/ουσών σχετικά με τη ρύθμιση και την επιβολή του νόμου για τα διαδικτυακά εγκλήματα μίσους, μέσω ενός εκπαιδευτικού αλλά και ευχάριστου διαδικτυακού περιβάλλοντος (κουίζ Kahoot).

Πηγές και Εξοπλισμός:

ο Διαδίκτυο, Η/Υ / τηλέφωνα, βιντεοπροβολέας.

Περιγραφή:

Ένα κουίζ Kahoot (ή μια παρόμοια διαδικτυακή εφαρμογή) έχει οριστεί πριν από το μάθημα ως μια διαδραστική και παιχνιδιάρικη δραστηριότητα που θα χρησιμεύσει ως άτυπη αξιολόγηση των γνώσεων που απέκτησαν οι συμμετέχοντες/ουσες. Η διαδικασία εξηγείται στους/στις συμμετέχοντες/ουσες, καθώς και ο σκοπός και οποιαδήποτε τεχνική υποστήριξη, αν χρειαστεί. Οι συμμετέχοντες/ουσες καλούνται να χρησιμοποιήσουν το προσωπικό τους κινητό τηλέφωνο ως συσκευή για τη δραστηριότητα. Εάν χρειάζεται, σχολιάζονται τα προσωρινά αποτελέσματα στο τέλος κάθε ερώτησης και εξηγείται η σωστή απάντηση.

Ερώτηση 1 (πολλαπλής επιλογής):

Ποιο από τα παρακάτω περιγράφει καλύτερα την «κωδικοποιημένη ρητορική μίσους»;

Α) Ρητή ρητορική μίσους που χρησιμοποιεί ανοιχτά μισαλλόδοξους όρους

Β) Έμμεση ρητορική μίσους που χρησιμοποιεί σύμβολα, σφυρίγματα ή διφορούμενη γλώσσα

Γ) Ρητή ομιλία μίσους, που μεταδίδεται μόνο μέσω εικόνων

Δ) Ρητή ομιλία μίσους, που παράγεται αποκλειστικά από τεχνητή νοημοσύνη

Σωστή απάντηση: Β

Ερώτηση 2 (Σωστό/Λάθος):

Ο Νόμος περί ψηφιακών υπηρεσιών (DSA) απαιτεί από τις διαδικτυακές πλατφόρμες να εφαρμόζουν προσβάσιμους μηχανισμούς ειδοποίησης και δράσης για την αναφορά παράνομου περιεχομένου ρητορικής μίσους.

Σωστό

Λάθος

Απάντηση: Σωστό

Ερώτηση 3 (πολλαπλής επιλογής):

Ένας από τους πρωταρχικούς στόχους του Ευρωπαϊκού Κανονισμού για την Ελευθερία των Μέσων Ενημέρωσης (EMFA) είναι:

Α) Να λογοκρίνει άμεσα όλη τη ρητορική μίσους στις διαδικτυακές πλατφόρμες

Β) Να επιβάλει αυστηρές ποινές για τη ρητορική μίσους χωρίς εξαιρέσεις

Γ) Να εναρμονίσει τη ρύθμιση των μέσων ενημέρωσης σε ολόκληρη την Ε.Ε. και να προστατεύσει την ανεξαρτησία των συντακτών

Δ) Να περιορίσει την ελευθερία έκφρασης των δημοσιογράφων

Σωστή απάντηση: Γ

Ερώτηση 4 (πολλαπλής επιλογής):

Ο Κανονισμός της Ε.Ε. για την Τεχνητή Νοημοσύνη επικεντρώνεται κυρίως:

Α) Στην άμεση απαγόρευση της ρητορικής μίσους, που παράγεται από συστήματα τεχνητής νοημοσύνης

Β) Στην προώθηση της χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης αποκλειστικά για την ανίχνευση της ρητορικής μίσους

Γ) Στη λογοκρισία όλου του περιεχομένου, που παράγεται από τεχνητή νοημοσύνη

Δ) Στη διασφάλιση ότι, τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης αναπτύσσονται με ασφάλεια, διαφάνεια και σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα

Σωστή απάντηση: Δ

Ερώτηση 5 (Σωστό/Λάθος):

Οι έρευνες σχετικά με τη διαδικτυακή ρητορική μίσους πρέπει πάντα να δίνουν προτεραιότητα στη δημόσια ασφάλεια έναντι της ατομικής ελευθερίας έκφρασης ή των δικαιωμάτων προστασίας της ιδιωτικής ζωής.

Σωστό

Λάθος

Σωστή απάντηση: Λάθος

Ερώτηση 6 (πολλαπλής επιλογής):

Στην υπόθεση Beizaras και Levickas εναντίον Λιθουανίας, γιατί το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αποφάσισε υπέρ των προσφευγόντων;

Α) Τα μισαλλόδοξα σχόλια δεν θεωρήθηκαν αρκετά επιβλαβή

Β) Το κράτος απέτυχε να ξεκινήσει αποτελεσματική έρευνα για τη ρητορική μίσους, παραβιάζοντας το δικαίωμα σε αποτελεσματική προσφυγή

Γ) Οι προσφεύγοντες δεν είχαν δικαίωμα να υποβάλουν την καταγγελία

Δ) Η ρητορική μίσους θεωρήθηκε προστατευόμενη πολιτική έκφραση

Σωστή απάντηση: Β

Ερώτηση 7 (πολλαπλής επιλογής):

Ποια πρόκληση σχετικά με την επιβολή της διαδικτυακής ρητορικής μίσους επισημαίνεται στην Ενότητα 10;

Α) Η δυσκολία ερμηνείας του στοιχείου της πρόθεσης στα αδικήματα ρητορικής μίσους

Β) Οι υπερβολικά σαφείς ορισμοί της ρητορικής μίσους

Γ) Η πληθώρα ξεκάθαρων υποθέσεων ρητορικής μίσους

Δ) Η απλότητα της ανίχνευσης της ρητορικής μίσους σε όλες τις πλατφόρμες

Σωστή απάντηση: Α

Ερώτηση 8 (Σωστό/Λάθος):

Οι έρευνες για τη διαδικτυακή ρητορική μίσους θα πρέπει να αξιολογούν πόσο ευρέως έχει διαδοθεί ένα μήνυμα όταν προσδιορίζεται ο αντίκτυπός του

Σωστό

Λάθος

Σωστή απάντηση: Σωστό

NO
HATE
POLICE